

Finanční podpora rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání z prostředků strukturálních fondů Evropské unie

Bc. Lenka Ondrušová

Diplomová práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka ONDRUŠOVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Finanční podpora rozvoje lidských zdrojů
a vzdělávání z prostředků strukturálních fondů
Evropské unie**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Na základě literární rešerše popište možnosti financování rozvojových programů ze strukturálních fondů v oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání.
- Proveďte průzkum programových dokumentů v České republice v rámci Cílů 1, 2 a 3 a Iniciativ Společenství zabývajících se rozvojem lidských zdrojů a vzděláváním.

II. Praktická část

- Uveďte způsoby spolufinancování rozvojových programů ze státního rozpočtu České republiky a fondů Evropské unie.
- Proveďte analýzu možností získání podpory z pohledu vybraného vzorku žadatelů.
- Na základě předchozí analýzy zhodnoťte dosavadní systém přerozdělování finančních podpor a formulujte doporučení pro žadatele o finanční podporu rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání ze strukturálních fondů Evropské unie.

Závěr

Rozsah práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

[1] Operační program Rozvoj lidských zdrojů. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2004.

[2] Průvodce fondy Evropské unie. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2004. 145 s.

[3] VILAMOŤ, Š. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce. Praha: Grada, 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X

[4] VILAMOŤ, Š. Jak získat finanční zdroje Evropské unie. Praha: Grada, 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0

Vedoucí diplomové práce: Ing. Eliška Pastuszková
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: 6. března 2006
Termín odevzdání diplomové práce: 12. května 2006

Ve Zlíně dne 6. března 2006

doc. PhDr. Václav Nováček, CSc.
děkan

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce si klade za cíl prezentovat přehled možných finančních zdrojů plynoucích ze strukturálních fondů EU na tvorbu rozvojových programů v oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání v České republice. Záměrem praktické části je objasnění principu spolufinancování rozvojových programů ze státního rozpočtu České republiky a fondů Evropské unie, zhodnocení dosavadního systému přerozdělování finančních podpor a formulování doporučení pro žadatele o finanční podporu v oblasti zpracování žádosti na základě provedené analýzy možností získání podpory a dle identifikovaných potřeb předkladatelů žádostí.

Klíčová slova: rozvoj lidských zdrojů, vzdělávání, další profesní vzdělávání, strukturální fondy, operační program Rozvoj lidských zdrojů

ABSTRACT

The purpose of my thesis is to analyse the forms of supports realized by the European Union Structural Funds focusing on the funding of human resources development and education in the Czech Republic. The practical part outlined the way of co-financing of developing programmes from the state budget and European Union Funds. The other part is focused on the evaluation of the rules drawing of financial means and gives an overview of recommendations for the applicants how to elaborate their projects.

Keywords: human resources development, education, other professional education, structural funds, Human Resources Development Operational Programme

„Jako je celému lidskému pokolení celý svět školou, od počátku věků až do konce, tak i každému člověku je věk školou, od kolébky až do hrobu.“

J. A. Komenský, Vševýchova

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 PRINCIPY ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU	12
1.1 CÍLE POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI	12
1.2 NÁSTROJE POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI	13
1.3 PROGRAMOVACÍ PROCEDURY	14
1.3.1 ZPŮSOB IMPLEMENTACE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	14
1.3.2 ZPŮSOB IMPLEMENTACE INICIATIV SPOLEČENSTVÍ.....	15
2 VAZBA ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ A VZDĚLÁVÁNÍ NA PROGRAMOVÉ DOKUMENTY	16
2.1 NÁRODNÍ ROZVOJOVÝ PLÁN A RÁMEC PODPORY SPOLEČENSTVÍ	16
2.1.1 STRATEGICKÉ CÍLE	16
2.2 OPERAČNÍ PROGRAMY	17
2.2.1 SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP).....	17
2.2.2 OPERAČNÍ PROGRAM PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ (OPPP).....	18
2.2.3 OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ VENKOVA A MULTIFUNKČNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ (OP RVMZ)	19
2.2.4 OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ (OP RLZ).....	20
2.3 JEDNOTNÝ PROGRAMOVÝ DOKUMENT PRO CÍL 3 (JPD3)	25
2.4 INICIATIVY SPOLEČENSTVÍ	25
2.4.1 CIP EQUAL.....	25
2.4.2 INTERREG III A	26
3 VAZBY NA UNIJNÍ, NÁRODNÍ A REGIONÁLNÍ STRATEGIE	28
3.1 VAZBA NA EVROPSKÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	28
3.2 VAZBA NA NÁRODNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	29
3.3 VAZBA NA REGIONÁLNÍ STRATEGIE NA PŘÍKLADU ZLÍNSKÉHO KRAJE	31
4 PRAVIDLA ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ V RÁMCI OP RLZ	32
4.1 IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURA OP RLZ	32
4.2 TYPY PROJEKTŮ	33

4.3	ADMINISTRACE GRANTOVÝCH SCHÉMAT A GRANTOVÝCH PROJEKTŮ	34
4.4	HLAVNÍ ZÁSADY FINANČNÍHO ŘÍZENÍ.....	36
5	PODPORA ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ A VZDĚLÁVÁNÍ V PLÁNOVACÍM OBDOBÍ 2007 – 2013	38
5.1	OPERAČNÍ PROGRAMY	38
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	40
6	PRINCIPY FINANČNÍCH TOKŮ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ PRO OBDOBÍ 2004-2006	41
6.1	FINANČNÍ TOKY NA ÚROVNI EVROPSKÁ KOMISE – PLATEBNÍ ORGÁN	41
6.2	FINANČNÍ TOKY V RÁMCI OP RLZ NA ÚROVNI PLATEBNÍ ORGÁN – KONEČNÝ UŽIVATEL V RÁMCI GS	43
6.3	FINANČNÍ PLÁNOVÁNÍ PRO SESTAVENÍ NÁVRHU STÁTNÍHO ROZPOČTU A STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU	43
6.4	PROBLEMATIKA VEŘEJNÉ PODPORY U PROJEKTŮ FINANCOVANÝCH Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ.....	45
6.4.1	VÝJIMKY ZE ZÁKAZU VEŘEJNÉ PODPORY	46
7	ANALÝZA MOŽNOSTÍ ZÍSKÁNÍ PODPORY Z POHLEDU VYBRANÉHO VZORKU ŽADATELŮ	49
7.1	ANALÝZA PŘEDLOŽENÝCH ŽÁDOSTÍ DLE PRÁVNÍ FORMY ŽADATELE A MÍRY ÚSPĚŠNOSTI	49
7.1.1	ANALÝZA V RÁMCI 1. VÝZVY K PŘEDKLÁDÁNÍ GRANTOVÝCH PROJEKTŮ.....	50
7.1.2	ANALÝZA V RÁMCI 2. VÝZVY K PŘEDKLÁDÁNÍ GRANTOVÝCH PROJEKTŮ.....	51
7.2	ANALÝZA SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNEK A NEJČASTĚJŠÍCH NEDOSTATKŮ PŘEDKLÁDANÝCH PROJEKTŮ	53
7.2.1	HODNOCENÍ PŘIJATELNOSTI	53
7.2.2	HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ.....	64
7.2.3	VĚCNÉ HODNOCENÍ.....	69
7.2.4	SHRnutí IDENTIFIKOVANÝCH NEDOSTATKŮ.....	72
8	PROJEKTOVÁ ČÁST	73
8.1	IDENTIFIKACE POTŘEB ŽADATELŮ NA ZÁKLADĚ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	73

8.1.1	SPOKOJENOST ŽADATELŮ S METODICKOU POMOCÍ POSKYTOVATELŮ PODPORY	74
8.1.2	SPOKOJENOST ŽADATELŮ S NÁPLNÍ PŘÍRUČKY PRO ŽADATELE	76
8.1.3	SPOKOJENOST S ELEKTRONICKOU FORMOU ŽÁDOSTI BENEFIT	77
8.1.4	ČÁSTI ŽÁDOSTI IDENTIFIKOVANÉ ŽADATELI JAKO NEJNÁROČNĚJŠÍ NA ZPRACOVÁNÍ.....	78
8.1.5	SCHOPNOST ŽADATELŮ POSODIT ZDA SE NA AKTIVITY PROJEKTU VZTAHJÍ PRAVIDLA O POSKYTOVÁNÍ VEŘEJNÉ PODPORY	79
8.2	DOPORUČENÍ PRO ZPRACOVÁNÍ PROJEKTŮ NA ZÁKLADĚ IDENTIFIKOVANÝCH POTŘEB	80
8.2.1	PŘÍPADOVÁ STUDIE.....	81
8.2.2	ANALÝZA POTŘEBNOSTI PROJEKTU A ANALÝZA CÍLOVÝCH SKUPIN	82
8.2.3	OBSAHOVÁ STRÁNKA PROJEKTU	85
8.2.4	KLÍČOVÉ AKTIVITY.....	89
8.2.5	ROZPOČET	90
8.2.6	VÝSLEDKY A VÝSTUPY	94
8.2.7	VEŘEJNÁ PODPORA	96
	ZÁVĚR	98
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	100
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	103
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	106
	SEZNAM TABULEK	107
	SEZNAM PŘÍLOH.....	108

ÚVOD

Rozvoj lidských zdrojů je z hlediska podpory z EU chápán v širších souvislostech zahrnujících jak oblast podpory zaměstnanosti, podpory začleňování vyloučených skupin obyvatelstva, tak i oblast vzdělávání. Jeho původním smyslem je však jak říká definice „*koncept řízení přípravy člověka jako všestranně vzdělané a harmonicky rozvinuté osobnosti.*“ a dále pak říká, že rozvojem lidských zdrojů rozumíme „*zvyšování těch znalostí, schopností, dovedností, postojů, morálních a dalších vlastností jednotlivců tak, aby byli schopni uspokojit potřeby uživatelů lidských zdrojů.*“¹

Strategie rozvoje lidských zdrojů vypracovaná Národním vzdělávacím fondem a Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR termínem rozvoj lidských zdrojů rozumí „*celoživotní vzdělávání a učení (formální i neformální), včetně učení z praxe (informální), orientované zejména na lepší pracovní uplatnění, zvýšení kompetencí a výkonnosti jednotlivců i týmů*“.

Vzhledem k rozsahu jednotlivých oblastí, včetně možností podpor těchto oblastí ze strukturálních fondů, není možné v omezeném rozsahu této diplomové práce obsáhnout všechny možnosti podpory rozvoje lidských zdrojů ve smyslu výše naznačeného širšího kontextu, proto se v této diplomové práci zaměřím zejména na rozvoj lidských zdrojů naplňovaný prostřednictvím zkvalitňování všech stupňů vzdělávání včetně rozvoje dalšího a dalšího profesního vzdělávání. Zaměření na takto úzce profilovanou oblast umožní hlubší proniknutí do problematiky a povede k snadnější orientaci a to zejména potenciálních žadatelů, kteří budou mít zájem podávat projekty směřující právě do této oblasti, a kterým by měla v konečném důsledku tato práce pomoci jako „příručka dobré praxe“ při předkládání projektů.

Diplomová práce je rozdělena do tří základních částí, z nichž pro dosažení cíle této práce je stěžejní projektová část. Teoretická část naznačí východiska čerpání prostředků ze strukturálních fondů a státního rozpočtu ČR na rozvojové programy směřující do oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání, dále se bude zabývat vazbou těchto programů na evropské, národní a regionální strategie a základními předpoklady toku finančních prostředků a finančního řízení těchto zdrojů.

1 zdroj [1]

Následující praktická část je rozdělena na analytickou a projektovou část. Cílem analytické části je identifikace způsobu přerozdělování finančních podpor a analýza možností získání podpory z pohledu vybraného vzorku žadatelů. Výstupem této analýzy je definování nejčastějších nedostatků při předkládání žádostí o finanční podporu z pohledu poskytovatele podpory.

Projektová část pak ve vazbě na výstupy analýzy a na identifikované potřeby žadatelů o finanční podporu zjištěné dotazníkovým šetřením mezi vybraným vzorkem žadatelů formuluje doporučení pro potenciální žadatele, jak připravit žádost o finanční podporu, aby úspěšně prošla všemi fázemi hodnocení až k podpisu smlouvy a v neposlední řadě až k úspěšné realizaci schváleného projektu tak, aby bylo dosaženo globálního cíle Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, kterým je dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRINCIPY ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU

Po vstupu České republiky do Evropské unie 1. 5. 2004 získala ČR spolu s ostatními přistupujícími zeměmi možnosti čerpat finanční prostředky na své rozvojové programy z fondů EU na základě stanovené politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), která má podpořit vyrovnaní ekonomických a sociálních rozdílů mezi jednotlivými zeměmi a regiony.

1.1 Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti

Pro období 2000 – 2006 byly na evropské úrovni vymezeny tři strategické cíle:

Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů

Cíl se zaměřuje na rozvojovou pomoc méně vyspělým regionům EU (tj. oblastem, které se nacházejí pod hranicí 75 % HDP průměru EU) s cílem dosažení úrovně ostatních regionů. Důraz je kladen zejména na vybavení základní infrastrukturou či podporu investic do podnikatelských a jiných hospodářských činností. [15] Pod tento cíl spadá celé území ČR kromě hlavního města Prahy.

Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací

Cíl se týká oblastí, ve kterých dochází k hospodářským a sociálním změnám v sektoru průmyslu a služeb. Důsledkem těchto změn je vznik strukturálních problémů. Jedná se zejména o venkovské oblasti upadající z důvodů nedostatku ekonomické diverzifikace, dále pak o městská sídla, která se dostala do potíží v důsledku ztráty ekonomických aktivit, či zaostávající oblasti závislé na rybolovu. [15] Pod tento cíl spadá v ČR pouze hlavní město Praha.

Cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání

Záměrem cíle je rozvíjet aktivity týkající se lidských zdrojů. Jde zejména o pomoc členským státům přizpůsobovat a modernizovat jejich systémy vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti. [15] Podstatou cíle pak je, aby trhy práce byly modernizovány v souladu s víceletými plány zaměstnanosti a novou hlavou o zaměstnanosti včleněnou do Amsterdamské smlouvy. Pod tento cíl spadá v ČR stejně jako u Cíle 2 pouze hlavní město Praha.

1.2 Nástroje politiky hospodářské a sociální soudržnosti

Cíle politiky HSS jsou naplňovány prostřednictvím strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a dalších nástrojů (tzv. Iniciativ Společenství a inovačních akcí). Oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání je pak realizována prostřednictvím následujících nástrojů.

Neinvestiční aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů podporuje **Evropský sociální fond (ESF)** založený již v roce 1960. Konkrétně je podpora z ESF zaměřena na problémové oblasti jako je integrace nezaměstnaných, zejména osob postižených dlouhodobou nezaměstnaností, integrace mladých lidí do pracovního procesu, integrace osob vyloučených z trhu práce, podpora stejných příležitostí na trhu práce, adaptace pracovníků na průmyslové změny, stabilizace a růst zaměstnanosti, posílení lidského potenciálu ve výzkumu, vědě a technologii, posílení systému vzdělávání a další kvalifikace. [15]

ESF podporuje aktivity Cílů 1, 2 i 3. Zároveň je jím financována Iniciativa Společenství EQUAL. Od roku 2000 je hlavním úkolem ESF realizace cílů Evropské strategie zaměstnanosti.

Iniciativou Společenství, která se zaměřuje především na boj proti všem typům diskriminace a nerovnosti na trhu práce, je **Iniciativa EQUAL**. Zvláštní pozornost je pak věnována integraci žadatelů o azyl. Realizace Iniciativy je založena na podpoře konkrétních projektů. Iniciativa EQUAL byla Evropskou komisí vyhlášena pro celé území EU, tzn. i pro celé území ČR, tím se liší od ostatních programů spolufinancovaných z ESF, zejména od OP RLZ a JPD3.

Investice do vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů podporuje **Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)**, který je komplementárním k ESF a jehož hlavním cílem v této oblasti je zajištění rozvoje infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů. Z tohoto zdroje jsou financovány aktivity spadající pod Cíl 1 a 2.

Iniciativa Společenství **INTERREG** je „doplňkovou“ aktivitou k cíli 1 ve Společném regionálním operačním programu (podrobněji subkapitola 2.2.1). Největší část finanční pomoci, cca 80 % celkového objemu na období 2004 – 2006, z této Iniciativy směřuje do oblasti přeshraniční spolupráce (tzv. INTERREG III A). V ČR je realizován na pěti hranicích: česko – saské, česko – bavorské, česko – rakouské, česko – slovenské a česko – polské. Podporované priority jsou stanoveny dle podmínek jednotlivých regionů, např. program

INTERREG IIIA, Bavorsko – ČR, Sasko – ČR, Rakousko – ČR, mají stanovenou prioritu 4 Lidské zdroje a sítě, jejímž cílem je podpora profesního vzdělávání a zvyšování kvalifikace, podpora všeobecného vzdělávání v rámci politiky celoživotního vzdělávání atd.

1.3 Programovací procedury

1.3.1 Způsob implementace strukturálních fondů

Strukturální fondy nepřispívají k financování jednotlivých akcí, ale k podpoře rozvojových programů. Každý rozvojový program má pak své vlastní priority a opatření, na které jsou alokovány finanční zdroje. Struktura těchto programů zahrnuje analýzu území včetně vymezení slabých a silných stránek a stanovení celkové strategie rozvoje území. Na tuto strategii pak navazuje podrobné rozpracování jednotlivých opatření.

Existují dva systémy programovacích dokumentů:

- vícestupňový systém, který je využíván pro region (případně celé státy) spadající pod Cíl 1 strukturální a regionální politiky EU. Tento systém se skládá z 3 druhů programovacích dokumentů.
 - ♦ Prvním je **Plán rozvoje** – tento dokument obsahuje strategické priority států a regionů, které musí být v souladu s legislativou Společenství. Je podkladem pro vyjednávání o pomoci s Evropskou komisí. V ČR je tento Plán rozvoje nazýván Národním rozvojovým plánem (NRP).
 - ♦ Druhým programovacím dokumentem je **Rámec podpory Společenství** (RPS) – tento dokument je již schválen EK na základě rozvojového plánu. Je rozčleněn podle priorit a realizuje se prostřednictvím operačních programů.
 - ♦ Posledním stupněm jsou **Operační programy** (OP) – tyto dokumenty obsahují soubor priorit a opatření. [15]
- zjednodušený systém, který je využíván zpravidla v rámci Cílů 2 a 3.
 - ♦ obsahuje pouze jeden programovací dokument tzv. **Jednotný programovací dokument** (JPD), který v sobě zahrnuje všechny tři výše popsané úrovně vícestupňového systému programových dokumentů.

V rámci zjednodušeného systému je na oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání v ČR pro období 2004 – 2006 zaměřen **Jednotný programový dokument pro Cíl 3 (JPD3)** určený pro čerpání finančních prostředků z ESF na území hlavního města Prahy. Samostatný programový dokument pro hlavní město byl zpracován proto, že Praha ekonomickou výkonností převyšuje ostatní regiony ČR a tudíž se na ni nevztahuje Cíl 1 politiky HSS. Přesto má Praha možnost čerpat prostředky určené na Cíl 2 (podpora regionů čelících strukturálním potížím) a Cíl 3 (podpora modernizace systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti).

Zbytek území ČR nedosahuje úrovně 75 % HDP EU a vztahuje se na něj Cíl 1, kde je problematika lidských zdrojů řešena zejména v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů. JPD3 v sobě zahrnuje stejně jako NRP, RPS spolu s OP Rozvoj lidských zdrojů popis a analýzu situace v sektoru lidských zdrojů s omezením na území hlavního města Prahy, popisuje vazbu na české národní i evropské strategické dokumenty, stanoví globální a specifické cíle programu a navrhuje priority a opatření, kterými bude cílů dosaženo.

JPD3 obsahuje stejné prvky a obdobné cíle jako OP RLZ. Mezi jeho záměry patří vytvoření efektivního trhu práce založeném na kvalifikované pracovní síle, sociální integrace ohrožených skupin a rovnost příležitostí při respektování zásad udržitelného rozvoje, prevence nezaměstnanosti a zvýšení zaměstnanosti, sociální začleňování znevýhodněných skupin, rozvoj systému celoživotního učení, zvyšování adaptability pražských organizací prostřednictvím zvyšování kvalifikace pracovníků, vyrovnání příležitostí žen a mužů na trhu práce a další. Tyto cíle, jak již bylo uvedeno výše, jsou v ostatních regionech ČR naplňovány prostřednictvím OP RLZ. Vzhledem k tomu, že i způsob implementace a výběr projektů je téměř totožný s OP RLZ při popisu pravidel čerpání finančních prostředků se zaměřím na vícestupňový systém programových dokumentů s vědomím toho, že všechny prvky tohoto systému jsou obdobné i u JPD.

1.3.2 Způsob implementace Iniciativ Společenství

Iniciativy Společenství jsou zvláštním nástrojem strukturální politiky k řešení specifických problémů dotýkajících se celého území EU, které doplňují jiné programy nebo usnadňují jejich provádění. Tyto iniciativy vyhláší a řídí Evropská komise (EK) z Bruselu, která dává první podnět, teprve následně je projedná s dotyčným členským státem. [15]

Toto je zásadní rozdíl mezi implementací strukturálních fondů a Iniciativ Společenství.

2 VAZBA ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ A VZDĚLÁVÁNÍ NA PROGRAMOVÉ DOKUMENTY

2.1 Národní rozvojový plán a Rámec podpory společenství

Národní rozvojový plán (NRP) se stal výchozím dokumentem pro vyjednávání o podpoře ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti pro zkrácené programové období 2004 – 2006. Obsahuje popis současné situace, definuje strategii, vymezuje zaměření operačních programů, stanovuje systém pro řízení a monitorování a určuje finanční rámec NRP. [10]

Analýza současné situace se spolu se SWOT analýzou stala základem navržené strategie rozvoje lidských zdrojů podporou všech stupňů vzdělávání – jak primárního, sekundárního a terciárního, jejichž smyslem je příprava na budoucí povolání tak dalšího, které si klade za cíl zvyšování kvalifikace dospělých v průběhu jejich ekonomicky aktivního života.

2.1.1 Strategické cíle

Globálním cílem Národního rozvojového plánu je Udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti. [10]

V oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání je tento globální cíl dále rozpracován do specifického cíle „**Zvýšení kvalifikační úrovně, konkurenceschopnosti a mobility pracovní síly při současném vyrovnávání dopadů růstu ekonomiky na znevýhodněné skupiny obyvatel.**“

Dosažení tohoto cíle má být zajištěno:

- rozvojem a posilováním systémů celoživotního učení a změnou postojů všech subjektů, včetně jednotlivců k celoživotnímu učení. Cílem je vytvořit systém, který bude schopen průběžně reagovat na měnící se potřeby trhu práce na lokální i regionální úrovni. Zároveň by měl tento systém pokrýt požadavky na kvalifikační úroveň pracovní síly a vést ke zvýšení zaměstnatelnosti osob na trhu práce, společně se zlepšením přístupu k zaměstnání pro skupiny a jednotlivce ohrožené sociálním vyloučením.
- rozvojem systémů rekvalifikačních kurzů a nástrojů vedoucích k růstu kvalifikace prostřednictvím zvyšování kvality nabídky vzdělávání. Důraz je kladen na klíčové doved-

nosti, které zvyšují možnost uplatnění na trhu práce. Pozitivním faktorem je poměrně hustá síť škol, která představuje potenciál pro potřeby celoživotního učení.

- rozvojem širěji koncipovaných oborů, které by představovaly možnost rozšíření stávající kvalifikace. Předpokladem je zapojení širokého okruhu subjektů do procesu vzdělávání a zvyšování kvalifikace.

Základní oblasti rozvoje, jejichž realizací jsou naplňovány specifické cíle, jsou definovány jako tzv. prioritní osy. 3. prioritní osou NRP a RPS je **Rozvoj lidských zdrojů**.

Cílem prioritní osy je **vysoká a stabilní úroveň zaměstnanosti založená na kvalifikované a flexibilní pracovní síle a snížení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením**.

Podpora v této oblasti se zaměřuje na aktivní politiky zaměstnanosti směřující k řešení problémů nezaměstnanosti. K má přispět zejména rozvoj celoživotního učení pro potřeby trhu práce, rozvoj systémů rekvalifikace a zvyšování kvalifikace a rozvoj flexibilního vzdělávacího systému, zvyšování kvality počátečního i dalšího vzdělávání ve školách, rozšiřování účasti všech subjektů v procesu vzdělávání, posilování vazeb mezi požadavky trhu práce a vzdělávací sférou, rozvoj institucí pro podporu a transparentnost trhu práce a aktivity zaměřené na sociální integraci, rovnost příležitostí a podporu zaměstnatelnosti skupin znevýhodněných na trhu práce. [10] Tato prioritní osa je realizována pomocí Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů a Společného regionálního operačního programu.

2.2 Operační programy

Realizací operačních programů má být dosaženo globálních a specifických cílů stanovených v NRP. Na rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání je určena podpora z následujících operačních programů, priorit a opatření.

2.2.1 Společný regionální operační program (SROP)

Globálním cílem SROP je dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel regionů na základě povzbuzování nových ekonomických aktivit s důrazem na tvorbu pracovních míst, na zlepšení kvality infrastruktury a životního prostředí, na všeobecný rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace. Specifickým cílem směřujícím do oblasti rozvoje lidských zdrojů je cíl 3. - zlepšit životní podmínky obyvatel a integrovat sociálně vyloučené skupiny do komunity a na trh práce;

Na základě tohoto cíle byla stanovena priorita č. 3 – Místní rozvoj lidských zdrojů. Jejím cílem je zkvalitnění sítě a zvýšení kapacit sociální a občanské infrastruktury v obcích, zvýšení kapacit infrastruktury pro vzdělávání, posílení kapacit neziskových organizací a občanských aktivit, zmírnění sociálního znevýhodnění v obcích a regionech, podpora dosažení rovných příležitostí mužů a žen na trhu práce. [10]

Priorita doplňuje operační program Rozvoj lidských zdrojů v oblasti sociální integrace. Zatímco OP RLZ řeší systémové projekty zaměřené na poskytovatele těchto služeb a projekty nadregionálního významu, SROP podporuje projekty obcí, neziskového sektoru a vzdělávacích zařízení, zaměřené na konkrétní lokality a příjemce. Doplňkovost těchto programů je dále zejména v tom, že zatímco je SROP zaměřen zejména na budování investiční infrastruktury v rámci OP RLZ jsou podporovány výhradně neinvestiční projekty. [10]

Priorita obsahuje tři opatření z nichž dvě jsou zaměřeny na rozvoj lidských zdrojů zvyšováním jejich kvalifikace a vzděláváním:

- **Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech (Opatření 3.1)**

Toto opatření je zaměřeno na podporu investičních projektů v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti, celoživotního učení a sociální integrace.

- **Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů (Opatření 3.3)**

Cílem opatření je školení a vzdělávání všech skupin účastníků na místní a regionální úrovni zapojených jak do přípravy a následné implementace programů (čerpajících prostředky z fondů EU), tak i do přípravy a následné realizace projektů. Podpora je zaměřena na neinvestiční výdaje zejména na podporu pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů, vydávání brožur a publikací, poradenskou činnost, zavádění internetových stránek, atd.

2.2.2 Operační program Průmysl a podnikání (OPPP)

Globálním cílem operačního programu Průmysl a podnikání je zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb a dokončení potřebných strukturálních změn v průmyslu. [10] Specifickým cílem zaměřeným na rozvoj lidských zdrojů je pak rozvoj in-

frastruktury pro účelné využívání lidského potenciálu a zajištění efektivního fungování průmyslových služeb.

Priorita 1 Rozvoj podnikání a zvyšování konkurenceschopnosti produkčního sektoru si klade mimo jiné za cíl účelné využívání a dlouhodobou práci s lidským kapitálem v průmyslových podnicích cestou podpory infrastruktury pro vzdělávání.

- **Opatření 1.3 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání**

Účelem opatření je zlepšení podmínek v jednotlivých regionech pro efektivní výkon vedoucích pracovníků i zaměstnanců v průmyslu a podnikatelských službách na všech úrovních. Cílem podpory je rozvoj infrastruktury pro vzdělávání, osvojení si nových a klíčových dovedností pracovníků, stabilizace podniků a jejich následný rozvoj.

2.2.3 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)

Globálním cílem operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství je zvýšení podílu sektoru na tvorbě HDP a zaměstnanosti v ČR, zachování životního prostředí, zajištění trvale udržitelného polyfunkčního rozvoje venkova na trvale udržitelném zemědělství, lesním a vodním hospodářství v integraci s kvalitním zpracováním zemědělských produktů. [10] Na rozvoj lidských zdrojů se pak zaměřuje specifický cíl 4 řešení sociálních aspektů rozvoje venkova zvýšením zaměstnanosti, zlepšením věkové a vzdělanostní struktury a zpřístupněním informací. Tyto aktivity jsou financovány Evropským zemědělským podpůrným a záručním fondem (EAGGF) a Finančním nástrojem pro usměrňování rybolovu (FIFG). Na tento specifický cíl je navázána priorita 2 Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání.

- **Odborné vzdělávání (opatření 2.2)**

Cílem podpory v rámci této priority je získání informací, znalostí a dovedností potřebných při zavádění nových výrob, výrobních metod a technologií vedoucích k zachování a zlepšení krajiny, ochrany životního prostředí, hygieny a ochrany zvířat, zvýšení efektivnosti subjektů působících v resortu zemědělství. Dále pak na znalosti a dovednosti spojené s činnostmi vycházejícími z potřeb rozvoje venkova a zlepšení manažerských dovedností a dalších specializovaných znalostí k dosažení udržitelného rozvoje.

Toto opatření je však nutno považovat pouze za doplňkové vzhledem k zaměření celého operačního programu jehož hlavním cílem je posílení konkurenceschopnosti českého zemědělství a lesnické výroby.

2.2.4 Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ)

Zatímco výše uvedené operační programy zahrnovaly oblast rozvoje lidských zdrojů pouze jako doplňkovou aktivitu, tento operační program je zaměřen primárně na rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání a veškeré podporované činnosti mají vést k dosažení tohoto cíle.

OP RLZ je vypracován ve vazbě na 3. prioritní osu Národního rozvojového plánu ČR – Rozvoj lidských zdrojů, dále ve vazbě na Referenční rámce politiky pro podporu lidských zdrojů v ČR a ve vazbě na Společné hodnocení priorit politiky zaměstnanosti ČR.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů tvoří základ pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2004 - 2006. Strategie rozvoje lidských zdrojů pro realizaci tohoto operačního programu je plně v souladu se strategií zaměstnanosti EU.

Globálním cílem OP RLZ je dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje. [12]

Co se týká rozvoje lidských zdrojů ve vazbě na vzdělávání k naplňování globálního cíle v této oblasti vedou zejména specifický cíl 3 a 4.

- Specifický cíl 3 - rozvoj celoživotního učení prostřednictvím zvyšování kvality nabídky vzdělávání z hlediska potřeb znalostní společnosti a prostřednictvím rozšiřování účasti všech subjektů v procesu vzdělávání. Podstatou tohoto cíle je rozvoj kapacit vzdělávacích institucí a zlepšení obsahu a kvality nabídky vzdělávání v souladu s potřebami znalostní společnosti a prostřednictvím rozšiřování účasti všech subjektů v procesu vzdělávání a
- specifický cíl 4 - rozvoj kvalifikované pracovní síly, konkurenceschopnosti podniků, rozšiřování nabídky pracovních příležitostí v rozvojových odvětvích a posílení environmentální přístupu. Tento specifický cíl sleduje zvyšování kvalifikace pracovní síly

v souladu s potřebami trhu práce a k posílení konkurenceschopnosti českých podniků.
[12]

Na základě těchto specifických cílů byly stanoveny priority OP RLZ 3 a 4.

Priorita 3: Rozvoj celoživotního učení

Tato priorita je zaměřena na rozvoj kapacity vzdělávacích institucí a zlepšení obsahu a kvality vzdělávání. Jednotlivá opatření jsou cílena ke zkvalitnění vzdělávání na školách a ve školských zařízeních, zlepšení příležitostí ve vzdělávání pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami, rozvoj standardů a evaluace vzdělávání, propojování počátečního a dalšího vzdělávání a zvýšení kvality nabídky vysokoškolského studia a rozvoj dalšího vzdělávání pracovníků ve výzkumu a vývoji.

Poslední opatření se zaměřuje na vytvoření systému dalšího profesního vzdělávání, zejména na zkvalitnění nabídky a zpřístupnění této formy vzdělávání v mimoškolských vzdělávacích zařízeních.

V rámci této priority jsou prováděna tři opatření:

Opatření 3.1: Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání

Opatření reaguje na potřebu motivovat jedince k celoživotnímu učení a tím výrazně ovlivňovat jejich možnosti pracovního uplatnění. Školy jsou motivovány k aktivní spolupráci při šíření dobrých zkušeností. Důležitou podmínkou pro tuto funkci škol je podpora učitelů a odborných pracovníků ve školství v dalším soustavném vzdělávání. Skutečnost, že neexistuje ucelený systém sběru, vyhodnocování a zprostředkování informací o vývoji potřeb trhu práce, má podíl na nesprávném výběru druhu vzdělávání bez vazby na potřeby trhu práce. Vytvoření fungujícího komplexního systému monitorování a hodnocení umožní efektivní řízení a rozhodování na všech úrovních a zároveň usnadní rozhodování při volbě studijního oboru s vazbou na uplatnění absolventa na trhu práce. [15]

Opatření se zaměřuje na žáky a studenty ZŠ, SŠ, VOŠ, na zdravotně znevýhodněné osoby, sociálně znevýhodněné osoby, migranty, azylanty, etnické minority, na děti a mládež pobývající v zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu, zájemce o další studium na SŠ a VOŠ,

osoby předčasně opouštějící vzdělávací systém, učitele, ředitele škol, odborné pracovníky ve školství, výchovné poradce, ZŠ, SŠ, VOŠ, školská zařízení, organizace přímo řízené MŠMT a neziskové organizace. [15]

Opatření 3.2: Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje

Opatření se zaměřuje na vytvoření podmínek pro rozvoj lidských zdrojů ve sféře terciárního vzdělávání za účelem rozšíření nabídky dalšího vzdělávání, respektive celoživotního vzdělávání na vysokých školách. Opatření je zaměřeno také na rozvoj učitelských studijních programů, které poskytují profesní odbornou přípravu učitelům v počátečním vzdělávání a umožňují těm, kteří dosud nezískali pedagogickou kvalifikaci, si tuto kvalifikaci doplnit. Zvláštní důraz je kladen především na posílení odborné připravenosti učitelů pro práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzhledem k tomu, že terciární sféra je úzce provázána s oblastí výzkumu a vývoje, opatření podporuje aktivity zaměřené na rozvoj lidských zdrojů také v této oblasti. [15]

Opatření se zaměřuje na VŠ, instituce výzkumu a vývoje a na instituce z praxe zabývající se vzděláváním na VŠ nebo spolupracující s VŠ. [15]

Opatření 3.3: Rozvoj dalšího profesního vzdělávání

Opatření je zaměřeno tak, aby přispělo k vybudování systému uznávání kvalifikací, který má propojovat vzdělávací a zaměstnavatelskou sféru, motivovat zaměstnavatele a další sociální partnery, aby se zapojovali do tvorby obsahu i metod vzdělávání a požadavků na jeho certifikaci. Opatření napomáhá rozšíření nabídky dalšího profesního vzdělávání tím, že podporuje vývoj v rámci budování sítě vzdělávacích a výcvikových víceúčelových center pro dospělé v regionech včetně materiálního a personálního vybavení. Kvalita a vyšší dostupnost dalšího profesního vzdělávání je v rámci opatření posílena rozvojem podpůrných služeb dalšího vzdělávání, zejména informačních a poradenských. Zároveň je posilována nabídka služeb dalšího profesního vzdělávání. [15]

Opatření se zaměřuje na MPSV a další orgány státní správy, kraje, obce, vzdělávací a poradenské instituce, profesní sdružení, zástupce zaměstnavatelů a dalších sociálních partnerů a nestátní neziskové organizace poskytující další profesní vzdělávání. [15]

Priorita 4: Adaptabilita a podnikání

Tato priorita je zaměřena na podporu jak všeobecného, tak specifického odborného vzdělávání s cílem podpořit rozvoj odvětví a oborů s růstovým potenciálem a posílit konkurenceschopnost českých podniků a pracovní síly. Opatření se proto zaměřují na rozvoj odborných znalostí, kvalifikace a kompetencí zaměstnavatelů i zaměstnanců ve vazbě na probíhající změny prostřednictvím odpovídající nabídky rekvalifikačních programů a vzdělávání, s důrazem na vzdělávání v oblasti informačních technologií. Důležitým předpokladem je i realizace programů řízení lidských zdrojů v organizacích a poskytování pobídek pro vzdělávání v podnicích. [10] Vedle rozvoje vzdělávacích aktivit je podporováno zachování pracovních míst, vytváření nových pracovních míst včetně sebezaměstnání a další rozvoj alternativních pružných forem pracovních úvazků.

V rámci této priority jsou prováděna dvě opatření:

Opatření 4.1: Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti

Cílem opatření je podpora konkurenceschopnosti podniků a organizací v oblastech ekonomiky s růstovým potenciálem a rozvoj odborných znalostí, kvalifikace a kompetencí zaměstnavatelů i zaměstnanců. Důraz je kladen na vzdělávání v oblasti informačních technologií, udržitelného rozvoje a podpory zdraví na pracovišti. Vedle rozvoje vzdělávacích aktivit má být podporováno zachování pracovních míst a vytváření nových pracovních míst. Opatření je učeno pro zaměstnance, zaměstnavatele a pro zájemce o zahájení podnikání.

Opatření 4.2: Specifické vzdělávání

Opatření podporuje specifické aktivity na podporu rozvoje nové znalostní ekonomiky a posílení profesní kvalifikovanosti a vzdělanosti ve vybraných sektorech průmyslu, podnikání, služeb a cestovního ruchu. Je určeno pro malé a střední podnikatele, orgány veřejné správy, veřejné instituce a pro nestátní neziskové organizace. [15]

Kromě výše zmíněných opatření se v rámci OP RLZ objevuje vzdělávání v souvislosti s rozvojem lidských zdrojů i v dalších opatřeních ve spojitosti s aplikací aktivní politiky zaměstnanosti a integrací sociálně vyloučených skupin. Tyto aktivity jsou však spíše doplňkové a mají přispět k naplnění specifických cílů, kterými jsou „rozvoj pružného trhu práce, který přispívá ke snížení a prevenci nezaměstnanosti a zvýšení zaměstnatelnosti osob, jimž hrozí

vyločení z trhu práce“ a „snížení počtu a podílu osob ohrožených sociální exkluzí prostřednictvím integrovaného přístupu a odstraňování bariér znesnadňujících účast na trhu práce, včetně diskriminace podle pohlaví“.

V opatření **1.1 Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání** je podporovanou činností rekvalifikace zaměřená na zvýšení kvalifikace a získání dalších dovedností, doplnění profesních znalostí vedoucí k lepšímu uplatnění na trhu práce. A také rozvoj vzdělávání v oblasti informačních a komunikačních technologií pro podnikatele.

V opatření **1.2 Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti** má rozvoj vzdělávacích programů a realizace specifických školicích programů zabezpečit zvýšení odborných kompetencí pracovníků služeb zaměstnanosti a spolupracujících organizací, které zabezpečují služby pro realizaci aktivní politiky zaměstnanosti.

V oblasti priority 2 Sociální integrace a rovnost příležitostí v opatření **2.1 Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí** mají podporované činnosti vést k rozvoji a realizaci vzdělávacích programů v oblasti kvality a dostupnosti poskytovaných sociálních služeb, k rozvoji programů celoživotního odborného učení pracovníků v oblasti sociálních služeb zaměřených na integraci do trhu práce, atd.

Stejně tak u opatření **2.2 Rovné příležitosti pro ženy a muže** na trhu práce je podporovanou činností rozvoj vzdělávacích programů a distančních forem vzdělávání pro ženy střetávající se s různými překážkami na trhu práce.

Také opatření **2.3 Posílení kapacity poskytovatelů sociálních služeb** má směřovat k rozvoji oblasti sociálních prací a sociálních služeb, zejména tvorbou vzdělávacích programů na zlepšení kvality a dostupnosti sociálních služeb a odborného vzdělávání pracovníků poskytujících sociální služby.

Z výše uvedeného je zřejmé, že celý operační program Rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím zaměření svých opatření je v úzké vazbě na rozvoj lidských zdrojů v souvislosti s rozvojem vzdělávání a učení.

2.3 Jednotný programový dokument pro Cíl 3 (JPD3)

Jak jsem již uvedla v kapitole 1.3.1 JPD3 je obdobou Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů pro území hlavního města Prahy.

Rozvojem celoživotního učení se zabývá priorita 3, opatření **3.1 Rozvoj počátečního vzdělávání jako základu celoživotního učení a z hlediska potřeb trhu práce a ekonomiky znalostí** a opatření **3.2 Rozvoj dalšího vzdělávání**.

Hlavní cíle těchto opatření se zaměřují stejně jako u OP RLZ na rozvíjení klíčových dovedností a využití těchto dovedností v praxi, na vzdělávání učitelů, na podporu nadaných a talentovaných žáků. Velká pozornost je věnována také rozvoji vysokých škol a rozvoji dálkových a kombinovaných forem studia. Rozvoje dalšího vzdělávání má být dosaženo vytvořením systému dalšího vzdělávání, rozvojem a rozšířením nabídky rekvalifikačních kurzů ve vazbě na potřeby trhu práce, vybudováním sítě vzdělávacích a výcvikových center pro dospělé. V neposlední řadě toto opatření podporuje osoby pracující v oblasti dalšího profesního vzdělávání jako jsou lektoři, konzultanti, pracovníky v oblasti poradenství, personalisty a řídicí pracovníky a napomáhat k zvyšování jejich kompetencí v práci s dospělými.

Stejně jako u OP RLZ i u JPD3 existuje priorita 4 Adaptabilita a podnikání. Tato priorita obsahuje dvě opatření, která se zabývají mimo jiné rozvojem lidských zdrojů ve firmách a spolupráci firem s výzkumnými a vývojovými pracovišti. Jedná se o opatření **4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek jako podpora konkurenceschopnosti** a opatření **4.2 Spolupráce výzkumných a vývojových pracovišť s podnikatelskou sférou, podpora inovací**.

2.4 Iniciativy Společenství

2.4.1 CIP EQUAL

Podpora v rámci této Iniciativy Společenství je realizována na základě stanovených pilířů Evropské strategie zaměstnanosti (ESZ), které jsou zároveň prioritami tohoto programu. Opatřeními jsou tématické oblasti vyhlášené v rámci jednotlivých pilířů ESZ.

Vzhledem k tomu, že území ČR zahrnuje jak oblasti spadající pod Cíl 1, tak oblasti spadající pod Cíl 3, byly jednotlivé tématické oblasti podporované v rámci příslušných priorit ještě formálně rozděleny na opatření realizovaná v rámci Cíle 1 a Cíle 3.

Na území hlavního města Prahy jsou jednotlivá opatření podporována z 50 % prostředky ESF a z 50 % prostředky rozpočtové kapitoly MPSV. V ostatních oblastech ČR jsou opatření podporována na stejném principu jako opatření realizovaná v rámci OP RLZ, tzn. 75 % prostředky z ESF a 25 % prostředky MPSV.

Oblastí lidských zdrojů a vzdělávání se zabývají opatření **3.1 a 3.2 Podpora celoživotního učení a postupů umožňujících zaměstnání osob ze znevýhodněných a diskriminovaných skupin na trhu práce**. Tato opatření jsou zaměřena na zlepšení vzdělávacích příležitostí znevýhodněných skupin prostřednictvím vývoje nových systémových přístupů v oblasti celoživotního učení.

2.4.2 INTERREG III A

V kapitole 1.2 jsem se již zmínila, že podstatou fáze III Iniciativy Společenství Interreg pro období 2000 – 2006 je přeshraniční spolupráce v souladu se stanovenými cíly programu. V oblasti rozvoje lidských zdrojů se jedná o tyto opatření.

Interreg IIIA Bavorsko – ČR, priorita 4 Lidské zdroje a sítě, opatření **4.1 Profesní vzdělávání a trh práce** – cílem je podpora profesního vzdělávání a zvyšování kvalifikace a realizace opatření vedoucích k vyšší zaměstnanosti a prevenci nezaměstnanosti. Dále pak spolupráce institucí v oblasti trhu práce a profesního vzdělávání. Dalším je opatření **4.2 Všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdraví a civilní obrana**, jehož cílem je podpora všeobecného vzdělávání v rámci politiky celoživotního vzdělávání (např. jazykových kurzů), poradenství a informací a samozřejmě přeshraniční spolupráce v těchto oblastech.

Interreg IIIA Sasko – ČR, priorita 4 Lidské zdroje a sítě, opatření **4.1 Vzdělání a kvalifikace**, cílem je plánování, organizace a provádění vzdělávacích akcí, výměny učitelů, podpora příhraniční spolupráce v oblasti školního a mimoškolního vzdělávání a kvalifikace pro zajištění pracovních míst v regionu a odbourání jazykových bariér.

Interreg IIIA Rakousko – ČR, priorita 4 Lidské zdroje, a to zejména opatření **4.2 Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělávání, získávání kvalifikace a ve vědě**, cílem je rozvoj a realizace společné přeshraniční nabídky kvalifikace odpovídající potřebám rozvoje regionu, budování systému informačních služeb a středisek, rozvoj společných učebních osnov, vzdělávacích programů, nabídek a výměnných programů, vytváření vícejazyčných

učebních pomůcek koncipovaných pro potřeby regionu a budování a rozšiřování infrastruktury zaměřené na výzkum a na primární a další vzdělávání. [15]

3 VAZBY NA UNIJNÍ, NÁRODNÍ A REGIONÁLNÍ STRATEGIE

Strategie a cíle rozvoje lidských zdrojů jsou stanoveny jak na základě současného stavu a SWOT analýzy tak na principech stanovených zejména v unijních, ale také v kontextu národních rozvojových strategií.

Vzhledem k tomu, že při tvorbě projektů je nutné prokázat vazbu a soulad se strategickými dokumenty má tato kapitola v této diplomové práci své opodstatnění. Pokud by totiž projekt byl v rozporu se strategickými dokumenty může být na základě negativního posouzení tohoto kritéria vyloučen z hodnotícího procesu a v konečném důsledku by pak nemohl být podpořen z finančních prostředků EU a státního rozpočtu ČR.

3.1 Vazba na evropské strategické dokumenty

Jedním z nejdůležitějších strategických dokumentů na úrovni EU je tzv. **Lisabonská strategie**, jejíž zásady byly definovány na zasedání Evropské rady konané 23. – 24. března 2000 v Lisabonu.

Jedním z hlavních strategických cílů se stala modernizace evropského sociálního modelu investováním do lidského kapitálu a budováním aktivního sociálního státu.

Jak tato strategie stanoví, „Lidé jsou hlavním aktivem Evropy a musí být středem všech politik Unie. Investice do lidského kapitálu a rozvíjení aktivního a dynamického sociálního státu bude mít zásadní význam...“ [4]

Dále pak vytyčuje zásady v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. „Evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy se musí přizpůsobit jak požadavkům znalostní společnosti, tak potřebě vyšší úrovně a kvality zaměstnanosti. Budou muset nabízet takové příležitosti vzdělávání a odborné přípravy, jaké odpovídají cílovým skupinám v různých fázích života: mládeži, nezaměstnaným dospělým a těm, kdo sice zaměstnání jsou, hrozí jim však, že rychlá změna předstihne jejich kvalifikaci.“ [4] Jako nový přístup pro dosažení tohoto stanoveného cíle navrhuje „rozvíjení výukových center v místech, šíření nových základních dovedností, zejména informačních technologiích, a větší transparentnost kvalifikací.“ [4]

Rada a Komise pak vyzývá členské státy, aby se zaměřily na „celoživotní vzdělávání jako základní složku evropského sociálního modelu, včetně dohod mezi sociálními partnery o inovacích a celoživotním vzdělávání...“ [4]

Další důležitou strategií je **Evropská strategie zaměstnanosti** na jejímž provádění se usnesla Evropská rada v červnu 1997 v Amsterdamu. Její naplňování mají od roku 2000 zajistit zejména prostředky Evropského sociálního fondu. Tato strategie formou Směrnic EU pro zaměstnanost členské státy vyzývá v oblasti vzdělávání ke zlepšení kvality vzdělávacích a školicích systémů v kontextu základního i celoživotního vzdělávání. Dále nabádá k vybavení mladých lidí dovednostmi důležitými pro trh práce a potřebnými pro účast v celoživotním vzdělávání a k zabránění jejich předčasnému odchodu ze vzdělávacího systému. Dalším podnětem pak má být motivace mladých k dalšímu vzdělávání, usnadnění přístupu dospělým k celoživotnímu vzdělávání, vytvoření lepších systémů pro uznávání kvalifikace a znalostí a dovedností získaných v rámci vzdělávání, školení a praxe. Dále by měly členské státy zajistit zvyšování gramotnosti v oblasti informatiky a podpora výuky cizích jazyků, podporu vzdělávání podnikatelů a motivaci sociálních partnerů k uzavírání dohod týkajících se celoživotního vzdělávání a s cílem umožnit adaptabilitu a inovaci. Aplikace těchto výzev na národní úroveň je realizována prostřednictvím Národních akčních plánů zaměstnanosti.

3.2 Vazba na národní strategické dokumenty

Jedním z důležitých dokumentů na národní úrovni je **Národní akční plán zaměstnanosti 2004-2006 (NAPZ)**, který stanoví jako čtvrtou prioritu Podporu rozvoje lidského kapitálu a celoživotní vzdělávání. V tomto dokumentu se jako členský stát zavazujeme implementovat strategii celoživotního vzdělávání, zahrnující mimo jiné zlepšování kvality a efektivnosti systémů vzdělávání a odborného výcviku, s cílem vybavit všechny lidi dovednostmi, které jsou požadovány od moderní pracovní síly ve společnosti založené na znalostech, umožnit rozvíjení jejich kariéry a snižovat nerovnováhy a úzká místa v dovednostech na trhu práce. [8]

NAPZ si klade v tomto smyslu za cíl dosažení vyšších investic do lidských zdrojů, zejména pak na úrovni firem, které by měly výrazně zvýšit investice do odborného výcviku dospělých za účelem posílení produktivity práce, konkurenceschopnosti a aktivního stárnutí. Jako opatření pro dosažení tohoto vytčeného cíle byla stanovena nutnost implementace strategie celoživotního vzdělávání, rozšíření nabídky vzdělávacích programů profesního vzdělávání pro uchazeče o zaměstnání v návaznosti na poradenské programy, zvýšení objemu finančních prostředků na zabezpečení procesu celoživotního učení a zejména na další profesní

vzdělávání, zakotvení dalšího vzdělávání v legislativě, vybudování regionální sítě vzdělávacích středisek a další.

Vzdělávání a zejména odborná příprava pro život ve společnosti založené na znalostech je deklarována také ve **Strategii rozvoje lidských zdrojů** schválené vládou v březnu 2003. Specifickými oblastmi, kterými se strategie zabývá jsou celoživotní učení, vzdělávání dětí a mládeže, terciární vzdělávání a věda, další vzdělávání, čeští manažeři a podnikatelé, podnikové strategie a programy, odborné profese pro tržní ekonomiku a lidské zdroje ve veřejném sektoru.

Strategie si klade za cíl změnit postoj a přístup jednotlivců k celoživotnímu učení, změnu formy výuky především užíváním moderních metod (např. e-learning), zaměření na informační, ekonomickou a jazykovou gramotnost. Dále pak klade důraz na propojení vzdělávání na vysokých školách s aplikovaným výzkumem a vývojem stejně jako s hospodářskou sférou, investice do výzkumu a vývoje realizovaném v terciární sféře vzdělávání, uspokojit poptávku po vzdělávání na vysokých školách. V oblasti dalšího vzdělávání jako hlavní směr naznačuje zakotvení této oblasti v legislativě, motivaci zaměstnavatelů k vzdělávání zaměstnanců, využití personální a materiální kapacity škol pro poskytování dalšího vzdělávání. Za nutné také pokládá vypracování mechanismů pro certifikace lektorů, vzdělávacích programů a vzdělávacích institucí zabývajících se vzděláváním dospělých, vznik poradenských a informačních středisek zabývajících se oblastí dalšího vzdělávání a v neposlední řadě motivaci a realizaci vzdělávání ve všech sektorech odborných služeb.

Dokumentem, který se podrobně zabývá dalším rozvojem vzdělávání v ČR, je **Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)** z roku 2000 a **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy ČR (Dlouhodobý záměr)**.

Bílá kniha na základě důkladné analýzy formuluje strategické linie vzdělávací politiky a hlavní opatření k jejich realizaci. Dlouhodobý záměr rozpracovává závěry Bílé knihy do podoby konkrétních opatření, včetně odhadů jejich finančního zajištění.

Původní Dlouhodobý záměr ČR z roku 2002 byl po vyhodnocení plnění v strategických oblastech pozměněn a nahrazen Dlouhodobým záměrem 2005, jehož strategie jsou uvozeny celoživotním učením. Za rozvojové priority v Dlouhodobém záměru 2005 jsou považovány zkvalitnění a modernizace vzdělávání (kutikulární reforma), zajištění kvality, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání, zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání, rozvoj inte-

grovaného systému poradenství ve školství, zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků, podpora dalšího vzdělávání. [5]

3.3 Vazba na regionální strategie na příkladu Zlínského kraje

Strategické řízení rozvoje lidských zdrojů je jednou z nejvýznamnějších součástí strategického řízení rozvoje kraje, protože silně ovlivňuje zaměstnanost v kraji, životní úroveň jeho obyvatel a konkurenční schopnost ve srovnání s jinými regiony domácími i zahraničními. Lidský kapitál každého teritoria je obecně považován za jeden z jeho nejcenějších zdrojů. [20]

Každý kraj má definovány strategické cíle, prostřednictvím nichž chce dosáhnout rozvoje svého regionu. Vzhledem k tomu, že žiji a pracuji ve Zlínském kraji, vybrala jsem si jako příklad regionálních strategií v oblasti rozvoje lidských zdrojů dokumenty Zlínského kraje.

Ve Zlínském kraji je strategie rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání definována v **Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Zlínského kraje** z roku 2003.

Hlavním cílem je stimulace výchovných a vzdělávacích aktivit a procesů umožňujících všestranný rozvoj osobnosti a podporujících využitelnost dosaženého vzdělání, jehož významným faktorem je zaměstnatelnost mladých lidí a tím i uspokojování potřeb trhu práce. [6]

Kromě cílů směřujících k zkvalitnění vzdělávání v oblasti počátečního vzdělávání se strategie zaměřuje také na rozvoj dalšího vzdělávání. V této oblasti se prioritou stává využití personálních, materiálních a technických kapacit středních a vyšších škol pro rozvoj dalšího vzdělávání a vytvoření koncepce vzdělávání dospělých na krajské úrovni.

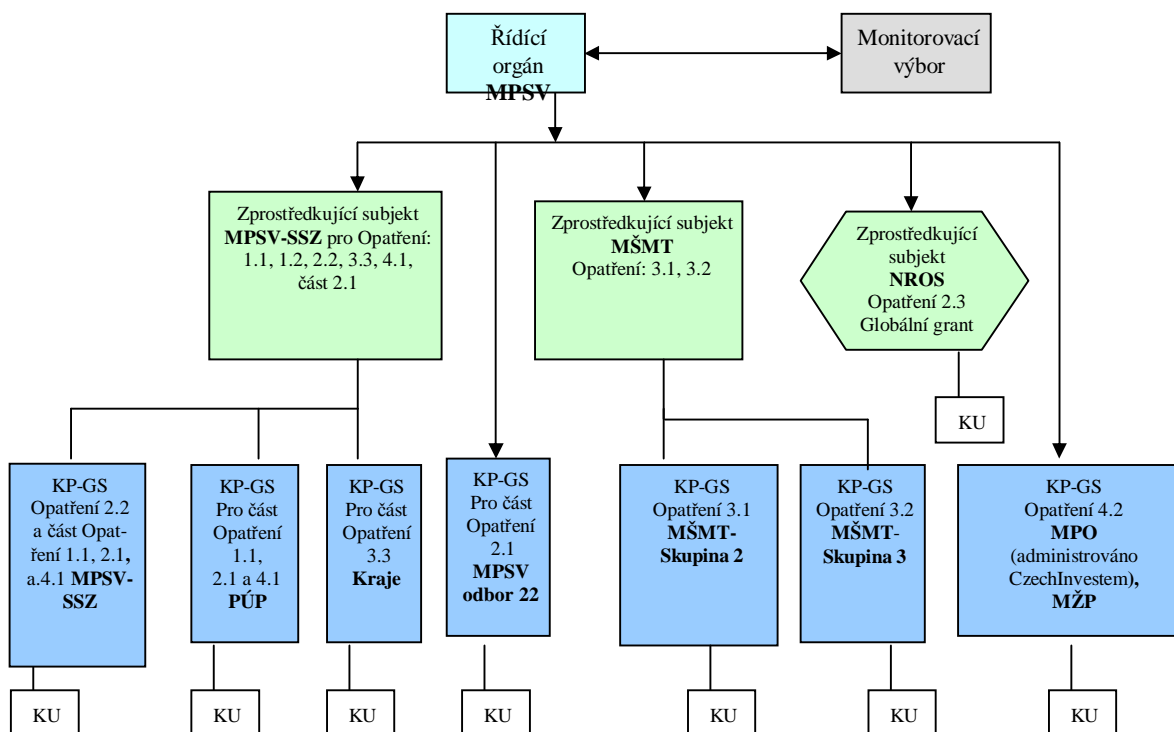
Dalším dokumentem je **Plán rozvoje územního obvodu Zlínského kraje** z roku 2002. Lidskými zdroji se zabývá priorita 3. Regionálním záměrem je umožnit obyvatelům kraje zvyšovat vzdělávání a rozvíjet schopnosti, které úspěšně využijí v podnikání a v zaměstnání. [14]

4 PRAVIDLA ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ V RÁMCI OP RLZ

Zásadní význam pro aktivity směřované do oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání má dle výše naznačených východisek operační program Rozvoj lidských zdrojů. Vzhledem k tomu, že u jednotlivých operačních programů existují odlišnosti jak z pohledu odpovědností za využívání finanční pomoci ze SF, tak ve způsobu implementační struktury, administrace a finančních toků, zaměřím se na způsob toku finančních prostředků a způsob administrace v rámci OP RLZ, prostřednictvím kterého je na oblast lidských zdrojů alokován největší objem finančních prostředků.

4.1 Implementační struktura OP RLZ

Jak jsem se již zmínila v kapitole 2.2.4 oblastí rozvoje lidských zdrojů a zároveň oblastí vzdělávání se zabývá několik opatření OP RLZ. Zde je znázorněna implementační struktura pro tato opatření.

Obr. 1. Schéma implementace Operačního programu RLZ [16]

Legenda:	MŽP Ministerstvo životního prostředí
KP-GS Konečný příjemce realizující grantové schéma	NROS Nadace rozvoje občanské společnosti
MPO Ministerstvo průmyslu a obchodu	SSZ Správa služeb zaměstnanosti
MŠMT Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	PÚP Úřad práce pověřený krajskou působností
	KU Konečný uživatel

Zodpovědnost a činnosti prováděné jednotlivými subjekty implementační struktury je podrobněji definována v příloze č I.

4.2 Typy projektů

V rámci OP RLZ jsou realizovány tyto základní typy projektů:

- **Grantové projekty** – tyto projekty jsou předkládány v rámci grantových schémat na základě výzvy k předkládání žádostí vyhlášené administrátorem grantového schématu (GS). Projekty jsou zaměřeny zejména na cílové skupiny jednotlivců, případně organizací. Tyto projekty jsou zpracovávány žadateli na regionální a místní úrovni, kteří mají nápad a jsou schopni ho realizovat. Projekty jsou předkládány Konečnými uživateli Konečným příjemcům na předepsaném formuláři v Monitorovacím systému strukturálních fondů - Benefit na základě Příručky pro žadatele a pokynů administrátora GS uvedených v příslušné výzvě.
- **Národní projekty** – tyto projekty jsou založené na přímém přidělení prostředků programu na realizaci nebo k doplnění národních politik a programů. Tyto projekty jsou předkládány Konečnými příjemci – subjekty s kompetencí k implementaci národních politik a programů v dané oblasti. Projekty mají jasně stanovený národní rámec a jsou zaměřeny zejména na cílové skupiny jednotlivců. Projekty musí splňovat princip doplňkovosti a kritérium přidané hodnoty. Musí proto buď rozšířit stávající programy a nástroje politiky (např. NAPZ), nebo rozšířit okruh cílových skupin, nebo zvýšit počet klientů služeb. Projekty realizuje Konečný příjemce, který je zároveň Konečným uživatelem. Projekty jsou předkládány Konečnými příjemci k posouzení Zprostředkujícímu subjektu pro příslušné opatření nebo přímo Řídícímu orgánu na předepsaném formuláři žádosti v MSSF - Benefit na základě Pokynů pro žadatele. [13]
- **Systémové projekty** – jsou obdobné jako národní projekty, tzn. založené na přímém přidělení prostředků programu na rozvoj národních politik a programů a navíc na mo-

dernizaci (rozšíření kapacity a kvality nabídky) veřejných služeb. Způsob předkládání projektů je totožný jako u národních projektů.

Realizátory národních a systémových projektů jsou převážně pověřené odbory ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Subjekty z regionální úrovně se do těchto projektů mohou zapojit jako partneři nebo jako dodavatelé vybráni na základě tendrů.

4.3 Administrace grantových schémat a grantových projektů

Vzhledem k tomu, že velká část finanční podpory je implementována formou grantových schémat a následně grantových projektů budu se dále zabývat tímto způsobem implementace OP RLZ. Implementace národních a systémových projektů probíhá obdobně jako implementace na úrovni grantových schémat pouze s tím rozdílem, že příjemcem podpory jsou stanovené subjekty na úrovni ministerstev.

Grantové schéma není projektem, ale je charakterizováno jako rámcový plán pro implementaci opatření nebo jeho části. Používá se při přidělování finančních prostředků na grantové projekty zaměřené na cílové skupiny jednotlivců a organizací. Grantové schéma je zpracováno Konečným příjemcem (vyhlašovatelem GS), který na toto GS obdrží finanční prostředky přímým přidělením. Výše prostředků na jedno GS musí být minimálně 30 mil. Kč. Minimální a maximální částka na grantový projekt je stanovena individuálně vyhlašovatelem GS ve výzvě k předkládání grantových projektů. Délka trvání GS je omezena délkou trvání OP. Maximální délka trvání pro grantové projekty v uvedeném plánovacím období je 24 měsíců, nejpozději však do 31. 8. 2006 z důvodu zajištění dostatečného časového intervalu pro ukončení a evaluaci celého programu, které musí být dle pravidla $n + 2$ ukončeno k 31.12.2008.

Výběr grantových projektů probíhá v rámci GS na základě hodnocení předložených grantových projektů, které vypracovávají žadatelé o finanční podporu na základě vyhlášené výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu z OP RLZ (dále výzva). Výzvu vyhláší Konečný příjemce. Výzva obsahuje jasně stanovené podmínky pro předkladatele žádostí, včetně uvedení způsobu výběru žádostí. Dále se žadatel musí řídit pokyny Příručky pro žadatele ve znění stanoveném výzvou.

Po termínu ukončení příjmu žádostí je ve lhůtě 30 dnů provedeno formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti žádostí. Předmětem formálního hodnocení je posouzení formálních kritérií stanovených Řídícím orgánem OP (ŘO). Toto hodnocení posuzuje formální náležitosti žádosti stanovené v Příručce pro žadatele. Jedná se zejména o předepsaný počet výtisků, soulad tištěné a elektronické verze žádosti, doložení všech povinných příloh, atd. Po provedení formálního hodnocení je žádost postoupena k hodnocení přijatelnosti. Pokud žadatel nesplní některé z kritérií přijatelnosti, u kterého není možná náprava je automaticky vyřazen z dalšího hodnocení bez toho, aby byl vyzván k nápravě formálních nedostatků. V ostatních případech je vyzván k nápravě a doplnění nedostatků. Hodnocení přijatelnosti probíhá taktéž na základě stanovených kritérií. Úkolem hodnocení přijatelnosti je zjistit soulad obsahové náplně projektu se zaměřením operačního programu (resp. s příslušným opatřením, s výzvou) a posouzení oprávněnosti žadatele. Pokud žadatel nesplňuje kritéria oprávněnosti, u kterých není možná náprava, je automaticky vyloučen z dalšího hodnocení.

Výsledky jednotlivých etap hodnocení jsou průběžně evidovány v monitorovacím systému strukturálních fondů MONIT (MSSF MONIT). MSSF byl vytvořen na základě požadavku EK na vytvoření systému pro monitorování. Tento informační systém se skládá ze 3 základních částí. Centrální část **IS MSSF – CENTRAL**, která je základním nástrojem shromažďování a uchovávání informací o procesu poskytování pomoci Evropské unie do České republiky. Poskytuje souhrnné informace o přípravě i stavu realizace Operačního programu RLZ i celkové pomoci EU v ČR. Hlavním uživatelem tohoto IS jsou ŘO. Dále je to **IS MSSF – MONIT** zajišťuje výkonné činnosti přípravy a realizace vlastních projektů, tj. sběr a vyhodnocování žádostí, operativní evidenci projektů, věcné a finanční monitorování na úrovni projektu, reporting či poskytování dat nadřízeným orgánům. Uživateli jsou Zprostředkující subjekty a Koneční příjemci. Dalším prvkem MSSF je podpůrný software **MSSF – BENEFIT**, který je součástí MONITu, je určen pro žadatele o finanční prostředky, kteří tento software využívají pro vyplňování žádostí. Dále slouží k další komunikaci při vlastní realizaci projektu (žádosti o platby, reporting postupu).

Žádosti, které úspěšně prošly formálním hodnocením a hodnocením přijatelnosti jsou postoupeny k věcnému hodnocení. Věcné hodnocení musí být ukončeno do 60 dnů od ukončení příjmu žádostí. Toto věcné hodnocení je realizováno individuálními hodnotiteli nebo hodnotitelskou komisí na základě kritérií vymezených Monitorovacím výborem. Každou žádost, resp. projekt hodnotí vždy nejméně dva individuální hodnotitelé nebo dva členové

hodnotící komise. Hodnotitelé musí splňovat kritéria stanovená ŘO, jako jsou znalost českého jazyka, středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání, minimálně 5 let praxe v oboru, který je blízky zaměření opatření, absolvování povinného školení pro hodnotitele a musí být zapsán v Centrální databázi hodnotitelů vedenou Řídicím orgánem. Při využití individuálních hodnotitelů je výsledné hodnocení průměrem jejich dílčích hodnocení. Pokud se hodnocení hodnotitelů výrazně liší, hodnotí projekt další hodnotitel. Hodnocení se výrazně liší, pokud jeden hodnotitel doporučuje žádost k financování (projektu přidělil 65 a více bodů) a druhý nikoli (projektu přidělil méně než 65 bodů), a také, jestliže oba žádost doporučují (oba přidělili 65 a více bodů), ale rozdíl jejich hodnocení je větší než 20 bodů. Výsledné hodnocení je v tomto případě průměrem platných hodnocení - dvou bodově si nejbližších individuálních hodnocení (po vyloučení extrémního hodnocení).

Pokud hodnotitel přidělí méně než 65 bodů, nesmí projekt doporučit k financování. Pokud hodnotitel přidělí 65 a více bodů, musí projekt doporučit k financování.

Projekty, které byly hodnotiteli doporučeny k podpoře postupují do hodnocení výběrovou komisí, která na základě stanovených kritérií provede konečný výběr projektů nejpozději do 90 dnů od ukončení příjmu žádostí. U krajů konečný výběr a schválení žádostí k podpoře provádějí orgány kraje na základě doporučení výběrové komise.

4.4 Hlavní zásady finančního řízení

Finanční prostředky na realizaci projektů OP RLZ spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu musí být vynakládány a využívány efektivně, transparentním způsobem a pouze na projekty, které mají přispět k realizaci globálního a specifických cílů OP RLZ. [26]

Na financování projektů OP RLZ se sdružují jak prostředky ESF, tak veřejné rozpočty, zejména jednotlivé rozpočtové kapitoly ministerstev, která se podílejí na implementaci OP RLZ. Jednotlivá opatření OP RLZ mohou být spolufinancována pouze z jednoho strukturálního fondu. Žádný projekt nesmí čerpat prostředky současně z příspěvku poskytnutého ze SF pro financování OP nebo JPD nebo z prostředků CIP. Žádný projekt nesmí čerpat prostředky současně z různých opatření, a to ani v rámci OP RLZ. Žádný projekt nesmí být současně spolufinancován z OP RLZ a z Iniciativy EQUAL, nebo z jiného programu EU nebo ČR. [26]

Na financování OP RLZ se podílí EU prostřednictvím Evropského sociálního fondu a ČR prostřednictvím státního rozpočtu. V některých případech se na financování podílí i žadatelé případně partneři.

Podíly v rámci veřejného spolufinancování byly stanoveny na 75 % pro podíl ESF a 25 % pro podíl národního spolufinancování, kromě opatření 2.1 u kterého byl podíl stanoven 80 % ESF a 20 % ČR prostřednictvím státního rozpočtu.

Projekty schválené v rámci OP RLZ mohou mít až 100% krytí z veřejných rozpočtů. V případě, že se na projekt vztahují pravidla o poskytování veřejné podpory může být toto krytí sníženo dle výjimky ze zákazu veřejné podpory, kterou udělil ÚOHS svým rozhodnutím č.j. VP/S81/04-160 ze dne 28.4.2004.

V rámci OP RLZ je možné vyplácet konečným uživatelům zálohy a to až do výše 25 % z celkového objemu schválené podpory. Možnost poskytování záloh je hlavním rozdílem ve finančním řízení OP RLZ, resp. finančních prostředků z ESF a ostatních operačních programů.

5 PODPORA ROZVOJE LIDSKÝCH ZDROJŮ A VZDĚLÁVÁNÍ V PLÁNOVACÍM OBDOBÍ 2007 – 2013

V lednu 2006 zveřejnila pracovní skupina při MMR návrh Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007 – 2013.

Pro oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání byla stanovena priorita Vzdělávání, která si klade za cíl zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace. Podpora se má zaměřit především na modernizaci vzdělávání ve vazbě na podmínky trhu práce i potřeby zaměstnavatelů a průběžné zvyšování odborné kvalifikace jednotlivců prostřednictvím celoživotního učení. Bude podporováno zvyšování kvality služeb poskytovaných organizacemi dalšího vzdělávání, spolupráce vzdělavatelů s firmami, jejich asociacemi a úřady práce při definování a uspokojování poptávky. Podporovány budou programy a kurzy, které směřují do rozvojových směrů a nabízejí nové formy vzdělávání, které zvyšují jejich dostupnost (kombinované, distanční, e-learning, časově a organizačně dostupné). Část podpory se bude soustředit na dokončení systémových a komplexních podpor pro rozvoj dalšího vzdělávání (např. certifikační systém). Podporována má být spolupráce škol s úřady práce a zejména s firmami a jejich asociacemi jak při formulaci vlastních vzdělávacích programů škol, tak i při hodnocení výstupů a zajišťování odborného výcviku. Zvláštní pozornost bude v rámci počátečního i dalšího vzdělávání věnována podpoře vzdělávání v cizích jazycích, informačních technologiích a rozvoji podnikatelských dovedností. Dále bude podpora věnována rozvoji terciárního vzdělávání, např. kratších programů. Opatření budou směřovat k větší přehlednosti vzdělávacích možností a systému uznávání dosaženého nebo získaného vzdělání (včetně informálního) jak pro jednotlivé občany tak pro zaměstnavatele.

5.1 Operační programy

Pro plánovací období 2007 – 2013 jsou pro ČR navrženy operační programy s následujícími cíli pro oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání:

- **Operační program Podnikání a inovace** – jedním z cílů tohoto OP je Rozvoj lidských zdrojů v podnicích zejména prostřednictvím školení a vzdělávání zaměstnanců a zvyšování kvality lidských zdrojů ve vazbě na mezinárodní prostředí.
- **Operační program Výzkum, vývoj a inovace** – mezi cíle tohoto OP se počítají rozvoj kapacit ve výzkumu a vývoji, včetně výzkumné infrastruktury a lidského kapitálu s

cílem zapojení výzkumných/vysokoškolských institucí do inovačního procesu a zefektivnění vzdělávání a zpřístupnění znalostí potřebných pro výzkum, vývoj a inovace.

- **Operační program Zaměstnanost** – cílem tohoto OP je zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů prostřednictvím vývoje a realizace systémů a strategií pro odborné vzdělávání pracovníků s cílem zvýšit investice podniků do vzdělávání a zvýšit účast zaměstnanců na odborném vzdělávání. Dále podpora celoživotního učení prostřednictvím zvyšování dostupnosti a kvality nabídky DPV v mimoškolských vzdělávacích zařízeních, podpora vzdělávacích a výcvikových programů a sítí institucí vzdělávání dospělých z hlediska potřeb trhu práce a znalostní společnosti.
- **Operační program Vzdělávání** – cílem tohoto OP je modernizace vzdělávacích systémů počátečního a dalšího vzdělávání. Vytvoření komplexního systému celoživotního učení (začlenění neformálního a informálního vzdělávání) a otevření vzdělávacího systému společnosti. Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání všech v souladu se současnými požadavky praxe a také rozvoj lidského potenciálu ve výzkumu a vývoji.
- **Regionální operační programy** – tyto OP budou komplementární k ostatním OP a jejich cílem je rozvoj regionů, zvýšení jejich konkurenceschopnosti, a atraktivity pro investice a na posílení kvality života obyvatel. Tento cíl má být naplňován i rozvojem lidských zdrojů.
- **Operační program Praha – Adaptabilita a zaměstnanost** – tento OP si klade za cíl zabezpečit zvyšování zaměstnanosti a hospodářského růstu pražské ekonomiky prostřednictvím rozvoje efektivního a flexibilního trhu práce, kvalifikované a konkurenceschopné pracovní síly, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu a integrace sociálně vyloučených skupin obyvatelstva. Tohoto cíle má být dosaženo mimo jiné pomocí podpory celoživotního učení prostřednictvím zvyšování dostupnosti a kvality nabídky vzdělávání z hlediska potřeb znalostní společnosti a potřeb trhu práce.
- **Operační programy pro přeshraniční spolupráce pro cíl Evropské územní spolupráce** – tento OP je obdoba Iniciativy Společenství Interreg, podpora je realizována v příhraničních oblastech. Jednou z priorit tohoto OP je dle regionální potřeby i podpora lidských zdrojů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PRINCIPY FINANČNÍCH TOKŮ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ PRO OBDOBÍ 2004-2006

Hlavní zásadou při využívání prostředků ze SF je přísné oddělení linií implementační, platební a kontrolní.

V rámci finančního řízení SF je každému členskému státu EU dána povinnost zřídit **řídící a platební orgány**. Transfery finančních prostředků z rozpočtu EU členským státům se uskutečňují pouze prostřednictvím určeného platebního orgánu, přičemž odpovědnost za samotnou implementaci programu/projektu má příslušný řídící orgán.

Finanční toky SF probíhají na 3 základních liniích:

- Evropská komise stanoví celkový objem svého závazku na program a programové období. Po schválení programu zašle České republice na účet MF, ke kterému má dispoziční oprávnění platební orgán (PO), zálohovou platbu (tzv. “payment on account”);
- Evropská komise zasílá průběžné platby a závěrečnou platbu České republice na účet MF, ke kterému má dispoziční oprávnění PO, na základě žádostí doložených certifikací;
- Platební orgán provádí platby prostřednictvím platební jednotky (PJ) konečným příjemcům/konečným uživatelům a v případě předfinancování prostředků SF ze státního rozpočtu na příjmový účet rozpočtové kapitoly.

Veškeré platby z a do Evropské komise probíhají v eurech. Není dovoleno převádět prostředky mezi jednotlivými programy.

Veškeré realizované platby probíhají mezi Evropskou komisí a Ministerstvem financí, resp. pověřeným platebním orgánem, kterým byl pověřen odbor Národního fondu MF.

6.1 Finanční toky na úrovni Evropská komise – Platební orgán

Příspěvek ze SF na jednotlivé programy je stanoven v programových dokumentech jako víceletý závazek EU po dobu trvání programového období. Závazek EU je transformován do ročních rozpočtových závazků EU. Roční závazek musí být Českou republikou vyčerpán do konce druhého roku, který následuje po roce přijetí závazku. Závazek EU je rozčleněn podle jednotlivých SF a jednotlivých programů.

Zálohovou platbu poskytne Evropská komise České republice po vydání rozhodnutí k danému programu.

Evropská komise převede zálohovou platbu na běžný účet Platebního orgánu zřízený u ČNB, jehož majitelem je MF. Výše zálohové platby činí:

1. 10 % z celkového příspěvku SF na program (tato platba byla provedena v roce 2004);
2. 6 % z celkového příspěvku SF na program (tato platba byla provedena v roce 2005).

Všechny ostatní platby mezi EK a příslušným PO probíhají na základě certifikace výdajů. Certifikace výdajů představuje specifickou činnost stanovenou předpisy ES, jejíchž cílem je, aby PO získal ujištění o řádném vynakládání výdajů na jednotlivé programy a projekty. Certifikace se povinně provádí před zasláním každé žádosti o průběžnou platbu nebo závěrečnou platbu pro daný program nebo projekt Evropské komisi. PO zasílá žádosti o průběžnou platbu zpravidla 3x ročně pro výdaje vynaložené na OP RLZ. Nedílnou součástí žádosti je certifikát a výkaz výdajů.

Za provádění certifikace výdajů je odpovědný Platební orgán (Ministerstvo financí, oddělení Certifikace, akreditace a finanční perspektivy, součást odboru Národního fondu MF). Certifikaci provádí na základě získání ujištění od jednotlivých ŘO, ZS a KP o uskutečnění uvažovaných výdajů. Následně vypracuje PO žádost o platbu, kterou zasílá ke schválení EK.

Celkový součet zálohové platby a průběžných plateb z rozpočtu EU nesmí překročit 95% celkové alokace EU na daný program. Zbýlá částka je proplacena na základě certifikovaného prohlášení o uskutečněných výdajích do 6 měsíců ode dne konečného termínu pro provádění plateb, na základě závěrečné zprávy o implementaci daného programu, kterou vypracuje příslušný ŘO a Evropská komise tuto zprávu schválí a na základě prohlášení při ukončení pomoci s kladným výrokem.

6.2 Finanční toky v rámci OP RLZ na úrovni Platební orgán – Konečný uživatel v rámci GS

K provádění plateb konečným příjemcům/konečným uživatelům je pověřena Platebním orgánem příslušná Platební jednotka. Platby jsou prováděny z běžného korunového účtu MF vedeného u ČNB.

Konečnému příjemci (vyhlašovatelí grantového schématu) je na základě schváleného GS a vydaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace vyplacena Platební jednotkou záloha na realizaci GS ve výši 25 % celkového objemu finančních prostředků určených na GS. Finanční prostředky na zajištění financování schválených grantových schémat pro kraje jsou na rozpočtových položkách odboru 45 – ZS (MPSV) a v rezervním fondu.

Na základě schválené smlouvy o financování je následně KU vyplacena zálohová platba předfinancování, také ve výši 25 % celkového objemu schválené podpory na grantový projekt. KU pak žádá KP o vyúčtování uskutečněných výdajů a poskytnutí dalších plateb. Žádost musí být doložena požadovanými doklady (zejména zaplacenými fakturami a výpisy z účtu). KP tyto zálohy ze zdrojů, které mu byly na realizaci grantového schématu uvolněny, průběžně doplácí až do výše 90 % celkových uznatelných výdajů projektu. Poté předkládá KU závěrečnou žádost o platbu, včetně závěrečné zprávy o realizaci projektu, ve které žádá o proplacení 100 % celkových uskutečněných uznatelných výdajů projektu.

Zatímco KU dále realizuje svůj projekt, KP v mezidobí vystavuje souhrnnou žádost o platbu za GS a zasílá ji spolu s osvědčeními garantující uznatelnost proplacených výdajů za každý jednotlivý projekt ZS ke schválení. Souhrnnou žádost včetně jejích příloh pak dále schvaluje ŘO a PJ. Po jejím schválení převede Platební jednotka prostředky ve výši schválené souhrnné žádosti na účet konečného příjemce.

Na úrovni ŘO, PO a PJ je používán účetní systém IS VIOLA a MSSF CENTRAL

6.3 Finanční plánování pro sestavení návrhu státního rozpočtu a střednědobého výhledu

Při sestavení finančního plánu ŘO vychází z:

- Finančního rámce podpory Společenství (RPS), který určuje rozdělení prostředků ze strukturálních fondů EU pro regiony Cíle 1 na jednotlivé Operační programy.

- Indikativního finančního plánu OP RLZ, který stanovuje alokace finančních prostředků rozčleněné na prostředky EU a národní zdroje, a to podle jednotlivých let a podle jednotlivých Priorit programu programového období.
- Indikativního finančního plánu OP RLZ v Programovém dodatku, který stanovuje alokace finančních prostředků rozčleněné na prostředky z EU a národní zdroje, a to podle jednotlivých let a až na úroveň Opatření programu na dané programové období.
- Schváleného střednědobého výhledu na období 2 let následujících po roce, na který je předkládán státní rozpočet a ze schváleného rozpočtu na příslušný rok (r. 2004 – 2008, u Strukturálních fondů je možné alokaci na daný rok čerpat během tří let včetně roku alokace).

Při plánování objemu finančních prostředků zajišťujících národní spolufinancování i předfinancování zdrojů ESF pro OP RLZ dle jednotlivých let postupuje ŘO ve spolupráci s partnerskými ministerstvy (MŠMT, MMR, MŽP a MPO).

ŘO ve spolupráci s partnerskými ministerstvy provede jednou ročně, vždy při příležitosti sestavování nároků na státní rozpočet, aktualizaci předpokladu čerpání prostředků, které očekává vyplatit na zálohových platbách, a to až na úroveň jednotlivých opatření OP RLZ. Aktualizované objemy zanesou do střednědobého výhledu programu a předběžného finančního plánu programu na příští rok.

Finanční prostředky jsou plánovány a rozpočtovány odděleně zvlášť za národní spolufinancování a zvlášť za předfinancování zdrojů ESF v následujícím poměru. U všech opatření OP RLZ s výjimkou opatření 2.1 75 % z celkových uznatelných výdajů na opatření z ESF ku 25 % z celkových uznatelných výdajů na Opatření financovaných z veřejných národních zdrojů. U Opatření 2.1 je poměr spolufinancování 80 % ESF ku 20 % SR.

Plánované objemy prostředků se stanou podkladem pro sestavení návrhu státního rozpočtu na příští rok a střednědobého výhledu na dva roky po tomto roce následující.

Alokace finančních prostředků z ESF na OP RLZ jsou stanoveny indikativním finančním plánu v Programovém dodatku programu.

ŘO vytváří ve spolupráci se ZS a KP zapojenými do implementační struktury odhad čerpání z ESF na daný a následující rok a předává je platebnímu orgánu prostřednictvím PJ jednou

ročně k 31.3. Odhad musí být autorizován ŘO a PO a poté je zaslán k posouzení Evropské komisi.

6.4 Problematika veřejné podpory u projektů financovaných z veřejných zdrojů

Základní pravidla poskytování veřejné podpory vyplývají přímo z článků 87 až 89 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství z roku 1957.

Článek 87 Smlouvy ES ustanovuje obecný zákaz poskytování veřejné podpory a podmínky, které musí být naplněny, aby podpora mohla být považována za veřejnou podporu a jako taková za zakázanou. Platí, že:

- musí být poskytována státem nebo ze státních prostředků,
- musí porušovat nebo hrozit porušením hospodářské soutěže,
- musí zvýhodňovat určité podniky nebo určitá odvětví výroby,
- musí poškozovat obchod mezi členskými státy.

Obecný zákaz poskytování veřejné podpory připouští určité výjimky. Jedná se především o opatření, jejichž cílem je rozvoj zaostalých regionů EU, dále např. podpora MSP, podpora ochrany životního prostředí nebo podpora vědy a výzkumu.

K naplnění podmínek veřejné podpory dochází, když:

- se jedná o veřejné prostředky – veřejnými (státními) prostředky se myslí veškeré zdroje, které jsou poskytovány prostřednictvím národních, regionálních nebo místních institucí, případně i jinými subjekty, které byly zřízeny nebo jsou kontrolovány státem.
- dochází k porušení hospodářské soutěže – pro naplnění této podmínky stačí potenciální hrozba narušení hospodářské soutěže. Takovou hrozbu může představovat i podporování ekonomické aktivity, která sice není vykonávána za účelem zisku, ale nebylo prokázáno, že tuto aktivitu nelze tržně vykonávat. Není rovněž dostačující, že účinky vlivu na hospodářskou soutěž jsou omezeny na území jediného členského státu.
- je zvýhodněn určitý podnik či odvětví výroby – veřejnou podporou není podpora jednotlivců, ale pouze podpora poskytnutá podnikům. **Pojem podnik** má však v právu ES velice široké pojetí. Podnikem je podle rozhodovací praxe EK a judikatury ESF jaký-

koliv subjekt vyvíjející ekonomické aktivity. Podnikem proto nejsou pouze subjekty, jejichž cílem je dosažení zisku, ale také subjekty, které se pohybují na konkurenčním trhu. Zásadní je, zda činnost, kterou vykonávají, by mohla být považována za ekonomickou činnost a mohla by i hypoteticky vytvářet zisk. Podnikem tedy mohou být instituce soukromého i veřejného sektoru, tzn. ziskové, ale i neziskové organizace.

- poškozuje obchod mezi členskými státy – podmínka vlivu podpory na obchod mezi členskými státy je naplněna téměř vždy (stačí i hypoteticky), neboť neexistuje téměř žádná činnost, která by nemohla být přeshraniční.

Za veřejnou podporu je považována podpora, která zvýhodňuje jeden subjekt na úkor druhého. Naopak za veřejnou podporu se nepovažuje podpora, kdy je nakládání s veřejnými prostředky předmětem volné (nediskriminující) soutěže otevřené všem skutečným nebo potenciálním uchazečům.

6.4.1 Výjimky ze zákazu veřejné podpory

Článek 87 Smlouvy ES přesně definuje případy veřejné podpory, které jsou automaticky vyňaty ze zákazu veřejné podpory a podpory, které mohou být považovány za slučitelné ze společným trhem. Jedná se o podpory, které mají napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností, podpory na realizaci projektů společného evropského zájmu, podpory na rozvoj určitých hospodářských aktivit nebo oblastí, podpory napomáhající kultuře a zachování kulturního dědictví a jiné druhy podpor na základě rozhodnutí Rady a přijaté na návrh Komise.

Doposud byla EK schválena 4 nařízení upravující blokové výjimky ze zákazu veřejné podpory: 3 blokové výjimky (MSP, vzdělávání, zaměstnanost) a nařízení o podpoře de minimis. Podpora de minimis není ve své podstatě výjimkou ze zákazu poskytování veřejné podpory, protože svou velikostí nespĺňuje základní kritéria definice veřejné podpory – poškození obchodu mezi členskými státy a poškození hospodářské soutěže.

Veškerá nařízení o blokových výjimkách mají platnost do 31. 12. 2006 v návaznosti na schválené programovací období, další programovací období se bude řídit již novými pravidly.

6.4.1.1 Podpora „De Minimis“

Podpora de minimis dle Nařízení Komise (ES) č. 69/2001 ze dne 12.1.2001 představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami de minimis poskytnutými příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši odpovídající částce 100 000 EUR. Tento strop platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozím tříletém období. Pro účely zjištění odpovídající částky v Kč se použije kurz devizového trhu vyhlášený ČNB platný ke dni prvního poskytnutí dané veřejné podpory.

Podporu de minimis nelze poskytnout v oblasti dopravy, v oblasti výroby, zpracování či podpory prodeje zemědělských výrobků, u podpory při vývozu či přednostním používání domácího zboží na úkor zboží importovaného.

Podpora de minimis může být kumulována s podporou poskytnutou dle jiných pravidel např. s podporou přidělenou na základě blokové výjimky.

6.4.1.2 Bloková výjimka z veřejné podpory na vzdělávání a školení

Kromě blokové výjimky z veřejné podpory na vzdělávání a školení existují jak již bylo uvedeno výše bloková výjimka z veřejné podpory pro drobné, malé a střední podnikatelské subjekty, která umožňuje poskytnutí přesně definovaných typů podpory pro MSP v oblasti hmotných a nehmotných investic, aktivit neinvestiční povahy a v oblasti výzkumu a vývoje.

Bloková výjimka z veřejné podpory na oblast zaměstnanosti, která je zaměřena na podporu vytváření nových pracovních míst, podporu na nábor znevýhodněných a postižených pracovníků a podporu na pokrytí zvláštních nákladů spojených se zaměstnáváním postižených pracovníků.

V souvislosti se zaměřením diplomové práce se budu věnovat blokové výjimce z veřejné podpory na vzdělávání a školení. Ta je ukotvena v Nařízení Komise (ES) č. 68/2001 z 12.1.2001, které se zabývá veškerou veřejnou podporou, která zvýhodňuje jeden nebo více podniků nebo odvětví výroby tím, že snižuje náklady, které by za normálních okolností musely pokrýt, pokud by chtěly, aby jejich zaměstnanci získali nové poznatky a dovednosti, nebo které by musely zaplatit, aby umožnily svým zaměstnancům tyto dovednosti nebo vědomosti získat. Za veřejnou podporu se pak nepovažuje školení, vzdělávání a počáteční zaškolování a školení a rekvalifikace pro nezaměstnané včetně zaškolování ve firmách.

Uznatelnými náklady z hlediska poskytování výjimky z veřejné podpory jsou osobní výdaje vyučujících osob, cestovní náklady vyučujících a školených osob, další náklady jako např. materiály a pomůcky, odpisy náradí a zařízení v rozsahu odpovídajícím jejich využití pouze pro daný kurz, náklady na organizační a poradenské služby související se vzdělávacím projektem, osobní výdaje školených osob po dobu jejich účasti na školení.

Tab. 1. Maximální možná míra veřejné podpory pro blokovou výjimku na vzdělávání a školení. [19]

Region	Specifické vzdělávání		Obecné vzdělávání	
	MSP	ostatní	MSP	ostatní
Praha	40 %	30 %	75 %	55 %
Regiony – NUTS II	45 %	35 %	80 %	60 %

Dle rozhodnutí ÚOHS č. j. VP/S81/04-160 z 28. 4. 2004 o udělení výjimky ze zákazu veřejné podpory míra veřejné podpory na vzdělávací projekty realizované malými a středními podniky nepřesáhne v případě obecného vzdělávání² 80 % a v případě specifického vzdělávání³ 45 % celkové hodnoty nákladů vhodných na poskytnutí podpory vztahujících se k realizovanému projektu. Podniky, s výjimkou malých a středních podniků, nepřekročí v případě obecného vzdělávání 60 % a v případě specifického vzdělávání 35 % celkové hodnoty nákladů.

Maximální míra podpory může být zvýšena o 10 %, jestliže vzdělávané osoby patří do kategorie znevýhodněných zaměstnanců⁴.

² Obecné školení představuje výuku, která není uplatnitelná pouze na současné nebo budoucí pracovní pozici zaměstnance podnikatelského subjektu, jenž je příjemcem veřejné podpory. Dovednosti získané v rámci takového školení lze využít i u jiných podnikatelských subjektů nebo v pracovních oblastech, čímž se zvyšují možnosti pracovního uplatnění pracovníků.

³ Specifickým školením se rozumí teoretická a praktická výuka, přímo uplatnitelná na současné nebo budoucí pozici zaměstnanců ve společnosti, jež je příjemcem veřejné podpory. Využitelnosti dovedností získaných v rámci tohoto vzdělávání je u jiných společností či v jiných pracovních oblastech velmi snižena.

⁴ Znevýhodněným pracovníkem v případě podpory v oblasti školení se rozumí osoba mladší 25 let, která dosud nebyla zaměstnaná v trvalém pracovním poměru, se změněnou pracovní schopností, starší 45 let, která neabsolvovala maturové studium, dlouhodobě nezaměstnaná (tj. osoba, která byla před nástupem do zaměstnání nezaměstnaná nepřetržitě nejméně po dobu 12 měsíců), a to po dobu prvních 6 měsíců po nástupu do zaměstnání.

7 ANALÝZA MOŽNOSTÍ ZÍSKÁNÍ PODPORY Z POHLEDU VYBRANÉHO VZORKU ŽADATELŮ

Prvním předpokladem pro získání finančních prostředků na realizaci grantových projektů je vypracování žádosti o finanční podporu. Vzhledem k tomu, že mám přímou zkušenost s administrací grantového schématu **Rozvoj kapacit dalšího profesního vzdělávání** v rámci **opatření 3.3 Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů ve Zlínském kraji**, jako vzorek žadatelů jsem si pro svou diplomovou práci vybrala žadatele o finanční podporu, kteří předložili své žádosti (resp. grantové projekty, používáno i označení projekty) v rámci výše zmíněného grantového schématu.

Protože jsou postupy pro zpracování žádosti obdobné pro všechna opatření OP RLZ a vzhledem k tomu, že se i u ostatních opatření se podle zveřejňovaných závěrů z hodnocení v předložených žádostech vyskytovaly podobné nedostatky, je možné výsledky a doporučení z provedené analýzy opatření 3.3 OP RLZ, resp. grantového schématu realizovaného ve Zlínském kraji, aplikovat na celý operační program Rozvoj lidských zdrojů.

V první části této kapitoly provedu analýzu úspěšnosti předložených žádostí na základě právní subjektivity žadatelů. Další část bude zaměřena na identifikaci formálních nedostatků, nedostatků v přijatelnosti a silných a slabých stránek projektu při věcném hodnocení.

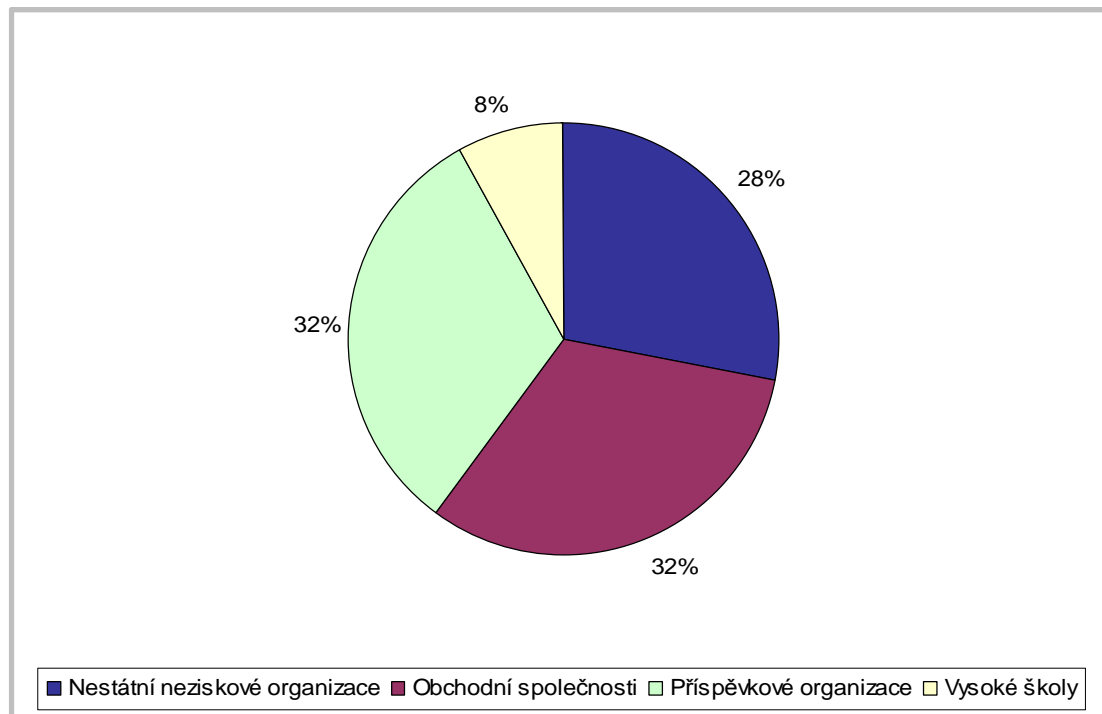
7.1 Analýza předložených žádostí dle právní formy žadatele a míry úspěšnosti

Vzhledem k tomu, že v rámci opatření 3.3 OP RLZ mohou být oprávněnými žadateli veškeré subjekty, které poskytují, respektive jsou oprávněny poskytovat odborné nebo další profesní vzdělávání, je škála potenciálních žadatelů opravdu široká. Projekt mohou předkládat téměř všechny subjekty bez omezení organizačních či právních forem. Mohou to být vzdělávací a poradenské instituce, profesní sdružení, nestátní neziskové organizace poskytující další profesní vzdělávání, zástupci zaměstnavatelů a zaměstnanců, resp. organizace zastupující zaměstnavatele a zaměstnance (podnikatelské svazy, profesní asociace a společnosti, odborové svazy, zaměstnavatelské agentury), obce, lektori a konzultanti (a to jak fyzické tak právnické osoby), školy a školská zařízení nebo odborové svazy.

V rámci grantového schématu Rozvoj kapacit dalšího profesního vzdělávání, byly vyhlášeny 2 výzvy k předkládání grantových projektů. Protože u druhé výzvy ještě nebyl uzavřen proces hodnocení, vyhodnotím každou výzvu zvlášť, aby byla zřejmá vazba počtu předložených projektů jednotlivých subjektů a konečná úspěšnost těchto subjektů.

7.1.1 Analýza v rámci 1. Výzvy k předkládání grantových projektů

V 1. výzvě k předkládání grantových projektů bylo celkem přijato 30 žádostí od 25 subjektů, z toho 19 žádostí v rámci programu podpory A – Rozvoj a zlepšení současné nabídky dalšího profesního vzdělávání včetně služeb s ním spojených a 11 žádostí v rámci programu podpory B – Vzdělávání lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků působících v oblasti dalšího profesního vzdělávání.

Obr. 2. Graf struktury žadatelů dle právní formy – 1. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky)

Jak ukazuje výše uvedený graf největší počet žadatelů byl v rámci 1. kola výzvy z podnikatelské sféry a to 8 subjektů - 7 společností s ručením omezeným a 1 akciová společnost, kteří předložili celkem 11 projektů. Většinou se jednalo o vzdělávací instituce, případně firmy působící v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Stejný počet předkladatelů projektů byl ze strany příspěvkových organizací. Jednalo se především o střední školy zřizované Zlín-

ským krajem. Tyto příspěvkové organizace předložily celkem 9 projektů. Dalšími žadateli bylo 7 nestátních neziskových organizací (NNO), které předložily celkem 8 projektů. Zbývajících dvěma žadateli byly vysoké školy.

V průběhu procesu hodnocení těchto žádostí byla na základě nesplnění formálních náležitostí vyřazena jedna žádost z dalšího hodnocení. Dalších 11 žádostí bylo vyřazeno na základě nesplnění podmínek přijatelnosti.

K věcnému hodnocení individuálními hodnotiteli bylo postoupeno 18 žádostí. Výsledkem věcného hodnocení bylo 10 žádostí doporučených k podpoře, zbývajících 8 žádostí nezískalo 65 bodů nutných k postoupení do výběrové komise.

Výběrová komise doporučila orgánům Zlínského kraje, s přihlédnutím k výsledkům věcného hodnocení a na základě svých pravomocí 10 projektů. Šest projektů předkládaných v rámci Pp-A a čtyři projekty v rámci Pp-B (přehled viz. Příloha II.)

Tab. 2. Úspěšnost předložených žádostí dle právní formy žadatele – 1. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky)

Právní forma	předloženo žádostí	vyřazeno na formálním hodnocení	vyřazeno na hodnocení přijatelnosti	vyřazeno na věcném hodnocení	vyřazeno ve výběrové komisi	schváleno k podpoře
Nestátní neziskové organizace	8	0	5	2	0	1
Obchodní společnosti	11	1	1	5	0	4
Příspěvkové organizace	9	0	4	1	0	4
Vysoké školy	2	0	1	0	0	1
celkem	30	1	11	8	0	10

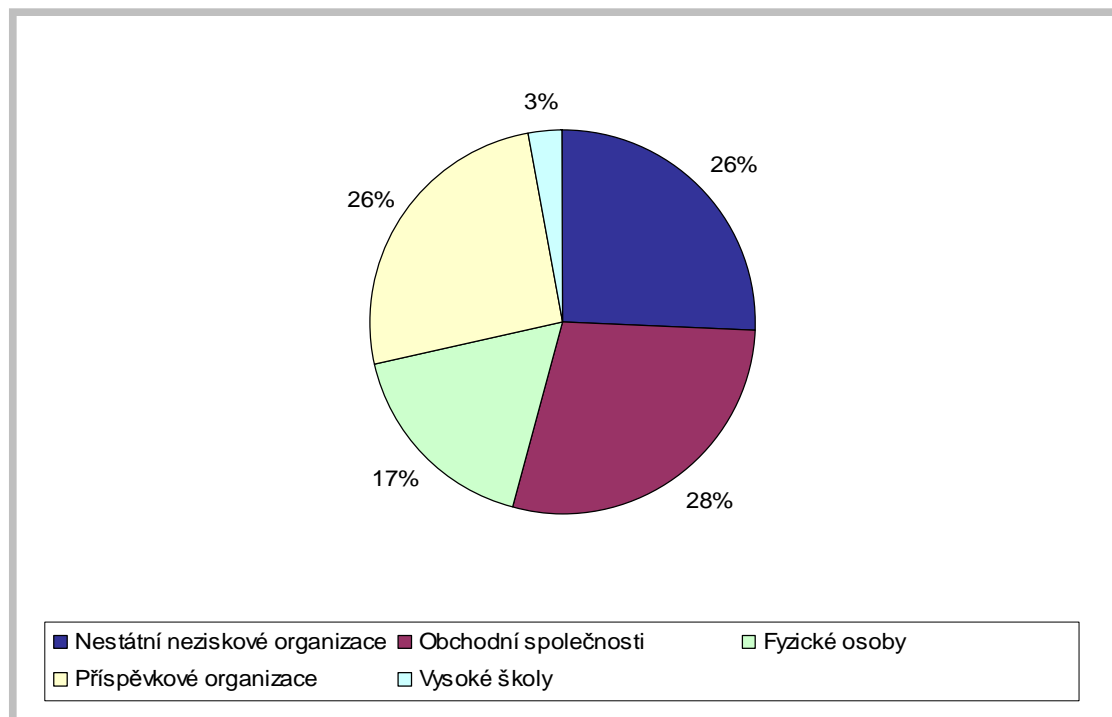
Jak je patrné z tabulky, nejúspěšnější skupinou žadatelů byly v 1. výzvě vysoké školy, jejichž úspěšnost byla 50 %, následovaly příspěvkové organizace s 44,4 %, obchodní společnosti 36,4 % a nakonec nestátní neziskové organizace s 12,5 %.

I přes tuto skutečnost v konečné fázi podepsalo smlouvu pouze 8 subjektů (1 NNO, 3 obchodní společnosti, 4 PO). V 1. výzvě bylo na základě podepsaných smluv rozděleno cca 11,5 mil. Kč z možných cca 38 mil. Alokace finančních prostředků na první výzvu tudíž nebyla vyčerpána a prostředky byly přesunuty do 2. Výzvy.

7.1.2 Analýza v rámci 2. Výzvy k předkládání grantových projektů

V 2. výzvě (vyhlášena 22. 12. 2005) bylo celkem přijato 36 žádostí od 35 subjektů, z toho 30 žádostí v rámci programu podpory A – Rozvoj a zlepšení současné nabídky dalšího profesního vzdělávání včetně služeb s ním spojených a 6 žádostí v rámci programu podpory B –

Vzdělávání lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků působících v oblasti dalšího profesního vzdělávání. Celková alokace na druhou výzvu činí 31 835 125 Kč, z toho na Pp-A 26 736 183,- Kč a na Pp-B 5 098 942,- Kč. Oproti první výzvě lze pozorovat pokles projektů předložených do programu podpory B, což je způsobeno hlavně nižší alokací na tento program podpory.

Obr. 3. Graf struktury žadatelů dle právní formy – 2. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky)

Z uvedeného grafu můžeme opět vyčíst počet žadatelů dle právní formy. Největší počet žadatelů je i ve 2. kole z podnikatelské sféry a to 10 subjektů, což je o 2 více než v 1. výzvě. Jedná se o 9 společností s ručením omezeným a 1 akciovou společnost. I tentokrát jsou zastoupeny vzdělávací instituce, objevují se také subjekty zabývající se vzděláváním v oblasti informačních technologií. Stejný počet předkladatelů projektů pak byl ze strany příspěvkových organizací a nestátních neziskových organizací – u každého 9 subjektů. U příspěvkových organizací se opět jednalo o střední školy zřizované Zlínským krajem. Tyto školy předložily celkem 10 projektů. Dalšími žadateli bylo 6 fyzických osob s oprávněním provozovat pořádání seminářů a lektorskou činnost a 1 vysoká škola.

Na základě nesplnění formálních náležitostí nebyla ve 2. kole výzvy vyřazena žádná žádost z dalšího hodnocení. 4 žádosti byly vyřazeny na základě nesplnění podmínek přijatelnosti.

K věcnému hodnocení individuálními hodnotiteli bylo postoupeno 32 žádostí. Výsledkem věcného hodnocení bylo 20 žádostí doporučených k podpoře, zbývajících 12 žádostí nezískalo 65 bodů nutných k postoupení do výběrové komise.

Výběrová komise zasedne v průběhu května 2006 a orgány kraje budou podporu žádostí schvalovat až na svém červnovém zasedání, proto nelze v této fázi výběru žádostí uvést konečný výsledek a počet podpořených subjektů. Vzhledem k tomu, že celková požadovaná částka na jednotlivé projekty převyšuje více jak 3x sumu alokovanou na tuto výzvu, dá se předpokládat, že i přes kladné posouzení ve věcném hodnocení nebudou moci být podpořeny všechny projekty.

Tab. 3. Úspěšnost předložených žádostí dle právní formy žadatele – 2. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky)

Právní forma	předloženo žádostí	vyřazeno na formálním hodnocení	vyřazeno na hodnocení přijatelnosti	vyřazeno na věcném hodnocení	vyřazeno ve výběrové komisi	schváleno k podpoře
Nestátní neziskové organizace	9	0	1	4		
Obchodní společnosti	10	0	1	4		
Příspěvkové organizace	10	0	2	1		
Fyzické osoby	6	0	0	2		
Vysoké školy	1	0	0	1		
celkem	36	0	4	12		

V průběžném hodnocení jsou neúspěšnější příspěvkové organizace, které mají zatím 70% úspěšnost, následují FO s 67% úspěšností, obchodní společnosti s 50% úspěšností, NNO s 44% úspěšností. Vysoké školy vzhledem pouze k jedinému zástupci mají 0% úspěšnost díky vyřazení projektu při věcném hodnocení.

7.2 Analýza silných a slabých stránek a nejčastějších nedostatků předkládaných projektů

7.2.1 Hodnocení přijatelnosti

Na žadatele a samozřejmě i na žádost jsou kladeny určité nároky, které musí být splněny, aby měl projekt šanci úspěšně projít všemi hodnotícími fázemi. Co se týká samotného žadatele, ten musí splňovat určité vstupní předpoklady, aby mohl být jeho projekt posuzován

z hlediska přidělení podpory z veřejných prostředků. Pro každý operační program i každé opatření jsou tyto předpoklady do jisté míry odlišné. V OP RLZ jsou tyto dispozice následující:

- Žadatel musí splňovat tzv. kritéria oprávněnosti, tzn. posuzují se tyto předpoklady
 - ♦ subjekty, které jsou oprávněny žádat o poskytnutí dotace – v rámci tohoto kritéria je posuzováno, zda žadatel splňuje definici oprávněného žadatele, je posuzováno, zda má žadatel případně partner sídlo na území ČR, a v případě opatření 3.3 OP RLZ zda má oprávnění poskytovat odborné či další profesní vzdělávání.
 - ♦ lokalizace projektu – toto kritérium je důležité proto, že u projektu musí být prokázán dopad na území ČR, resp. na oblast příslušného regionu
 - ♦ činnosti a cílové skupiny, pro které může být poskytnuta dotace – toto kritérium je jedno z nejdůležitějších. Posuzuje se, zda má projekt dopad na cílové skupiny, či hodlá realizovat podporované činnosti stanovené v opatření, resp. příslušné výzvě, tzn. soulad s výzvou.
 - ♦ druhy nákladů, které mohou být financovány z dotace – vzhledem k tomu, že ze strukturálních fondů mohou být financovány pouze tzv. uznatelné náklady, posuzuje se právě uznatelnost nákladů uvedených v rozpočtu projektu.

Dalšími posuzovanými kritérii jsou:

- Doba trvání projektu – ta nesmí přesáhnout 24 měsíců a realizace projektu musí být ukončena nejpozději do 30.6. 2008.
- Podpora požadovaná na realizaci projektu nesmí být vyšší než maximum, resp. nižší než minimum stanovené vyhlášovatelem v dané výzvě.
- Veřejná podpora – v rámci tohoto kritéria je nutné posoudit, zda se na projekt vztahují pravidla o poskytnutí veřejné podpory a zda požadovaná podpora nepřekračuje povolenou výši VP stanovenou ÚOHS.

Tyto kritéria se posuzují při hodnocení přijatelnosti a pokud není splněno některé z nich, je žádost vyřazena z dalšího posuzování, tzn. není postoupena k věcnému hodnocení a tudíž není hodnocena obsahová náplň projektu.

7.2.1.1 Nesoulad podporovaných aktivit a cílových skupin s výzvou

Nejčastějším nedostatkem při posuzování kritérií přijatelnosti v 1. kole výzvy byl nesoulad podporovaných aktivit a cílových skupin s výzvou – převážná část projektů, které byly vyřazeny na základě hodnocení přijatelnosti nesplňovala právě toto kritérium.

Předpoklad:

Aby bylo zřejmé, v čem vznikl nesoulad je nutné definovat podporované aktivity a cílové skupiny v rámci opatření 3.3, kterými jsou:

V rámci **Programu podpory A** - Rozvoj a zlepšení současné nabídky dalšího profesního vzdělávání včetně služeb s ním spojených.

Vývoj nových programů dalšího profesního vzdělávání, podpora spolupráce podniků a vzdělávacích institucí při vývoji a realizaci vzdělávacích programů, podpora modularizace vzdělávacích programů, rozvoj distančních a kombinovaných forem dalšího profesního vzdělávání, rozvoj e-learningových programů, podpora poradenských činností zaměřených na jednotlivce, aplikace metodik pro prognózování potřeb trhu práce a bilancování kvalifikačního potenciálu regionu.

Cílové skupiny:

Vzdělávací a poradenské instituce, profesní sdružení, nestátní neziskové organizace poskytující další profesní vzdělávání, zástupci zaměstnavatelů a zaměstnanců, odborníci z výzkumných pracovišť, orgány státní správy, obce, odborníci úřadů práce, odborníci úřadů státní správy a samosprávy, odborníci zaměstnavatelských a odborových svazů.

Podstatou opatření 3.3 OP RLZ je vytvoření systému dalšího profesního vzdělávání. Fungování tohoto systému má být dosaženo pomocí podporovaných aktivit v jednotlivých programech podpory. U Pp-A je to zejména rozvoj a zkvalitnění vzdělávací nabídky dalšího profesního vzdělávání a to především prostřednictvím tvorby nových vzdělávacích programů pro dospělé, kteří již ukončili svou přípravu na budoucí povolání ve školském systému, rozvoj distančních a moderních forem vzdělávání jako je např. e-learning a také zjišťování potřeb zaměstnavatelů s vazbou na vytvářené vzdělávací programy.

Systémovému zaměření tohoto opatření odpovídají také cílové skupiny Pp-A. Nejedná se přímo o podporu jednotlivců, tzn. osob, které budou v mít konečném důsledku prospěch s vytvořených vzdělávacích programů (tzn. budou se v nich vzdělávat), ale spíše o instituce,

kteří tyto vzdělávací programy vytváří. Cílem je, aby cílové skupiny rozšířily nabídku dalšího profesního vzdělávání a tím byl vytvořen právě systém a síť poskytovatelů DPV.

V rámci **Programu podpory B** - Vzdělávání lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků působících v oblasti dalšího profesního vzdělávání

Vývoj a realizace vzdělávacích programů pro tyto cílové skupiny, předávání dobrých zkušeností a know – how, podpora asociací vzdělávacích a poradenských institucí při zavádění systémů dalšího profesního rozvoje lektorů, konzultantů a učitelů, školení lektorů, konzultantů, učitelů a řídicích pracovníků, podpora poradenství pro projektovou přípravu v oblasti dalšího profesního vzdělávání.

Cílové skupiny:

Lektoři a konzultanti, učitelé, metodičtí a řídicí pracovníci škol a institucí vzdělávání dospělých, odborníci z výzkumných pracovišť, vzdělávací a poradenské instituce.

Pp-B má napomoci fungování systému DPV tím, že projekty, které budou v rámci tohoto Pp podpořeny zajistí zvýšení odborné způsobilosti lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků pracujících v oblasti DPV tak, že budou lépe vybaveni a připraveni na práci s dospělými.

Cílovými skupinami v tomto Programu podpory mají být lidé, kteří vzdělávají dospělé a pracují v oblasti dalšího profesního vzdělávání. Tyto cílové skupiny se podílejí na dotvoření systému DPV tím, že bude zajištěna nejen náplň systému za pomoci nových, moderních vzdělávacích programů, ale budou zajištěni i kvalifikovaní odborníci schopní v těchto nových vzdělávacích programech působit.

Dotvoření systému DPV má napomoci ještě jeden Program podpory v rámci opatření 3.3 OP RLZ, který však doposud nebyl vyhlášen, protože má navazovat na výsledky systémových projektů, které z důvodu posunutí začátku realizace nejsou ještě známy. Předmětem tohoto programu podpory je dotvoření informačních přehledů o nabídce dalšího vzdělávání a jejich perspektivách ve vazbě na potřeby trhu práce, dále podpora využití výstupů systému hodnocení kvality nabídky DPV, rozvoj výzkumu a vývoje metodologie DPV a aplikaci metodik pro individuální diagnostiku znalostí a dovedností. Hlavním smyslem tohoto programu podpory je vytvoření podpůrných nástrojů pro systém DPV a v konečném důsledku vytvoření regionálních center dalšího profesního vzdělávání.

Definování problému:

Problémem u projektů vyřazených na základě nesplnění kritéria souladu cílových skupin a aktivit z výzvou bylo:

- zaměření obsahu projektů na vzdělávání pedagogických pracovníků a zkvalitnění vzdělávání v oblasti počátečního vzdělávání. Vzhledem k tomu, že tito pedagogičtí pracovníci nepůsobí v oblasti dalšího profesního vzdělávání dochází k nesouladu aktivit projektu se zaměřením opatření resp. výzvou, a proto podpora v rámci opatření 3.3 není možná. Vzdělávání pedagogů je podporováno prostřednictvím vymezených činností opatření 3.1 OP RLZ Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání. Toto opatření je přímo zaměřeno na zkvalitnění vzdělávání v počátečním vzdělávání, ať už vývojem a realizací moderních výukových metod, vytvářením partnerství mezi školami a podnikatelským sektorem, tak zvyšováním kvalifikace pedagogických pracovníků. Zásadou je, že není možné podpořit aktivity, které jsou podporovány v rámci jiného opatření či operačního programu.
- zaměření projektů na vzdělávání vlastních zaměstnanců. I tyto projekty musely být vyřazeny, protože tuto oblast vzdělávání podporuje opatření 4.1 OP RLZ Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti.

7.2.1.2 Neoprávněnost žadatele

Nedostatkem, na jehož základě byly vyřazeny některé další žádosti bylo, že žadatel nesplňoval definici KU, tzn. žadatel nebyl oprávněn poskytovat odborné nebo další profesní vzdělávání.

Předpoklad:

První podmínkou oprávněnosti žadatele je, že musí mít sídlo na území ČR a pokud má sídlo na území hl. města Prahy, musí prokázat, že dopad jeho projektu bude směřován na cílový region.

Dále musí být žadatel přímo zodpovědný za přípravu a řízení projektu a nesmí vystupovat jako prostředník.

Významnou podmínkou oprávněnosti žadatele stanovenou ve Výzvě je, že oprávněnými žadateli mohou být veškeré subjekty, které poskytují, respektive jsou oprávněny poskytovat odborné nebo další profesní vzdělávání (tzn. v dokladu o právní subjektivitě, mají toto oprávnění zaneseno).

Při věcném hodnocení a při jednání výběrové komise je dále posuzováno, zda je žadatel schopen zvládnout činnosti odpovídající velikosti projektu, v případech, kdy je nutné spolufinancování, zda disponuje stabilními a dostatečnými finančními zdroji, aby mohl zajistit plynulou realizaci projektu.

Definování problému:

Problémem u tohoto kritéria pak byla

- oprávněnost žadatele poskytovat odborné nebo další profesní vzdělávání. Toto kritérium je posuzováno na základě dokumentů prokazujících právní subjektivitu žadatele. Subjekty zapsané v obchodním rejstříku dokládají toto oprávnění výpisem z rejstříku, předmětem podnikání je pak obvykle definován jako pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti. Obdobná definice předmětu činnosti je definována i v živnostenských listech, které jsou dokladem oprávněnosti pro fyzické osoby. U příspěvkových organizací je toto oprávnění definováno ve zřizovací listině, u škol zřizovaných Zlínským krajem je ukotveno v článku povolující doplňkové činnosti organizace, vzhledem k tomu, že odborné a další profesní vzdělávání není u škol hlavním předmětem činnosti. Nestátní neziskové organizace musí mít oprávnění zaneseno ve stanovách. Stanovy jsou tvořeny valným shromážděním členů organizace, které definuje předmět činnosti organizace. U mnoha neziskových organizací pak nebyla vhodně zvolena právě formulace činnosti ve vazbě na další odborné či profesní vzdělávání. U vysokých škol je oprávnění poskytovat další odborné vzdělání definováno přímo zákonem 111/1998 Sb. o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů.

Problém oprávněnosti se vyskytoval zejména u nestátních neziskových organizací a u právnických osob, z nichž některé neměly oprávnění provádět vzdělávací aktivity vůbec zapsány v obchodním rejstříku.

7.2.1.3 Podpora plánovaná i pro jiné než uznatelné náklady

Předpoklad:

Z veřejných prostředků OP RLZ (ESF, a státní rozpočet ČR) lze financovat pouze uznatelné výdaje neinvestičního charakteru, které jsou nezbytné pro realizaci projektu.

Uznatelný výdaj musí splňovat následující kritéria:

- **Typ výdaje:** výdaj musí být vynaložen na činnosti v souladu s
 - ♦ nařízením Evropského parlamentu a rady (ES) č. 1784/1999 o ESF – v tomto dokumentu je vymezena oblast působnosti ESF a opatření, na která lze poskytnout podporu,
 - ♦ čl. 30 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech – tento článek klade důraz na slučitelnost fondů a operací, na kterých se finančně podílejí s politikami Společenství a s právními předpisy Společenství a v neposlední řadě s pravidly hospodářské soutěže Společenství.
 - ♦ s Nařízením Komise (ES) č. 1685/2000 ve znění Nařízení Komise (ES) č. 448/2004 týkající se způsobilosti výdajů na činnosti spolufinancované strukturálními fondy. Toto nařízení vymezuje pravidla způsobilosti uskutečněných výdajů.
 - ♦ a musí být v souladu s cílem opatření, příp. výzvy.
- **Účel výdaje:** výdaj musí být vynaložen na aktivitu v souladu s obsahovou stránkou a cíli projektu.
- **Datum uskutečnění výdaje:** výdaj musí vzniknout v době stanovené časovým rámcem pomoci pro uznatelné výdaje projektu – u grantových projektů je za datum, od kterého jsou výdaje uznatelné, považován den podpisu smlouvy oběma smluvními stranami.
- **Evidence a prokazování uskutečněného výdaje:** výdaj musí skutečně vzniknout, být zaznamenán na účtech příjemce finanční podpory nebo jeho partnerů, být identifikovatelný a kontrolovatelný a musí být doložitelný originály účetních dokladů ve smyslu § 11 zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, resp. originály jiných dokladů ekvivalentní průkazní hodnoty.
- **Efektivita výdaje:** výdaj musí být nezbytný pro realizaci projektu, být vynaložen na aktivitu, popsane v žádosti o finanční podporu a musí odpovídat požadavkům na efektivní využití finančních prostředků.

Kromě těchto obecných předpokladů jsou v Příručce pro žadatele rozpracovány skupiny uznatelných výdajů a neuznatelné výdaje, včetně procentních limitů jednotlivých kapitol rozpočtu. Samotným skupinám uznatelných výdajů se budu věnovat v projektové části této diplomové práce. Co se týká limitů na jednotlivé kapitoly rozpočtu, ty jsou předmětem hodnocení přijatelnosti. Zamezit překročení těchto limitů má automaticky elektronická žádost Benefit. Díky tomu se při hodnocení přijatelnosti nenašla žádná žádost, u které by se vyskytl tento nedostatek.

Definování problému:

Samotná uznatelnost výdajů se posuzuje až po podpisu smlouvy a započetí realizace projektu v žádostech o platbu, ve kterých musí konečný uživatel dokladovat veškeré skutečně výdaje a v monitorovacích zprávách prokázat vazbu na schválený projekt a výdaje odůvodnit. Při hodnocení přijatelnosti se posuzuje zda nedošlo k zahrnutí nákladů, které není možné z veřejných zdrojů proplácet.

- V rozpočtech projektů se například vyskytly náklady na silniční daň, což je spolu s daní z nemovitostí, daní darovací, dědickou, apod. neuznatelný náklad.
- Mezi další náklady, s jejichž posouzení měli žadatelé při tvorbě rozpočtu problémy, a které nemohou být považovány uznatelné, lze zařadit např. výdaje na nákup zařízení, budov a movitých věcí, které přesahují hranici 40 000 Kč u hmotného majetku a 60 000 Kč u nehmotného majetku. V tomto případě se totiž jedná o investici, kterou nelze financovat z ESF.
- Dále nelze uznat výdaje vzniklé před oficiálním dnem zahájení a po dni ukončení projektu, správní poplatky (např. výpis z katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku apod.), sociální výdaje na zaměstnance, ke kterým nejsou zaměstnavatelé povinni dle zvláštních právních předpisů (např. příspěvky na penzijní připojištění, životní pojištění, příspěvky na rekreaci atd.), dále finanční leasing, nájemné, kdy je žadatel vlastníkem nemovitosti nebo ji užívá zdarma, výdaje spojené s přípravou projektu, výdaje na školení personálu, které je povinné ze zákona, výdaje na každodenní řízení, monitorování a kontroly žadatele, které nesouvisí přímo s projektem, DPH u plátců DPH, kteří mají nárok na odpočet na vstupu a další.
- Dalším problémem při posouzení přijatelnosti z hlediska uznatelnosti nákladů byly položky nákladů, u nichž nemohla být z důvodu nejasnosti položky uznatelnost posouze-

na. Některé položky rozpočtu totiž umožňují uvést tzv. jiné náklady. Tady narážíme na obecný problém většiny rozpočtů kterým bylo, že z rozpočtů nebylo zřejmé, co bude financováno. Žadatelé nevyužili možnosti vkládat do rozpočtu vlastní položky specifikující plánované náklady, v rámci projektu nebyly uvedeny kalkulace plánovaných nákladů, v mnoha případech byla také nejasná vazba mezi plánovanými náklady a klíčovými aktivitami projektu, tzn. byly naplánovány náklady, jejichž potřebnost pro realizaci projektu nebyla zdůvodněna nebo s nimi v plánovaných aktivitách nebylo vůbec počítáno. Díky tomu se pak stal rozpočet nesrozumitelným, což mělo vliv na věcné hodnocení a následně na celkové bodové ohodnocení projektu. Stejně tomu bylo např. u již zmíněné položky jiné výše neuvedené náklady nebo např. náklady na nákup výsledků a výzkumu odborné činnosti.

- V rozpočtech se vyskytovaly také náklady, které nebyly pro projekt nezbytné. Toto kritérium v převážné míře posuzují hodnotitelé při věcném hodnocení nicméně i při hodnocení přijatelnosti jsme se s těmito náklady setkali. Typickým je např. náklad na audit projektu – tento je povinný u projektů se schváleným příspěvkem veřejných prostředků rovným nebo vyšším 3 000 000 Kč. U projektů s nižšími plánovanými náklady se tento náklad považuje za neefektivní pro využití prostředků ze SF.

7.2.1.4 Veřejná podpora

Posouzení zda jsou aktivity projektu předmětem veřejné podpory či nikoli je jednou z neproblematictějších oblastí při posuzování přijatelnosti projektu i při jeho samotné tvorbě.

Vzhledem k tomu, že činnosti realizované v rámci opatření 3.3 spadají mezi aktivity na které dopadá veřejná podpora, je nutné zabývat se touto oblastí podrobněji.

Předpoklad:

Na podporované aktivity opatření 3.3 dopadá veřejná podpora díky tomu, že ve většině projektů jsou naplněna všechna 4 kritéria pro to, aby mohla být podpora považována za veřejnou. Poskytovaná finanční podpora obsahuje jak finanční prostředky ESF tak prostředky státního rozpočtu, které jsou považovány za veřejné prostředky – tak je naplněno 1. kritérium - podpora poskytovaná z veřejných prostředků.

Druhým kritériem je porušení hospodářské soutěže. I přes to, že doposud není trh se službami dalšího profesního vzdělávání v ČR příliš rozvinut, přesto v určité podobě existuje.

Subjekty, které žádají o finanční podporu na své grantové projekty směřující do oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání po ukončení financování z veřejných zdrojů budou se svými nově vytvořenými produkty a službami na tento trh vstupovat a poskytovat tyto produkty a služby za úplatu, tudíž budou realizovat ekonomickou činnost. Poskytnutá podpora umožní příjemci posílení finanční pozice a rozšíří jeho finanční možnosti oproti jeho konkurentům, kteří podporu neobdrží.

Dalším kritériem je zvýhodnění určitého podniku. Tím, že úspěšnému žadateli bude poskytnuta podpora na činnosti a aktivity, které by si jinak musel financovat sám, dochází k selektivnímu zvýhodnění určitého podniku (jak bylo naznačeno v kapitole 6, za podnik jsou považovány i NNO, příspěvkové organizace, vysoké školy).

Posledním kritériem je poškození obchodu mezi členskými státy. Toto kritérium, jak již bylo uvedeno v kapitole 6, je splněno téměř vždy, protože příjemce podpory může (i když čistě hypoteticky) konkurovat subjektům z ostatních členských států EU.

Splnění všech čtyř předpokladů tedy naznačuje, že se ve většině podpořených projektů opatření 3.3 se bude jednat o veřejnou podporu. Pokud se tedy na subjekty podporované v rámci projektu vztahují pravidla o poskytování veřejné podpory, je v rámci grantového schématu možné poskytnout veřejnou podporu formou: **blokové výjimky** (v souladu s Rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. VP/S 81/04-160 ze dne 28.4.2004), podle **pravidla de minimis** (v souladu s Nařízením Komise ES č. 69/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis) nebo **kombinací** obou předchozích forem.

Přičemž projekty zaměřené na tvorbu vzdělávacích programů lze podpořit pouze při využití pravidla de minimis – do této kategorie spadají téměř všechny projekty zaměřené na podporované činnosti Pp-A. Příjemcem veřejné podpory se stává tvůrce vzdělávacích programů (konečný uživatel, případně partner), kterému jsou hrazeny náklady na tvorbu těchto vzdělávacích programů.

U aplikace blokové výjimky (dle předchozího výkladu se jedná o náklady na samotné školení) je nutné posoudit, komu vzniká „neoprávněná“ výhoda na trhu a kdo se tak stává příjemcem veřejné podpory. Tím však nemusí být vždy konečný uživatel. Pokud budou v rámci projektu proškolení pouze zaměstnanci žadatele, příjemcem veřejné podpory se stává žadatel (resp. konečný uživatel). Pokud jsou školeni i zaměstnanci partnera, příjemcem ve-

řejné podpory se stává i partner. Další možností je, že z finančních prostředků projektu budou proškoleny „třetí subjekty“ – tzn. zaměstnanci jiných podniků. Tím vzniká výhoda na trhu těmto podnikům, kteří by za jiných okolností další vzdělávání svých zaměstnanců musely hradit z vlastních zdrojů, a tudíž se příjemcem veřejné podpory stávají tyto subjekty. Poskytovatelem veřejné podpory se pak stává konečný uživatel, který je zodpovědným za dodržení pravidel poskytování veřejné podpory u těchto třetích subjektů.

Definování problému:

S posouzením veřejné podpory měla problém převážná část žadatelů, což vyplývá i z provedeného dotazníkového šetření. Protože k veřejné podpoře je nutné přistupovat individuálně projekt od projektu, neexistuje žádná společná metodika pro posuzování veřejné podpory. Tudíž je rozhodnutí, zda se na aktivity projektu vztahují pravidla o poskytování veřejné podpory a případně jakou formou veřejné podpory mají být náklady projektu posuzovány, velmi složité.

- Jako největší problém v této oblasti tudíž vidím to, že žadatelé při přípravě žádostí nevyužívali v dostatečné míře možnost konzultací s poskytovatelem podpory. Z tohoto důvodu musela být převážná většina (v 1. kole cca 93 %, ve 2. kole cca 60 %) žadatelů po hodnocení přijatelnosti vyzývána k nápravě či upřesnění způsobu čerpání veřejné podpory v případě schválení žádosti.
- U podpory de minimis je také důležitým předpokladem poskytnutí podpory, že žadatel požádá o uplatnění pravidla de minimis. Ve 2. výzvě k předkládání grantových projektů byli žadatelé vyzváni k určení formy poskytované veřejné podpory přímo v žádosti. Často však docházelo k opomenutí a žadatelé museli být opět vyzýváni k doplnění této skutečnosti.

7.2.1.5 Další nedostatky

- V 1. výzvě se v jednom případě vyskytlo porušení kritéria minimální hranice celkových uznatelných nákladů na projekt. Přestože se náklady uvedené v rozpočtu automaticky přepočítají na podíl veřejného spolufinancování (ESF a SR) a podíl soukromého spolufinancování, žadatel uvedl celou částku uznatelných nákladů do soukromého spolufinancování, tzn. nežádal o žádné veřejné spolufinancování. I když se jednalo o adminis-

trativní chybu, musela být žádost na základě porušení tohoto kritéria vyřazena při hodnocení přijatelnosti.

- Ve 2. výzvě se ve dvou případech objevilo nedodržení stanoveného termínu pro ukončení realizace projektů i přes to, že ve Výzvě byly žadatelé upozorněni na nejzazší termín ukončení realizace projektu a to nejpozději k 30. 6. 2008. Porušení tohoto kritéria bylo automatickým předpokladem pro vyřazení žádosti při hodnocení přijatelnosti.

Při hodnocení přijatelnosti totiž není možné žadatele vyzvat k doplnění žádosti či odstranění nedostatků. Poskytovatel podpory má možnost vyzvat žadatele pouze k nápravě tří kritérií týkající se uvedení jiných než uznatelných nákladů v rozpočtu, neuvedení vlastních zdrojů žadatele pokud je nutné spolufinancování a kritérium požadovaná veřejná podpora je vyšší než veřejná podpora povolená ÚOHS. Poskytovatel tuto možnost však nemusí využít. V případě Zlínského kraje, byla v obou kolech výzvy možnost využita a žadatelé byli vyzváni k nápravě, zejména v oblasti veřejné podpory, která je z hlediska posuzování velmi složitá a vyžaduje individuální přístup ke každému projektu – více viz. kapitola 6.

7.2.2 Hodnocení formálních náležitostí

Stejně jako na žadatele o finanční podporu jsou i na samotnou žádost kladeny určité požadavky. Tyto požadavky jsou upraveny Příručkou pro žadatele a Výzvou k předkládání grantových projektů. Formální hodnocení pak představuje kontrolu administrativního souladu, kontrolu formy žádosti a formálních náležitostí.

Základními požadavky na formální úpravu žádosti je:

- žádost musí být předložena v elektronickém formuláři v programu Benefit na disketě nebo CD a zároveň v tištěné podobě v předepsaném počtu výtisků, žádost nelze vyplnit ručně,
- žádost musí být předložena v českém jazyce,
- žádost musí být předepsaným způsobem sešita a podepsána,
- k žádosti musí být přiloženy všechny povinné přílohy v předepsaném počtu a formátu,
- žádost musí být doručena v zalepené a náležitě označené obálce nejpozději do data a hodiny stanoveného výzvou.

I přesto, že je forma předkládané žádosti a způsob předložení žádosti podrobně popsán v Příručce pro žadatele, která je pro předkladatele žádostí závazná, v 99 % všech předložených žádostí bylo nutno žadatele vyzvat k nápravě formálních nedostatků. Pokud by žadatel tyto formální nedostatky do stanoveného termínu neodstranil, byla by jeho žádost na základě zjištěných nedostatků při formálním hodnocení vyloučena z dalšího hodnotícího procesu. Nejčastějšími chybami pak byly tyto.

7.2.2.1 Shoda elektronické a tištěné verze žádosti

Předpoklad:

Tento nedostatek se vyskytoval zejména v 1. kole výzvy. Žádost je předkládána jak v elektronické verzi, která je načítána do MSSF MONIT a je tak zpřístupněna všem oprávněným uživatelům tohoto systému, tak v tištěné podobě, která je postoupena hodnotitelům pro věcné hodnocení žádosti. Vzhledem k tomu, že je nutné posoudit soulad elektronické a tištěné verze žádosti, kontroluje se při formálním hodnocení shoda obou verzí dle kontrolního znaku. Při zpracování elektronické verze je programem BENEFIT po finálním uložení žádosti vygenerován unikátní kód, který se zobrazí i v tištěné verzi.

Aby bylo možné porovnat shodu, musí žadatel elektronickou verzi uložit ve formátu .xml na CD nebo disketu, tak aby jej bylo možno načít do systému MONIT a také předložit v tištěné podobě ve 3 vyhotoveních z nichž jedno vyhotovení je originálem či ověřenou kopií a 2 vyhotovení mohou být prostou kopií.

Definování problému:

- Problémem u tohoto formálního kritéria bylo, že nebyla dodána elektronickou verze ve formátu .xml, ale pouze ve formátu .ben, který nelze do systému načíst a tudíž nelze porovnat shodu dle kontrolního znaku.

Ve druhé výzvě k této chybě již nedocházelo. Žadatelé byli na tento nedostatek upozorněni jak na školení pro potenciální žadatele předcházející každému vyhlášení výzvy, tak na tuto skutečnosti byli upozorněni ve výzvě.

7.2.2.2 Nedodržení předepsané formy žádosti

Předpoklad:

Příručka pro žadatele říká: „Podepsaná žádost musí být sešita a přelepena páskou v levém horním rohu (na přední i zadní straně). Páska musí být označena podpisem (případně podpisem a razítkem) statutárního zástupce žadatele oprávněného jednat jeho jménem na první a poslední straně žádosti. Požadované přílohy nejsou součástí sešité žádosti.“

Definování problému:

Protože Příručka pro žadatele definuje jasně formu předkládané žádosti, je nutné klást důraz i na tyto administrativní náležitosti.

- Požadavkům většinou neodpovídalo sešití žádosti – pevným sešitím je myšleno sešití kancelářským spojovačem nebo provázkem v levém horním rohu. Nedostatky vykazovala žádost sešitá např. v kroužkové vazbě nebo jiné obdobné vazbě, ze které bylo možno vyjímat a znovu vkládat jednotlivé listy.
- Přelepka spoje většinou nebyla podepsána ze přední i ze zadní strany žádosti, jak vyžaduje Příručka.

7.2.2.3 Přílohy žádosti

Předpoklad:

Také povinné přílohy žádosti kterými jsou, doklady o právní subjektivitě žadatele, prohlášení o bezdlužnosti vůči veřejné správě a zdravotním pojišťovnám, prohlášení o partnerství za každého partnera projektu (jestliže má žadatel partnery), prohlášení o velikosti, přehled ekonomické a finanční situace žadatele, musí splňovat náležitosti stanovené Příručkou pro žadatele.

Kromě těchto příloh může každý vyhlášovatel výzvy požadovat další přílohy nutné k posouzení specifických kritérií stanovených v GS na základě regionálních priorit. Ve Zlínském kraji byly jako specifické přílohy stanoveny výroční zpráva nebo jiný dokument prokazující zkušenosti v oblasti tvorby vzdělávacích programů a pro druhé kolo také příloha rozpočet projektu podle zdrojů financování.

Každá z příloh žádosti musí být označena pořadovým číslem podle jejího označení v seznamu příloh a podepsána. Vícestránková příloha musí být sešita. Seznam příloh obsahuje počet listů jednotlivých příloh, který musí být v souladu se skutečným počtem listů předložených příloh.

Všechny přílohy musí být tak jako žádost doloženy ve 3 vyhotoveních – 1 originál/úředně ověřená kopie a 2 prosté kopie.

Definování problému:

Každý subjekt má v Příručce dle právní subjektivity stanoveno, jaké doklady musí k ověření doložit. Vzhledem k tomu, že žadatelé byli pouze NNO, příspěvkové organizace, obchodní společnosti a vysoké školy, uvedu požadavky na přílohy pouze na příkladu těchto právních forem. Zároveň bylo ve 2. kole vyžadováno od všech subjektů zmocnění osoby zastupující organizaci navenek.

- U nestátních neziskových organizací a zájmových sdružení právnických osob jsou to zakladatelská smlouva nebo stanovy, doklad o registraci a doklad o přidělení IČ. Zmocnění oprávněné osoby je ukotveno buď ve stanovách nebo v zápisu ze zasedání valného shromáždění. Nejčastějším nedostatkem bylo právě nedoložení tohoto zmocnění.
- U organizací zřizovaných obcemi, kraji a u organizačních složek státu je vyžadována zřizovací listina a doklad o přidělení IČ pokud není uveden ve zřizovací listině. Zástupci této skupiny byly ve všech případech školy. Ty prokazují oprávněnost statutárního zástupce jmenovacím dekretem ředitele/ředitelky školy. U škol bylo nejčastější chybou nedoložení zřizovací listiny včetně všech dodatků k zřizovací listině a také nedoložení jmenování do funkce.
- U fyzických osob je právní subjektivita doložena živnostenským listem nebo jiným dokladem o podnikání pokud podniká podle jiného než živnostenského zákona.
- Právnické osoby předkládají výpis z obchodního rejstříku ne starší než 3 měsíce k datu podání žádosti.

U dvou posledních jmenovaných nebyl zásadní problém při předkládání dokladů o právní subjektivitě.

- Dalšími přílohami u kterých se vyskytly problémy bylo Prohlášení o velikosti a Přehled ekonomické a finanční situace žadatele. Vzhledem k tomu, že za podnikatelský subjekt jsou, jak bylo zmíněno v kapitole o veřejné podpoře, považovány všechny subjekty realizující ekonomickou činnost bez ohledu na právní formu, bylo nutné tato prohlášení

vyžadovat od všech subjektů. Zejména NNO a příspěvkové organizace tyto přílohy opomíjely předkládat.

Prohlášení o velikosti - vymezení MSP dle přílohy nařízení Komise (ES) č. 364/2004 ze dne 25. února 2004. Toto nařízení stanovuje kritéria při jejichž splnění je podnik považován za drobného, malého a středního podnikatele. Je stanoveno kritérium počtu zaměstnanců (méně než 250) a kritérium obratu za účetní období (max. 50 mil. EUR nebo aktiva v rozvaze nepřesahující 43 mil. EUR). Podniky vlastněné státem, krajem či obcí s výjimkou případů, kdy se jedná o samostatné orgány místní samosprávy s ročním rozpočtem menším než 10 mil. EUR a s méně než 5 000 obyvateli, nelze podnikatele považovat za malého a středního podnikatele, jestliže 25 nebo více % kapitálu nebo hlasovacích práv přímo nebo nepřímo kontroluje, společně nebo individuálně, jeden nebo více orgánů státní správy, kraj nebo obec. Tzn. příspěvkové organizace zřizované krajem nemohou být považovány za MSP.

Přehled ekonomické a finanční situace žadatele – tento formulář byl připraven pro obchodní společnosti, u NNO a příspěvkových organizací bylo náhradou za tento formulář vyžadováno doložení Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty za poslední tři účetně uzavřená období.

- U příloh definovaných Zlínským krajem pak byl problém v předkládání přílohy výroční zpráva nebo jiný dokument. V programu Benefit byl předpřipraven speciální formulář, který byl sestaven tak, aby hodnotitelům při věcném hodnocení pomáhal orientovat se v příložených výročních zprávách či jiných dokumentech. Tento formulář často v přílohách žádostí chyběl.
- Ve druhém kole výzvy pak byly přílohy rozšířeny o rozpočet projektu podle zdrojů financování, ve kterém byly žadatelé vyzváni k rozdělení nákladů dle druhu veřejné podpory a soukromého spolufinancování. V návaznosti na problémy s posouzením veřejné podpory pak žadatelé měly problém i s vyplněním tohoto formuláře. Docházelo také k tomu, že formulář nebyl v souladu s žádostí žadatele o vybranou formu veřejné podpory.
- Formálními nedostatky pak bylo nedoložení příloh v předepsaném počtu, často se také skutečný počet listů příloh lišil od počtu uvedeného na seznamu příloh. Přílohy nebyly číslovány, vícestránkové přílohy nebyly sešity a podepsány. Také docházelo k nesprávnému řazení příloh, což stěžovalo práci při formálním hodnocení a způsobovalo jeho průtahy.

Po ukončení formálního hodnocení a hodnocení přijatelnosti byly žadatelé vyzváni k odstranění formálních nedostatků a některých nedostatků v přijatelnosti, u kterých je toto odstranění umožněno. V obou kolech probíhala náprava nedostatků bez problémů a kromě jedné žádosti v 1. kole postoupily všechny opravené žádosti do věcného hodnocení individuálními hodnotiteli.

7.2.3 Věcné hodnocení

V případě Zlínského kraje byly v obou výzvách osloveni individuální hodnotitelé evidovaní v Centrální databázi hodnotitelů spravované ŘO. Systém věcného hodnocení je založen na šesti kritériích, kterými je projekt hodnocen na základě informací uvedených v žádosti. Všechna kritéria jsou dále členěna na subkritéria.

Hodnotitel na základě těchto kritérií dle svých zkušeností a na základě své odbornosti posuzuje, zda je projekt vhodný k podpoře či nikoli. Identifikuje silné a slabé stránky projektu a bodově ohodnotí jednotlivá subkritéria. V rámci tohoto hodnocení ve velké míře záleží na tom, jak žadatel v žádosti dokázal jasně popsat záměr a cíl projektu, jak dokázal identifikovat cílové a konečné cílové skupiny, pro které je projekt určen, jak rozvrhl klíčové aktivity projektu v čase a dokázal definovat činnosti v rámci jednotlivých aktivit, důležitou částí je také vyčíslení nákladů na jednotlivé klíčové aktivity a převést je do rozpočtu. Podstatnou roli hraje i realizační tým projektu včetně popisu rolí jednotlivých členů týmu. To vše samozřejmě musí mít vazbu na výstupy a výsledky projektu a jejich udržitelnost a další využitelnost. Projekt musí být kompaktním celkem s jasně definovaným záměrem, vyčíslením nákladů, počtem podílejících se osob a s jasnou představou o výsledcích, tzn. klíčovými otázkami jsou co, jak, kdo, za kolik.

Žádosti jsou hodnotiteli posuzovány na základě následujících kritérií.

Obr. 4. Hodnotící kritéria [16]

Kritérium:	Subkritérium:
1. zdůvodnění projektu	1.1 zdůvodnění záměru
	1.2 vazba na strategické dokumenty
	1.3 přínos pro cílovou skupinu
2. cílová skupina	2.1 přiměřenost cílových skupin
	2.2 zapojení cílových skupin
3. realizace projektu	3.1 klíčové aktivity a stádia realizace
	3.2 monitorování projektu

	3.3 předchozí zkušenosti žadatele s řízením obdobných projektů
	3.4 publicita
	3.5 udržitelnost projektu
4. výsledky a výstupy	4.1 výsledky a výstupy
	4.2 zajištění výsledků a výstupů
5. horizontální témata	5.1 rovné příležitosti
	5.2 udržitelný rozvoj
	5.3 informační společnost
	5.4 místní iniciativy
6. specifická kritéria	6.1 odborná připravenost řešitelů a participujících subjektů ve vztahu k cíli a obsahu projektu a k cílové skupině
	6.2 soulad s výsledky analýzy cílových skupin
	6.3 přenositelnost výstupů projektů s možností využití stávajících prvků DPV

7.2.3.1 Silné stránky projektů

Vzhledem k tomu, že do konce dubna ještě nebyly k dispozici výsledky věcného hodnocení žádostí v rámci 2. kola výzvy, následující identifikované silné a slabé stránky projektů vychází z posouzení projektů v rámci 1. kola výzvy.

Hodnotitelé na předložených projektech oceňovali zejména to, že si kladou za cíl rozšíření nabídky dalšího profesního vzdělávání při využití moderních výukových metod, a moderních informačních technologií zejména e-learningu. Dále kladně hodnotili to, že koncipované vzdělávací programy jsou modularizované, což pro účastníky kurzů znamená, že nemusí absolvovat celý program, ale pouze ty moduly, které potřebuje ke své práci či k rozšíření své kvalifikace.

Další silnou stránkou projektů byla jejich vazba na vládní a regionální strategie, které mají zaručit systematický postup v rozvoji oblasti dalšího profesního vzdělávání a v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Tím, že projekty navazují na tyto strategie je zaručena aplikace strategií do praxe, což vede k jejich naplňování.

Mezi pozitiva projektů lze také zařadit vytváření rozvojových partnerství zejména mezi vzdělávacími institucemi a podniky a odborníky z praxe, ve vazbě na potřeby trhu práce a potřeby jednotlivých zaměstnavatelů.

Důležitým prvkem je územní přenositelnost jednotlivých projektů. Díky této flexibilitě projektů je možné jejich rozšíření na celé území ČR.

7.2.3.2 Slabé stránky projektů

I přes to, že předvstupní nástroje měly za úkol přispět k tomu, aby byly subjekty připraveny na čerpání finančních prostředků ze SF, a aby se naučily psát projekty, z většiny projektů je patrná nezkušenost žadatelů s tímto způsobem poskytování prostředků.

- Hlavním problémem téměř všech předložených projektů tak byla jejich obecnost a nepropracovanost detailů. Chybí stanovení jasného cíle projektu a na tento nedostatek pak již navazuje nenaplnění dalších předpokladů, které jsou nutné pro úspěch projektu. Jedná se zejména o nedostatečnou promyšlenost klíčových aktivit projektu. Tyto nejsou dostatečně členěny, chybí vazba na rozpočet, způsob vyhodnocování a monitorování, udržitelnost projektu po ukončení financování z ESF a SR.
- Negativně u mnoha projektů působilo také to, že nebyla provedena analýza potřeby projektu a analýza cílových skupin, projekty tak byly vytvářeny na základě obecných tezí bez vazby na regionální odlišnosti. Mnohdy z projektů nebylo jasné pro jakou cílovou (resp. konečnou cílovou) skupinu je projekt určen včetně neznalosti potřeb cílové skupiny a její nedostatečné identifikace. Chyběl i způsob oslovení a zapojení cílové skupiny.
- Nevyjasněnost v aktivitách a cílech projektu pak navazovala na nedostatečnou propracovanost rozpočtu. U aktivit chyběly kalkulace nákladů na jednotlivé aktivity ve vazbě na prováděné činnosti a zapojené osoby. Tyto nejasnosti pak byly přeneseny i do rozpočtu, který se tak stal nepřehledným. Často byly v rozpočtu zahrnuty náklady, u kterých nebylo možné dohledat vazbu na aktivity projektu, potažmo na výstupy a výsledky projektu. V mnoha případech pak byl rozpočet nevhodný vůči plánovaným aktivitám, náklady byly rozvrženy neefektivně. Problémy se sestavením rozpočtu přiznávají i sami žadatelé. V provedeném dotazníkovém šetření přiznává téměř 50 % respondentů jako nejproblematictější část žádosti sestavení rozpočtu (viz. kapitola 8.1.4)
- Dále z tohoto šetření vyplývá, že téměř 40 % respondentů mělo problém s kvantifikací monitorovacích indikátorů, což je dalším z identifikovaných nedostatků předložených žádostí. Problémem v této oblasti bylo zejména nereálné posouzení možných výsledků a výstupů projektu a následné nadhodnocení těchto ukazatelů. Vzhledem k tomu, že indikátory schválené v podpořené žádosti jsou pro KU závazné a jejich nedodržení je

považováno za porušení smlouvy, je nutné této problematice věnovat při sestavování žádosti větší pozornost.

7.2.4 Shrnutí identifikovaných nedostatků

Na základě průzkumu jednotlivých fází hodnotícího procesu byly jako nejčastější nedostatky posuzovaných žádostí identifikovány problémové oblasti uvedené v tabulce č. 4.

Tab. 4. Nedostatky identifikované při hodnocení formálních náležitostí, hodnocení přijatelnosti a při věcném hodnocení (Pramen: vlastní průzkum autorky)

Hodnocení přijatelnosti	Formální hodnocení	Věcné hodnocení
Nesoulad podporovaných aktivit a cílových skupin projektu s výzvou.	Shoda elektronické a tištěné verze žádosti.	Obsahová stránka projektů.
Neoprávněnost žadatele.	Nedodržení předepsané formy žádosti.	Analýza potřebnosti projektu a analýza cílových skupin.
Podpora plánovaná i pro jiné než uznatelné náklady.	Přílohy žádosti.	Klíčové aktivity projektu.
Veřejná podpora.		Rozpočet.
Další nedostatky.		Výsledky a výstupy projektu.

V návaznosti na tyto zjištěné problémy a na základě dotazníkového šetření, které bylo provedeno na vybraném vzorku žadatelů o finanční podporu z OP RLZ, budou v projektové části navrženy možná řešení a doporučení pro odstranění zjištěných chyb.

8 PROJEKTOVÁ ČÁST

V této části diplomové práce se zaměřím na výstupy z dotazníkového šetření, které jsem provedla v průběhu dubna 2006 mezi žadateli, kteří předložili svou žádost v rámci 1. a 2. kola Výzvy k předkládání grantových projektů (dotazník a výsledky dotazníkového šetření viz. Příloha III.). Cílem pak je definovat nejčastější problémy, s kterými se žadatelé setkali při zpracování žádosti a v návaznosti na identifikované nedostatky zjištěné ve všech fázích hodnocení projektu navrhnout možnosti jak tyto problémy odstranit a maximálně pomoci žadatelům s přípravou projektů tak, aby se zvýšila míra úspěšnosti jimi předkládaných projektů.

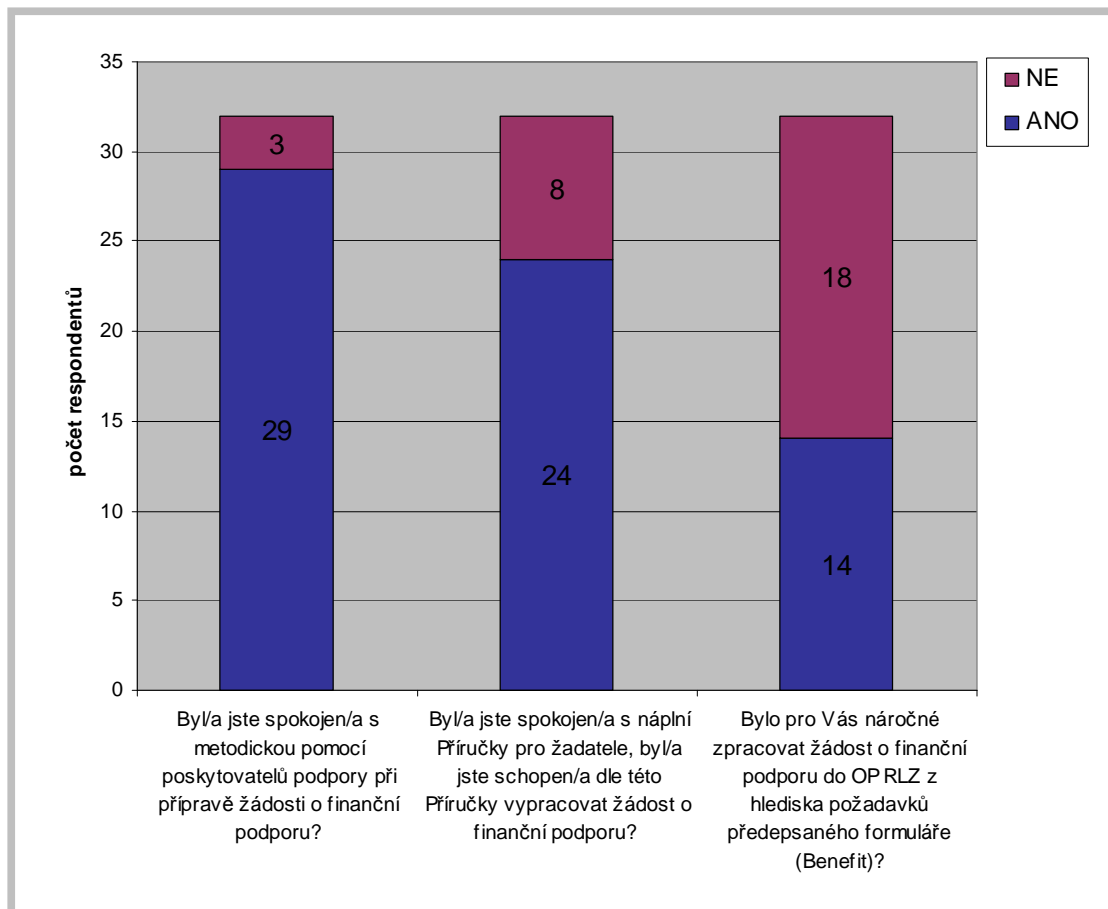
8.1 Identifikace potřeb žadatelů na základě dotazníkového šetření

Dotazníkovým šetřením bylo osloveno 80 kontaktních osob žadatelů, kteří předložili žádost v 1. a 2. výzvě vyhlášené Zlínským krajem k předkládání žádostí o finanční podporu v rámci grantového schématu Rozvoj kapacit dalšího profesního vzdělávání realizovaného v rámci opatření 3.3 OP RLZ.

Návratnost dotazníků byla 40 %, což může být pro potřeby této diplomové práce považováno za průkazný vzorek dotázaných respondentů. V návaznosti na téma diplomové práce jsou zásadní otázky 3 – 7, které měly za úkol zjistit spokojenost žadatelů se stávajícím způsobem administrace a identifikovat nejčastější problémy žadatelů při přípravě žádosti.

Otázka 3, 4 a 5 měla zjistit spokojenost s metodickou pomocí poskytovatelů podpory, s metodickou příručkou vytvořenou pro žadatele jako pomůcku při přípravě žádostí a náročnost zpracování projektu v elektronické žádosti Benefit.

Následující graf ukazuje spokojenost žadatelů se stávajícím způsobem administrace.

Obr. 5. Graf spokojenosti žadatelů se stávajícím způsobem administrace (Pramen: vlastní průzkum autorky)

8.1.1 Spokojenost žadatelů s metodickou pomocí poskytovatelů podpory

Z hlediska metodické pomoci ať už poskytovatele podpory nebo metodické příručky byla převážná část respondentů spokojena. U metodické pomoci poskytovatelů podpory bylo s poskytnutou pomocí spokojeno téměř 91 % respondentů. Vzhledem k tomu, že byly dotázáni žadatelé, kteří předložili své projekty ve Zlínském kraji jako zdroj hlavních informací a odborného vedení žadatelé označili v největším počtu Konečného příjemce kraj a to Zlínský kraj (21 respondentů), dalším kladně hodnoceným subjektem pak byl Zprostředkující subjekt – Ministerstvo práce a sociálních věcí – odbor implementace programů ESF (4 respondenti). I přes převažující pozitivní reakce nebyli někteří žadatelé zcela spokojeni zejména se systémem nastavení pravidel poskytování podpory a nejednoznačností výkladu těchto pravidel u jednotlivých subjektů implementační struktury. Negativně je žadateli také vnímána neochota zejména řídicích orgánů dát k zásadním otázkám závazné stanovisko a dále nejed-

notnost výkladů. Podstatou tohoto problému je, že v mnoha oblastech poskytování podpory neexistují jednotné výklady a nejsou stanovena společná pravidla závazná pro všechny subjekty a konečné rozhodnutí je ponecháváno na jednotlivých poskytovatelích podpory (např. veřejná podpora, DPH), tudíž se žadatelé může stát, že v různých krajích bude jeho projekt posuzován různě. Postoj nadřízených orgánů k této otázce je, že se v těchto konkrétních oblastech jedná o tak individuální problematiku, že nemůže být vytvořena žádná obecně závazná metodika, která by postihla všechny problémové oblasti. Proto je konečné rozhodnutí ponecháváno na poskytovateli podpory.

Dalším slabým místem, které spatřují žadatelé v systému administrace grantových projektů je věcné hodnocení a extrémní subjektivnost hodnocení. Analýza a vyhodnocení slabých míst systému implementace a rizikových poruch zpracované organizací EURION (dále jen Analýza slabých míst) na základě zakázky Ministerstva pro místní rozvoj, zjistila, že se vyskytují projekty, které byly předloženy ve dvou různých regionech s diametrálně odlišným hodnocením a také projekty, kdy podle stejných principů hodnocení docházejí hodnotitelé k diametrálně odlišným výsledkům. Zde je nutné přiznat, že žádost je posuzována osobami se subjektivními názory a zkušenostmi a tudíž může být posuzována různě. Proto je zaveden institut dvou hodnotitelů hodnotících jednu žádost a při velkých disparitách pak hodnocení dalším hodnotitelem. Shoda dvou osob je pak považována za dostatečně průkaznou pro posouzení kvality projektu. Dalším opatřením k zamezení diametrálních rozdílů v hodnocení je společné školení hodnotitelů a seznamování s problémy, se kterými se při hodnocení mohou setkat. Je však pravdou, že školení by mohlo být intenzivnější. Nutná je také praktická zkušenost s hodnocením, která následně zvyšuje hodnotitelovy kompetence pro hodnocení tohoto typu žádostí. Přesto však stojí za úvahu návrh některých žadatelů, aby se po vyhodnocení projektu hodnotiteli mohl žadatel k identifikovaným připomínkám vyjádřit a výběrové komisi tak mohlo být předloženo také stanovisko druhé strany. Problémem pro aplikaci tohoto návrhu je, že již nyní je doba hodnocení poměrně dlouhá (v rámci kraje je ode dne uzavření předkládání žádosti do dne schválení žádostí zastupitelstvem nutno počítat nejméně s 6 měsíční lhůtou) a další vyzývání žadatelů k vyjádření jejich stanoviska by ji i nadále neúměrně prodlužovalo.

Žadatelé také naráželi na vysokou fluktuaci zaměstnanců v rámci implementační struktury a nízkou odbornost poskytovatelů podpory zejména ve finanční a daňové oblasti. K tomuto lze pouze říct, že problematika poskytování finančních prostředků ze strukturálních fondů je

natolik nová, že nezbyvá než se učit na reálných problémech a při řešení sporných situací a snažit se o udržení již kvalifikovaných pracovníků.

8.1.2 Spokojenost žadatelů s náplní Příručky pro žadatele

Co se týká Příručky pro žadatele 75 % respondentů je s její náplní spokojeno a byly schopni dle této Příručky zpracovat žádost. Výsledek této otázky byl pro mě do značné míry překvapivý, vzhledem ke kvalitě předložených projektů. Důvodem je pravděpodobně to, že spousta žadatelů podcení náročnost zpracování žádosti a nevyužije možných individuálních konzultací k projektu. Jak vyplývá z Analýzy slabých míst, výrazně se liší kvalita „konzultovaných“ a „nekonzultovaných“ projektů. Částečně je to tím, že informace obsažené v příručkách nejsou úplné, jednoznačné a přehledné a dochází k častým změnám, což má na předkládané žádosti negativní vliv. Z tohoto důvodu pak u některých žádostí dochází k rozporu aktivit se zaměřením opatření a výzvy a k nepochopení cílů opatření. Dochází také k tomu, že si žadatelé nepřesně vyloží některé požadavky kladené na žádost a hodnotitel není v konečném důsledku schopen z žádosti vyčíst skutečný záměr žadatele. I když tato situace není vyhovující poskytovatelé podpory se snaží tyto nedostatky odstranit a vyjít žadatelům maximálně vstříc poskytováním právě osobních konzultací a zveřejňování odpovědí na dotazy na webových stránkách.

Dle výsledků výše zmíněné analýzy je pak podle žadatelů dbáno více na formální náležitosti žádosti před obsahovou stránkou projektů. Toto tvrzení je z části pravdivé zejména v tom ohledu, že pokud žádost neprojde formálním hodnocením nemůže být posuzována její věcná stránka. Některé nároky na formální podobu žádosti pak považuji za nepřiměřené, např. nároky na sešití a podepsání přešpek, shoda počtu listů příloh se seznamem příloh, atd. (viz. kapitola 7.2.2). Na druhou stranu však tyto nároky zjednodušují práci administrátorů, kteří formální kontrolu provádí a pomáhají jim lépe se v žádosti orientovat.

25% nespokojenost s Příručkou pak plyne z nároků žadatele na podrobnější popis jednotlivých témat. Například monitorovací indikátory grantových projektů (výsledky a výstupy) nejsou Příručkou vůbec řešeny a neexistuje ani žádná metodika k jejich lepšímu pochopení. S touto výtkou musím souhlasit. Z hlediska stanovení indikátorů, pochopení jejich náplně a také jejich následné monitorování je velkým problémem. Systém indikátorů je poměrně nerosrozumitelný a málo přehledný jak pro předkladatele, tak pro hodnotitele a administrátory. V některých případech není jasná jejich vazba na reální výstupy a výsledky projektu.

Dalším tématem, kterému se Příručka věnuje pouze okrajově je uznatelnost DPH. Obecně platí, že DPH je považováno za uznatelný náklad u neplátců daně z přidané hodnoty. Situace je složitější u plátců. Obecná zásada je, že DPH je uznatelným nákladem, pokud nelze uplatnit její odpočet na vstupu. Podrobnější metodika zpracována však není, důvodem je opět individuálnost jednotlivých výdajů. Postoj řídicích orgánů k této problematice je takový, že odpovědnost za prokázání uznatelnosti výdaje nese KU. Ten na základě konzultace konkrétních výdajů s auditory a příslušnými finančními úřady má při žádosti o proplacení DPH povinnost čestným prohlášením potvrdit, že tento vynaložený výdaj může být považován za uznatelný. V případě, že ho nelze za uznatelný považovat, nebude žádat o jeho proplacení z veřejných zdrojů.

Za nedostatečnou považují žadatelé také metodiku k zpracování rozpočtu. Tento problém však do značné míry navazuje na neschopnost žadatelů definovat hlavní cíle projektu a skutečné činnosti, které budou k dosažení tohoto cíle vykonávány. Z tohoto důvodu pak není možné navrhnout odpovídající skladbu plánovaných nákladů. Na straně druhé je však pravdou, že některé klíčové pojmy nejsou Příručkou jasně definovány a žadatelé si bez konzultace s jejich výkladem nedokáží poradit. Jedná se zejména o funkci a účel partnerství v projektech a na to navazuje veřejná podpora vztahující se na partnery, přímá podpora jednotlivců (která má zabezpečit motivaci jednotlivců účastnit se vzdělávacích kurzů úhradou vynaložených výdajů zejména na cestovné, ubytování a stravné).

Žadatelé také narážejí na přílišnou obecnost a složitost textu, nejednoznačnost jednotlivých formulací.

8.1.3 Spokojenost s elektronickou formou žádosti BENEFIT

Pro téměř 44 % žadatelů bylo náročné zpracovat žádost z hlediska požadavků elektronického formuláře BENEFIT. Technická kvalita elektronického formuláře žádosti je pro žadatele často limitující (např. omezený počet znaků v jednotlivých polích), projekt dle žadatelů nelze dostatečně kvalitně popsat tak, aby odpovídal kvalitě záměru, a aby zároveň naplňoval kritéria nutná k úspěšnému posouzení hodnotiteli.

Dále je pravdou, že některé informace se v žádosti vyskytují duplicitně, odlišuje se také elektronická a tištěná verze a ztěžuje žadatelům orientaci v žádosti. Žadatelům také není zcela jasné kam vepisovat údaje tak, aby byly v místech, kde je budou hledat hodnotitelé dle

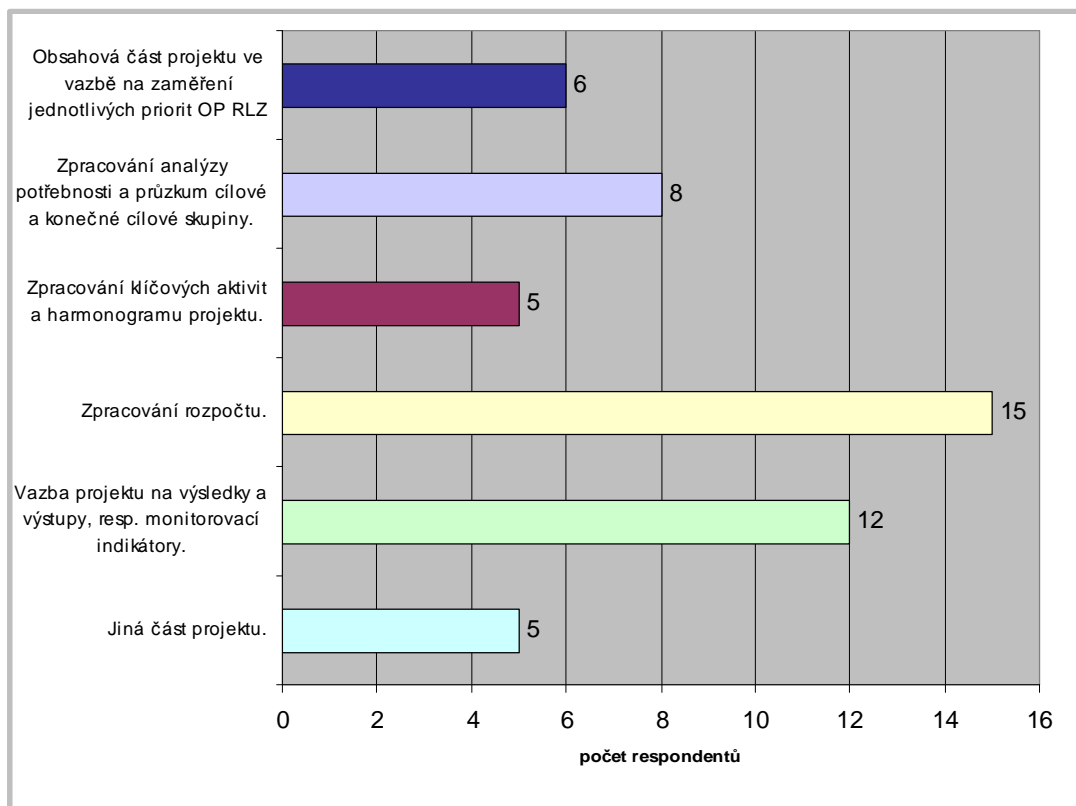
doporučení v hodnotících tabulkách (např. zapojení cílových skupin by mělo být ve formuláři žádosti popsáno v kapitolách 5.7 a 6.2 – ve formuláři však druhá úroveň číslování chybí a tudíž je celá kapitola číslována pouze jako 5 a 6, což ztěžuje orientaci jak žadatelům tak hodnotitelům, nehledě k tomu, že záložky v elektronické žádosti neodpovídají kapitolám v tištěné verzi).

Další technické věci jako např. nevytištění vepsaného textu, je pak spíše úkolem k zlepšení pro zpracovatele softwaru.

Vyřešení těchto nedostatků se však musí řešit na centrální úrovni ve spolupráci s tvůrci softwaru, aby bylo umožněno zjednodušení systému odrážející spíše věcnou kvalitu projektů a zároveň aby byla zachována monitorovací a informační funkce systému.

8.1.4 Části žádosti identifikované žadatelem jako nejnáročnější na zpracování

Hlavním cílem tohoto dotazníkového šetření pak bylo zjištění s jakou částí žádosti měli žadatelé při zpracování projektu největší problém.

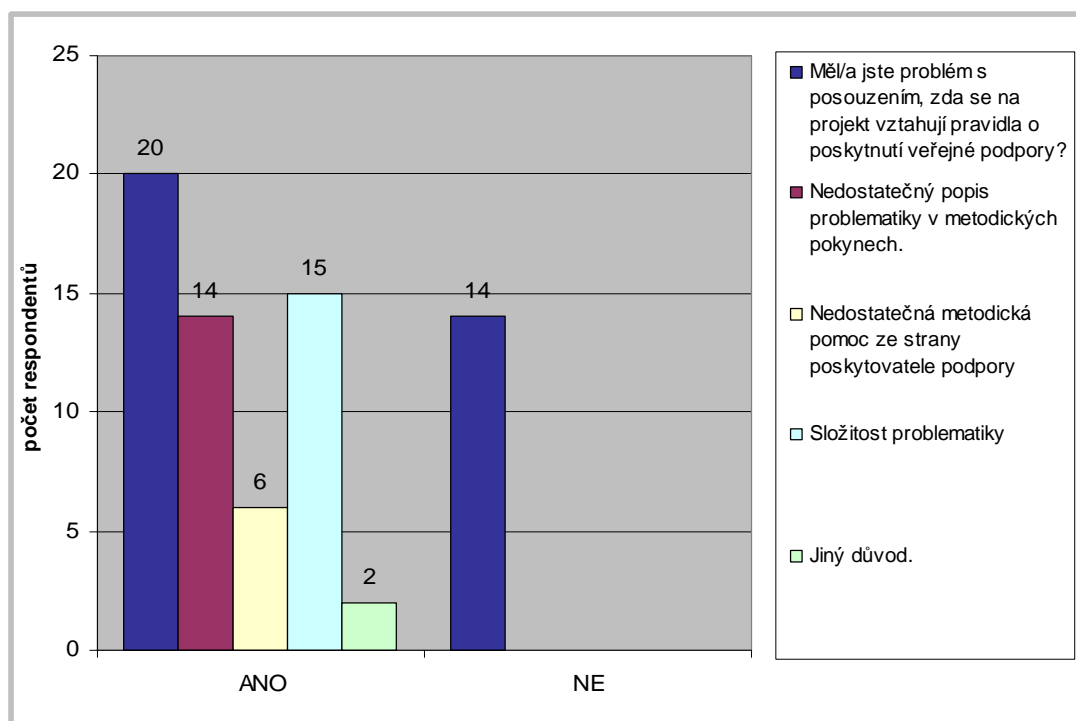

Obr. 6. Části žádosti identifikované žadatelem jako nejnáročnější na zpracování (Pramen: vlastní průzkum autorky)

Respondenti měly v dotazníku vyznačit všechny problémové oblasti. Z grafu vyplývá, že největší problémy měli žadatelé se sestavením rozpočtu (cca 47 % respondentů), následovala vazba projektu na výsledky a výstupy (33 %), zpracování analýzy potřebnosti a analýzy cílové skupiny (25 %), obsahová část projektu (19 %) a dále zpracování klíčových aktivit včetně harmonogramu a jiné části projektu (16 %) – mezi jiné řadily žadatelé oblast partnerství, veřejné podpory a horizontální témata.

Na tyto identifikované problémové oblasti bude navazovat kapitola 8.2, ve které se pokusím nastínit důležité zásady a doporučení pro kvalitní zpracování projektu.

8.1.5 Schopnost žadatelů posoudit zda se na aktivity projektu vztahují pravidla o poskytování veřejné podpory

Obr. 7. Schopnost žadatelů posoudit aplikaci pravidel veřejné podpory na aktivity projektu (Pramen: vlastní průzkum autorky)

Z grafu vyplývá, že téměř 63 % žadatelů mělo problémy s posouzením aplikace pravidel veřejné podpory na aktivity projektu. Dva žadatelé uvedli odpověď ano i ne. Hlavní příčinu

pak respondenti viděli ve složitosti problematiky (cca 47 %) a nedostatečném popisu problematiky v metodických pokynech (44 %). Jako jiný důvod žadatelé uváděli nemožnost získat stanovisko ÚOHS a neexistenci registru veřejné podpory.

Problematice veřejné podpory byla věnována kapitola 6.4 a 7.2.1.4. V kapitole 8.2 se pak pokusím objasnit aplikaci pravidel veřejné podpory na příkladu případové studie.

8.2 Doporučení pro zpracování projektů na základě identifikovaných potřeb

Problémy definované v kapitole 7.1 zjištěné při hodnocení formálních náležitostí a hodnocení přijatelnosti jsou spíše formálního rázu a vznikají nedokonalou kontrolou souladu vypracované žádosti s předepsanými metodickými pokyny a výzvou před samotným odevzdáním žádosti. Na základě definovaných předpokladů je možné jejich odstranění. Předpoklady týkající se hodnocení přijatelnosti (např. veřejná podpora) je nutné u méně zkušených žadatelů konzultovat s poskytovateli podpory na základě stanovených aktivit projektu.

Možné zlepšení ze strany žadatelů vidím zejména u nedostatků, které se týkají kvality projektů zjištěných zejména při věcném hodnocení projektů. Z tabulky č. 4 vyplývají tyto identifikované problémové oblasti:

- Obsahová stránka projektu.
- Analýza potřebnosti projektu a analýza cílových skupin.
- Klíčové aktivity projektu.
- Rozpočet.
- Výsledky a výstupy projektu.

Na základě provedeného dotazníkového šetření pak byla navíc problémovou oblastí shledána problematika veřejné podpory. Tento výsledek potvrdil také zjištění provedená v kapitole 7.2.1, proto se v této části diplomové práce budu zabývat i tímto okruhem.

Následující subkapitoly si kladou za cíl definovat základní doporučení pro sestavení kvalitního neinvestičního projektu na zjednodušené případové studii fiktivního projektu předkládaného do opatření 3.3 OP RLZ ve Zlínském kraji. Případová studie je koncipována obecně bez zaměření na určitý typ a obsah vzdělávacího programu.

8.2.1 Případová studie

Na základě dlouhodobé spolupráce žadatele (vzdělávací instituce) s významným zpracovatelem gumárenských výrobků XY v regionu a na základě provedené analýzy nabízených vzdělávacích programů dalšího profesního vzdělávání v oblasti nových technologií v odvětví se žadatel rozhodl pro vytvoření nového vzdělávacího programu.

Cílem projektu je:

- vytvoření obsahové náplně 1 vzdělávacího programu, tvořeného 3 moduly, které lze absolvovat jak individuálně tak hromadně dle skutečných potřeb konečné cílové skupiny,
- vytvoření e-learningových podpor vzdělávacího programu a
- proškolení 6 lektorů, kteří budou následně vzdělávat v nově vytvořeném vzdělávacím programu.

Forma studia je plánována jako distanční s využitím e-learningových prvků a konzultací. Žadatel předpokládá 2 víkendové prezenční setkání konečné cílové skupiny s lektory v měsíci a 10 komplexních témat ke každému modulu v e-learningové podobě. Hodinová dotace 1 modulu je 128 hodin z nichž 32 hodin je zaměřeno na využití nabytých teoretických poznatků v praxi. Praktickou část vzdělávacího programu zajistí partner projektu, kterým je firma XY, a. s. Funkčnost vzdělávacího programu pak bude odzkoušena v rámci pilotního ověření na 20 zaměstnancích partnera s tím, že po úspěšné evaluaci programu bude vzdělávání v tomto programu formou inzerce, zveřejnění na internetových stránkách jak žadatele tak partnera a prostřednictvím úřadu práce nabídnuto veřejnosti. Využity budou také kontakty na subjekty vzniklé z vlastního šetření žadatele. Úspěšným účastníkům pak bude udělen certifikát o absolvování.

Cílovou skupinou je vzdělávací instituce, konečnou cílovou skupinou jsou zaměstnanci zpracovatelů gumárenských výrobků.

Předpokladem kvalitního zpracování vzdělávacího programu je pak dobrý projektový tým. Ten bude tvořen 10 členy. 3 členové budou zajišťovat administrativní stránku projektu a ostatních 7 členů se bude podílet na tvorbě obsahové náplně jednotlivých modulů a následném pilotním ověření (1 modul = 2 členové). 1 člen projektového týmu bude zahraniční

technolog a zároveň lektor působící ve firemním vzdělávacím centru zahraničního partnera firmy XY a 1 člen bude zajištěn dodavatelsky pro tvorbu e-learningových podpor.

Prepokládaná délka projektu 19 měsíců. 1. 8. 2006 – 1. 3. 2008.

Plánované náklady na aktivity projektu činí 3 722 000 Kč včetně DPH. Osobní náklady členů realizačního týmu tvoří 64 % plánovaných nákladů, nákup zařízení a vybavení 10 %, služby 18 %.

Plánované výsledky a výstupy – 1 nově vytvořený vzdělávací program, 3 nově vytvořené moduly, 2 podpořené organizace, 6 proškolených osob.

Vzhledem k tomu, že se jedná o tvorbu vzdělávacího programu, žadatel žádá o posuzování projektu dle pravidla de minimis.

8.2.2 Analýza potřebnosti projektu a analýza cílových skupin

Klíčovým předpokladem pro získání finančních prostředků ze SF a SR je kvalitně zpracovaný projekt s jasně definovanými cíli, vytvořený na základě skutečné potřebnosti a poptávky a v souladu se strategickými dokumenty a zaměřením opatření. Analýza potřebnosti a cílové skupiny by měla být provedena před samotným započítáním přípravy projektu.

Cílem by pak mělo být:

1. zjištění současného stavu a potřebnosti - žadatel by měl prokázat, proč je nutné realizovat projekt vzhledem k potřebám a nedostatkům zjištěným v příslušné oblasti, jak geografické tak tématické, měl by nalézt odpovědi na několik základních otázek, na příkladu případové studie by se mohlo jednat o následující – Existuje na příslušném trhu vzdělávací program/kurz zabývající se stejnou problematikou? Pokud ano, do jaké míry je odlišný od námi plánovaného? Je připravovaný vzdělávací program inovativní a konkurenceschopný? Existují regionální analýzy či strategie podporující vznik nových vzdělávacích programů s tímto zaměřením? apod.
2. definování cílové skupiny a konečné cílové skupiny – vzhledem k systémovému zaměřením opatření 3.3 jsou cílovou skupinou poskytovatelé a tvůrci vzdělávacích programů – Existují další subjekty poskytující vzdělávání se zaměřením na stejnou problematiku? Pokud ano, je trh dalšího profesního vzdělávání dostatečně velký, aby na něj mohl vstoupit další subjekt? Jaký přínos bude mít vytvoření nového vzdělávacího

programu pro žadatele případně partnera? Konečnou cílovou skupinou jsou pak osoby, které se budou ve vytvořeném vzdělávacím programu vzdělávat – Jak velká je konečná cílová skupina? Jaké jsou její potřeby v předmětné oblasti (nejvhodnější forma vzdělávání, přístup cílové skupiny k počítači a v návaznosti na to možnost využití e-learningového vzdělávání)? Má konečná cílová skupina zájem o další profesní vzdělávání a zvyšování kvalifikace? Jak nejvhodněji kontaktovat cílovou skupinu? Jak nejlépe s cílovou skupinou pracovat? atd.

3. další možnost využití výsledků a výstupu projektu a udržitelnosti projektu - Je možná přenositelnost výsledků projektu i na jiné regiony? Jak dlouho bude obsah vzdělávacího programu aktuální – rychlost vývoje nových technologií, rychlost rozšiřování nových technologií do praxe? Možnost přizpůsobit obsah projektu změnám při minimálních nákladech? atd.

Pokud takto zpracovaná analýza potvrdí potřebu vytvoření nového vzdělávacího programu v plánované podobě a vylučuje z ní dostatečnou poptávku konečné cílové skupiny po tomto typu a formě vzdělávání, nic nebrání tomu začít zpracovávat žádost o finanční podporu.

Provedená analýza je důležitá zejména k zjištění udržitelnosti vytvořeného vzdělávacího programu. Pokud by žadatel nereagoval při tvorbě vzdělávacího programu na potřeby cílových skupin a stanovené strategie (jak evropské, národní tak regionální) a nebyl v souladu se zaměřením opatření OP, nebylo by možné jeho financování ze strukturálních fondů.

Žadatel by měl prokázat jak projekt přispívá k naplnění globálního cíle a specifických cílů příslušného opatření (viz. subkapitola 7.2.1.1). Je nutné popsat zaměření projektu ve vazbě na příslušnou Prioritu (v našem případě na 3 OP RLZ, opatření 3.3 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání), které podporované činnosti si projekt klade za cíl naplnit (dle případové studie např. podporované činnosti programu podpory A Rozvoj a zlepšení současné nabídky dalšího profesního vzdělávání včetně služeb s ním spojených, vývoj nových programů dalšího profesního vzdělávání, podpora spolupráce podniků a vzdělávacích institucí při vývoji a realizaci vzdělávacích programů, podpora modularizace vzdělávacích programů, rozvoj distančních a kombinovaných forem dalšího profesního vzdělávání a rozvoj e-learningových programů).

Kromě toho je důležité prokázání vazby na strategické dokumenty (evropské, národní i regionální). Žadatel by měl v žádosti tuto vazbu prokázat odkazem na příslušnou část dokumentu (touto problematikou se podrobně zabývá kapitola 3.2).

Žadatel by se měl dále zajímat, zda byla na regionální úrovni zpracována nějaká analýza (např. vyhlásovatelem výzvy, úřadem práce nebo jiným subjektem), která by podpořila jeho záměr (např. *ve Zlínském kraji byla takováto analýza zpracována Úřadem práce ve Zlíně – výstupy jsou součástí metodiky hodnocení specifických kritérií – příloha výzvy*).

Nejdůležitější a bodově oceněný při věcném hodnocení je vlastní průzkum potřebnosti a cílových skupin provedený žadatelem či partnerem. Podkladem pro výstupy z této analýzy mohou být např. dlouhodobé zkušenosti žadatele a partnera vyvíjející činnost v předmětné oblasti, dále dotazníková šetření, telefonické šetření či jiný druh šetření dalších subjektů zabývajících se stejnou činností či jednotlivců, pokud je vzdělávací program zaměřen pro širší veřejnost. Možnost přenositelnosti může být provedena na základě např. internetového průzkumu nebo na základě kontaktů žadatele a partnera v jiných regionech ČR.

Pokud se žadatel odkazuje na provedenou vlastní analýzu, výstupy z ní by měly být součástí žádosti přinejmenším formou příloh. Výsledky pak budou v žádosti zapracovány zejména v bodě 5 popis projektu (v Benefitu záložka 9) – zdůvodnění a vazby projektu, zaměření projektu a cílové skupiny, udržitelnost a v bodě 10 očekávané efekty (záložka 10), ve kterých by měly být popsány závěry provedeného šetření, o které se žadatel při zpracování žádosti opírá (např. *zjištění kolik firem s předmětným zaměřením v regionu působí, zda by měly zájem o vzdělávání svých zaměstnanců, případně v jakém počtu*).

Na základě provedené analýzy pak bude snadné určit cílové skupiny, resp. konečné cílové skupiny, přínos projektu pro cílovou skupinu, zapojení cílové skupiny (záložka 9). Žadatel pak snáze definuje konečnou cílovou skupinu (např. *pracovníci ve strojírenství, nezaměstnaní, ženy po mateřské dovolené, pracovníci státní správy nebo územní samosprávy, sociální pracovníci, projektoví manažeři, atd.*). Jednodušší je také určit velikost cílové skupiny a potřeby cílové skupiny (je zřejmé, že pracovník státní správy a pracovník ve strojírenství mají jiné potřeby a nároky na zvyšování své kvalifikace). Ze zkušenosti s provedeným šetřením pak žadatel dokáže lépe posoudit, jaký způsobem příslušníky cílové skupiny získat a oslovit.

V této přípravné fázi by se žadatel měl také rozhodnout, zda bude pro jeho projekt přínosné či dokonce nezbytné uzavření partnerství. I přesto, že vytváření rozvojových partnerství je základním principem poskytování podpory z ESF, mnohdy jsou vytvářena partnerství, která s tímto principem nejsou v souladu, zejména pokud jde o skrytého dodavatele, či pokud nemá partner v projektu žádnou funkci a v projektu je prezentován spíše „pro forma“. Smyslem rozvojového partnerství je společné podílení partnerů na aktivitách projektu, založené na dobrovolném smluvní vztahu, ve kterém se účastníci zavazují k plnění určitých činností (obsahem by měly být společné cíle partnerství, způsob rozhodování, popis konkrétní role, úkolů a odpovědností jednotlivých partnerů, způsob řešení sporů a neshod, specifikování jednotlivých kroků procesu, způsob informování partnerů o průběhu projektu, vymezení práv při nakládání s výsledky a výstupy projektu, případné podílení se partnera na veřejné podpoře). Mezi příjemcem podpory a jeho partnerem nelze v průběhu realizace projektu uzavírat žádné smluvní vztahy, jejichž předmětem je dodávka zboží nebo služeb poskytnutých za úplatu.

8.2.3 Obsahová stránka projektu

Obsahová stránka je jednou z nejdůležitějších částí projektu. Po přečtení žádosti by měl být i nezasvěcenému čtenáři zřejmý cíl projektu, komu je projekt určen, prostřednictvím jakých aktivit bude dosaženo cíle, kdo se na aktivitách bude podílet, jaké budou náklady na dosažení cíle a co bude předpokládaným výsledkem projektu. Všechny tyto body by měly být obsaženy již v úvodní části žádosti na záložce č. 2 – Stručný obsah projektu. Tak alespoň hodnotitelé získají jasný přehled o tom, co chce žadatel v rámci projektu dělat. Tato část žádosti je důležitá také proto, že pro členy výběrové komise je jako podklad pro rozhodování zpracován stručný popis projektu (ten se automaticky generuje v MSSF MONIT, údaje jsou převzaty z BENEFITU, tudíž záleží pouze na žadateli jak je schopen popsat záměr a způsob jeho dosažení). *Příkladem takového stručného popisu může být naznačená fiktivní případová studie v subkapitole 8.2.1.*

Vlastní projekt by však měl oproti zmíněné případové studii obsahovat popis náplně vzdělávacího programu a jednotlivých modulů přinejmenším v identifikaci tématu. V žádosti nepůsobí příliš dobře a hodnotiteli jsou také kritizovány projekty, ve kterých není jasně uvedeno na jakou oblast bude modul/kurz/vzdělávací program zaměřen. Problémem mnoha žádostí je obecnost. Takto koncipované projekty působí na hodnotitele dojmem, že žadatel neví čeho

chce realizací projektu dosáhnout. Často se objevují prohlášení jako „v první části projektu bude provedena analýza cílových skupin, na základě které bude stanoven obsah modulu/kurzu/vzdělávacího programu“ – toto je však nepřipustné a takovéto projekty většinou nemají šanci na úspěch. Analýzu je nutné, jak bylo uvedeno v předcházející subkapitole, zpracovat již před zpracováním projektu, pokud tato není zpracována a žadatel v podstatě neví, co bude výsledkem projektu, nemůže prokázat vazbu na opatření, na strategické dokumenty, klíčové aktivity takového projektu jsou pak pouze obecné, z toho vyplývá nemožnost zpracování reálného rozpočtu a na konec stanovení nereálných kvantifikací výsledků a výstupů.

Pomůckou může být zpracování logického rámce (LR) projektu, který slouží k identifikaci a analýze problémů na straně jedné a definování cílů a stanovení konkrétních aktivit k řešení těchto problémů na straně druhé. LR pomůže žadateli stanovit cíl, kterého by mělo být realizací projektu dosaženo, stanovení objektivně ověřitelných ukazatelů, kterými lze měřit dosažení cílů a provádět monitoring. Zpracováním LR se zabývají mnohé kurzy a příručky projektového řízení. Dle případové studie by mohl LR vypadat takto:

Tab. 5. Logický rámec případové studie (Pramen: vlastní)

Hlavní cíl	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje k ověření	Předpoklady/rizika
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj lidských zdrojů v regionu • Rozvoj celoživotního učení • Podpora zaměstnatelnosti • Rovnost příležitostí 	<ul style="list-style-type: none"> • Růst ekonomické výkonnosti regionu • Růst zaměstnanosti • Počet žen a osob ohrožených sociální exkluzí umístěných na trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> • Statistiky (místní, ČSÚ) • Statistiky ÚP 	
Účel/cíl projektu	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje k ověření	Předpoklady/rizika (vnější/vnitřní)
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření vzdělávacího programu v souladu s potřebami zaměstnavatelů regionu. • Vytvoření e-learningové podpory VP. • Zvýšení kvalifikace zaměstnanců. • Vytvoření nových pracovních míst. • Udržení stávajících pracovních míst. • Ověření funkčnosti nově vytvořeného VP 	<ul style="list-style-type: none"> • Počet nově vytvořených VP. • Počet vytvořených e-earningových podpor • Počet proškolených lektorů. • Počet nově zaměstnaných osob. • Počet osob, které si udržely práci. • Počet vyškolených osob. 	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring projektu: Průběžné a závěrečná monitorovací zpráva o realizaci projektu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zájem o VP ze strany účastníků kurzů a zaměstnavatelů.

Výsledky projektu	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje k ověření	Předpoklady/rizika (vnější/vnitřní)
<ul style="list-style-type: none"> Nově vytvořený modularizovaný vzdělávací program. Nově vytvořené e-learningové moduly. Nová pracovní místa pro lektory. Proškolení 6 lektorů 	<ul style="list-style-type: none"> Metodická náplně VP Počet vytvořených e-learningových modulů. Počet pracovních míst lektorů. Počet vyškolených lektorů 	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring projektu: Průběžné a závěrečná MZ o realizaci projektu. Počet uzavřených pracovních smluv. Počet certifikátů o absolvování školení lektorů. 	<ul style="list-style-type: none"> Získání kvalitních lektorů. Vytvoření kvalitního vzdělávacího programu.
Aktivity projektu	Prostředky/vstupy		Předběžné podmínky/rizika
<ul style="list-style-type: none"> Získání lektorů. Vytvoření obsahu VP, resp. jednotlivých modulů. Vytvoření e-learningových podpor. Vytvoření učebních materiálů. Publicita projektu. Pilotní ověření VP. Aktivity spojené s realizací projektu ze SF a SR. 	<ul style="list-style-type: none"> Lidské zdroje. Počítače – hardware, software. Prostory. Nábytek. Finanční zdroje 		<ul style="list-style-type: none"> Provedené analýzy potřebnosti a cílových skupin. Včasné zahájení školení lektorů. Zpoždění jednotlivých aktivit projektu. Neplnění činností partnerem. Nezískání předpokládaných odborníků k proškolení lektorů. Nenalezení kvalitního subjektu pro zpracování e-learningových podpor.

Z logického rámce pak jasně vyplývají i způsoby monitorování jednotlivých aktivit a rizika plynoucí z plánovaných činností. Pro žadatele je následně jednodušší stanovení způsobů předcházení rizikům (*např. neplnění činností partnerem – kvalitní smlouva o partnerství řešící práva a povinnosti jednotlivých smluvních stran, atd.*). Co se týká monitorování – z logického rámce je zřejmé, jaké podklady bude žadatel potřebovat ke zpracování pravidelných monitorovacích zpráv, jejichž předkládání je jednou z hlavních povinností žadatele stanovených ve smlouvě o poskytnutí finančních prostředků na grantový projekt (pozn. u jiných opatření OP RLZ se může jednat o jiný právní vztah, např. rozhodnutí atd.).

Při tvorbě obsahové části by se měl žadatel dále zabývat přidanou hodnotou projektů, která je jedním z principů fungování strukturálních fondů. Má zaručit, aby prostředky SF nebyly využívány pro financování veřejných a podobných výdajů, které by jinak byly financovány členskou zemí. Žadatel musí v projektu řádně zdůvodnit co nového podpora umožní realizovat nad rámec možností národních zdrojů, tzn. tak aby pouze nenahrazovala jinou formu dotace, např. zvýšení počtu osob, pro které je zajištěno vzdělávání nebo trénink, zvýšená

kvalifikace, navýšení počtu pracovních míst, udržení stávajících aktivit nebo inovace aktivity, které by jinak nebyly možné (žadatel definuje na záložce 10). S tím souvisí i popis inovativnosti projektu – např. využití nových metod, postupů, nové zapojení cílových skupin atd.

Dalším důležitým kritériem je popis udržitelnosti projektu po skončení financování ze SF a SR a tzv. multiplikační efekt projektu. Žadatel by měl uvést, jak zajistí pokračování aktivit projektu po skončení financování z ESF a SR, zda a jak budou zachovány činnosti, institucionální struktury, vazby a partnerství a zejména z jakých zdrojů budou aktivity financovány (záložka 10). Při hodnocení působí negativně zejména nevyjasněnost v oblasti financování aktivit po ukončení projektu. Žadatelé často spoléhají na další financování aktivit z veřejných zdrojů, což je nepřípustné z hlediska veřejné podpory a také proto, že tyto finance nelze nárokovat, tudíž pokračování aktivit a udržitelnost projektu tím může být velmi ohrožena. Nejeálnějšími zdroji jsou např. kursové nebo vlastní financování žadatele. Multiplikačním efektem je pak myšleno posouzení projektu z hlediska přenositelnosti výsledků a výstupů, např. do jiné sféry. Zda projekt vyvolává mimo očekávané výsledky ještě další pozitivní dopady nebo zda na projekt budou navázány další činnosti (popis na záložce 19)

K důležitým obsahovým stránkám projektu patří také popis publicity, na kterou je u prostředků poskytovaných ze SF kladen velký důraz. Již v projektu by mělo být uvedeno použití loga ESF (např. na všech vydaných materiálech a zakoupeném zařízení, při všech akcích, prezentacích, na webu, v masmédiích, na propagačních předmětech, případně na konferencích a při dalších aktivitách).

Nelze opomenout popis vlivu aktivit projektu na horizontální priority, kterými jsou rovné příležitosti, udržitelný rozvoj, informační společnost a místní iniciativy. Vzhledem k tomu, že této problematice se podrobně věnuje Příručka pro žadatele a žadatelé neměly dle dotazníkového šetření s posouzením tohoto vlivu problémy, nebude tomuto tématu v této diplomové práci věnována větší pozornost.

Kromě výše zmíněných bodů je stěžejní částí projektu rozpracování klíčových aktivit, realizačního týmu, rozpočtu a stanovení výsledků a výstupů, kterým bude věnována samostatná subkapitola.

8.2.4 Klíčové aktivity

Zásadní význam pro kvalitní projekt má zpracování klíčových aktivit projektu a stanovení harmonogramu. Se stanovením klíčových aktivit může opět pomoci logický rámec. Takto stanovené aktivity je však nutné rozpracovat z hlediska:

- činností v rámci jednotlivých klíčových aktivit a stanovení odpovědností a podílejších se osoby na prováděných činnostech - např. v LR byla stanovena klíčová aktivita aktivity pilotní ověření VP, tato aktivita by mohla obsahovat např. následující činnosti
 - ♦ zajištění a pronájem prostor pro realizaci pilotního ověření – odpovědnost projektový manažer, podílejší se osoby – asistent, finanční manažer. Dále by bylo vhodné popsat podrobněji činnosti i formu zapojení jednotlivých osob (*např. asistent provede průzkum vhodných prostor např. formou internetového šetření, projektový manažer osloví potenciální dodavatele, provede výběr, uzavře objednávku či smlouvu, finanční manažer vypořádá závazek, atd.*)
 - ♦ zajištění lektorů – odpovědnost projektový manažer, podílejší se osoby asistent, finanční manažer
 - ♦ oslovení zástupců konečné cílové skupiny – odpovědnost projektový manažer, podílejší se osoby asistent
 - ♦ zajištění ubytování a stravy pro školené osoby a lektory – odpovědnost asistent
 - ♦ náplň školení – odpovědnost lektor I, podílejší se osoby lektor II
 - ♦ realizace školení – odpovědnost projektový manažer, podílejší se osoby lektor I, lektor II atd.
- plánovaných nákladů na jednotlivé klíčové aktivity – žadatel by měl na jednotlivé činnosti uplatnit ověřitelnou kalkulaci nákladů, která by během realizace projektu neměla být měněna *např. zajištění ubytování a stravy pro školené osoby a lektory – je plánováno víkendové školení, tzn. náklady na jednu osobu - 1 noc – 300 Kč, strava – oběd 2x 100 Kč, 1x snídaně a 1x večeře po 50 Kč, počet osob 20 účastníků + 2 lektori, tj. 22 x 600 Kč = 13 200 Kč, mzda asistenta zajišťujícího tuto činnost – 10 hodin – hodinová sazba včetně odvodů 160 Kč – 1 600 Kč. – celkové náklady na činnost 14 800 Kč. apod.*

Stanovení klíčových aktivit úzce souvisí se sestavením realizačního týmu. Každý realizační tým by měl mít jasně stanoveny role v týmu, kdo bude členem (např. zaměstnanci žadatele, partnera, či bude činnost provedena dodavatelsky), konkrétní zapojení člena týmu – pokud jsou kvalitně rozpracovány klíčové aktivity, není problém určit, na jakých aktivitách se ten který člen bude podílet, důležitý je také přepočtený úvazek člena. V naznačené případové studii je definováno 11 členů realizačního týmu (*může to být např. projektový manažer, asistent, finanční manažer, lektor I – modul I, lektor II – modul I, lektor I – modul II, lektor II – modul II, lektor I – modul III, lektor II – modul III, zahraniční lektor, programátor - dodavatel*). Úvazky jsou pak stanoveny na základě předpokládané doby odpracované na aktivitách projektu – *např. asistent – projekt je v délce 19 měsíců, předpokládá se práce 34 hodin měsíčně po celou dobu trvání projektu – úvazek 0,2*).

Na stanovené klíčové aktivity pak navazuje sestavení harmonogramu. Nezbytné je řídit se pokyny stanovenými ve Výzvě k předkládání projektů. Délka realizace grantového projektu může být max. 24 měsíců. Začátkem realizace je datum podpisu smlouvy. Proto je nutné počítat s určitým časovým úsekem od předložení žádosti do vyhlášení konečných výsledků a podpisu smlouvy. Předpokládané datum vyhlášení výsledků je obvykle uvedeno ve výzvě. Harmonogram by měl být reálný. Pokud na sebe aktivity navazují, ukončení jedné by nemělo ohrozit začátek následující aktivity, je lépe počítat s určitou časovou rezervou na základě identifikovaných možných rizik.

8.2.5 Rozpočet

Z hlediska financování projektu je jednou z nejdůležitějších a jak vyplývá z dotazníkového šetření také jednou z nejobtížnějších částí při sestavování žádosti vymezení plánovaných nákladů projektu. I přes to, že se jedná o plánované náklady, je nutné, aby byl plánovaný rozpočet co nejreálnější a zároveň hospodárný vůči stanoveným aktivitám projektu a jeho výsledkům a výstupům. Po výběru projektu k financování a podpisu smlouvy je totiž konečnému uživateli umožněn pouze omezený prostředků mezi jednotlivými kapitolami a položkami rozpočtu (a to max. do výše 15 % objemu původního rozpočtu kapitoly, z níž jsou finanční prostředky přesouvány, u vyšší rozpočtové změny je nutné předcházející schválení poskytovatelem podpory, tzn. u krajů např. zastupitelstvem, což je vzhledem k omezenému počtu zasedání tohoto orgánu často komplikované a může způsobit i několika měsíční pozastavení realizace projektu). Proto je nutné věnovat sestavení rozpočtu velkou pozornost.

Základním předpokladem je, že z veřejných zdrojů mohou být financovány pouze uznatelné náklady. Pokud rozpočet obsahuje i náklady, které nelze považovat za uznatelné, je nutná spoluúčast žadatele příp. partnera na financování aktivit projektu a to právě v nákladech, které nelze považovat za uznatelné. Spoluúčast KU je nutná také v případě, že na financování aktivit projektu bude poskytnuta veřejná podpora formou blokové výjimky, která povoluje pouze omezenou spoluúčast veřejných zdrojů (viz. subkapitola 6.4.1.2).

Pro jednotlivé kapitoly rozpočtu jsou v rámci OP RLZ stanoveny limity, které žadatel při sestavování nesmí překročit, např. náklady na nákup nového a použitého zařízení a vybavení a na jeho nájem a splátky leasingových smluv operativního leasingu nesmí přesáhnout 25 % uznatelných nákladů projektu, režijní náklady nesmí přesáhnout 7 %, náklady plánované na nákup služeb s výjimkou nákladů vyplývajících přímo ze smlouvy pak nesmí překročit 49 %. Důležitým limitem je také max. možný výdaj na nákup hmotného a nehmotného majetku – nesmí přesáhnout částku 40 000, resp. 60 000 Kč, důvodem je, že z ESF nelze hradit investice.

Důležitou obecnou podmínkou je, že výdaje musí být v místě a čase obvyklé, což znamená, že částka vyplacená za zboží a služby nesmí přesahovat částku obvykle vyžadovanou za obdobné zboží a služby v daném regionu a čase.

Rozpočet se skládá z 8 základních kapitol – 1. osobní náklady, 2. cestovné, 3. zařízení a vybavení, 4. místní kancelář, 5. nákup služeb, 6. drobné stavební úpravy, 7. přímá podpora – které jsou dále rozpracovány do podkapitol a položek. Z hlediska posuzování a přehlednosti projektu je nejlepší, pokud je rozpočet rozpracován co nejpodrobněji až na úroveň jednotlivých položek, které jsou snadno čitelné vzhledem k plánovaným aktivitám a nenechávají prostor pro pochybnosti, co je v té které položce zahrnuto.

Vzhledem k tomu, že téma rozpočtu je velmi rozsáhlé, budu se v této subkapitole zabývat zejména doporučeními, co do rozpočtu zahrnout a naopak jak se vyvarovat nejčastějších chyb, na jejichž základě obvykle dochází ke krácení rozpočtů hodnotiteli a výběrovou komisí.

8.2.5.1 Osobní náklady

Největším problémem plánovaných osobních nákladů je nadhodnocení hodinových sazeb členů realizačního týmu oproti částkám v místě a čase obvyklým. ČSÚ je kvartálně sledová-

na regionální statistika ceny práce, která monitoruje aktuální výdělkovou úroveň a odpracovanou dobu podle zaměstnání v jednotlivých krajích České republiky. Na základě této statistiky je možné určit částky v místě a čase obvyklé. Pro Zlínský kraj jsou hrubé hodinové sazby následující:

Tab. 6. Přehled hodinových sazeb u vybraných pracovních pozic ve Zlínském kraji⁵

Pracovní pozice	Hodinová sazba
Vedoucí a řídicí pracovníci	240 Kč/hod
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	171 Kč/hod
Pedagogičtí pracovníci	130 Kč/hod
Nižší administrativní pracovníci	95 Kč/hod
Programátoři	160 Kč/hod
Odborní pracovníci v oblasti účetnictví, daní, financí	160 Kč/hod
Odborní administrativní pracovníci	135 Kč/hod
Odborné sekretářky	118 Kč/hod

K těmto částkám je pak nutno přičíst ještě sociální pojištění placené za zaměstnance zaměstnavatelem, které činí 35 %.

Co se týká odborných lektorů mohou být hodinové sazby i vyšší, pro Zlínský kraj je však doporučená částka max. 500 Kč/hod.

Důležité je také reálný odhad počtu hodin, které jednotliví členové realizačního týmu během projektu odpracují – na základě tohoto odhadu se stanoví přepočítaný úvazek. Tento údaj se následně posuzuje ve vztahu k plánovaným aktivitám projektu a ve vztahu k plánovanému zapojení členů realizačního týmu.

8.2.5.2 Cestovné

U cestovného dochází ke krácení nákladů zejména z důvodu neodůvodnění plánované výše v aktivitách projektu. Aby bylo možné tyto náklady adekvátně posoudit, je nutné z plánovaných aktivit vyčíst kolik osob, kolikrát a kam bude cestovat i přes to, že se jedná o odhad. Např. pokud je místní cestovné stanoveno ve výši 1000 Kč na osobu a měsíc pro cestovné pouze v regionu, je toto považováno za nadhodnocené, pokud by však např. 2 členové realizačního týmu jeli 2x za měsíc na řádně zdůvodněnou konzultaci do Prahy, je reálné. Podstatné je tedy zdůvodnění a časový horizont.

⁵ dostupný z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/statistikacenyprace-zlin>

Zahraniční cestovné, diety a místní diety jsou stanoveny příslušnými zákony a nařízeními, podrobně uvedenými v Příručce pro příjemce. V této oblasti nedocházelo v plánovaných rozpočtech k problémům.

8.2.5.3 Zařízení a vybavení

Vzhledem k primárnímu zaměření projektů jako neinvestičních je nutné dodržování stanovených limitů (např. počítačová sestava – monitor, počítač, myš, klávesnice – vše do 40 000 Kč). Nutné je samozřejmě opět zdůvodnění nákupu zařízení a vybavení. Nejčastějším problémem v této kapitole je pak nadhodnocení jednotkových cen nebo zbytečný a neodůvodněný nákup zařízení, který není pro realizaci projektu podstatný a efektivní. Např. nákup mobilního telefonu v jednotkové ceně 10 000 Kč nelze považovat pro účely projektu za v místě a čase obvyklý. Z hlediska této kapitoly doporučuji provést buď internetový průzkum nebo průzkum u dodavatele na zařízení, které je pro realizaci projektu nezbytné a doložit výsledky k žádosti.

8.2.5.4 Místní kancelář

Z hlediska těchto nákladů je opět podstatný záměr projektu a ceny obvyklé. I přes to, že v projektech někdy dochází k nadhodnocení částek určených např. na nájem kanceláře, telefony, většinou nemají žadatelé s vyčíslením těchto nákladů větší problémy, protože jde o náklady, které běžně hradí při běžném provozu organizace.

8.2.5.5 Nákup služeb

Stejně jako u nákupu zařízení a vybavení se musí žadatel také u nákupu služeb při samotné realizaci projektu řídit zásadami transparentního a nediskriminačního výběru dodavatele v závislosti na částce určené k nákupu zařízení nebo služeb (např. zakázka u které dosáhne předpokládaná cena předmětu plnění 2 mil. bez DPH je nutný výběr dodavatele dle zákona o veřejných zakázkách, také u nižších zakázek je nutné dodržet transparentní způsob výběru např. oslovením více dodavatelů, uveřejněním, atd. – upravuje Příručka pro příjemce).

Vzhledem k tomu, že nákup služeb vedle osobních nákladů většinou představuje převážnou část nákladů projektu je opět nezbytné adekvátní zdůvodnění jednotlivých nákupů v aktivitách projektu.

V této kapitole by žadatel neměl opomenout počítat s náklady, které se vztahují k aktivitám, ke kterým je KU zavázán již tím, že mu budou poskytnuty prostředky ze strukturálních fondů a SR – náklady vyplývající přímo ze smlouvy, např. náklady na vedení samostatného bankovního účtu, náklady na publicitu projektu a ESF, náklady na audit pokud jsou náklady projektu min. 3 000 000 Kč).

8.2.5.6 Ostatní

Stavební úpravy nejsou běžným nákladem mnoha projektů, pokud si žadatel tento náklad uplatňuje, jedná se většinou o úpravu bezbariérového přístupu nebo jinou drobnou úpravu, která opět musí být řádně odůvodněná.

Přímá podpora je zaměřena na úhradu nákladů vzniklých účastníkům kurzů (cestovné, stravné, nocležné) případně jejich zaměstnavatelům (např. náhrada mzdy), vzhledem k tomu, že jsou k uplatnění těchto nákladů stanovená striktní pravidla, nedochází v těchto políčkách k nadhodnocování.

8.2.6 Výsledky a výstupy

Systém monitorovacích indikátorů je vytvořen na principu stanovení měřitelných ukazatelů, které umožňují monitorovat realizaci projektu (v konečném důsledku i celého operačního programu) a hodnotit jeho výkonnost vzhledem ke stanoveným cílům, plánovaným aktivitám a nákladům.

Tyto monitorovací indikátory jsou pro každé opatření předepsány a žadatel musí naplnit ty ukazatele, které souvisí s jeho projektem. Na základě stanovených výstupů a výsledků je pak posuzována efektivita celého projektu.

Jak již bylo zmíněno v první polovině praktické části této diplomové práce, neexistuje pro monitorovací indikátory žádná metodika, což do jisté míry zkresluje údaje získané ze sledování těchto ukazatelů. V důsledku nejednoznačnosti ukazatelů žadatelé často neví, pod který ukazatel, který výstup, resp. výsledek zapsat a přesto, že ho bude realizací projektu dosaženo, není sledován.

Obecně jsou za výstupy považovány počty osob, institucí a projektů, které byly podpořeny programem (např. již jenom tím, že se zapojili do projektu, prošli ve vztahu k projektu školením, atd.). Ukazatele výsledků mají zaznamenat okamžité pozitivní efekty podpory např.

počet úspěšně vyškolených osob, nově vytvořených produktů (vzdělávacích, poradenských programů atd.), počet osob, u kterých poskytnutá podpora bezprostředně splnila svůj účel (např. prošly úspěšně školením a v důsledku toho získali zaměstnání, sebezaměstnání, pokračovaly ve vzdělávání, atd.)

V rámci opatření 3.3 OP RLZ v programu podpory A a B se sledují následující monitorovací indikátory:

Tab. 7. Monitorovací indikátory [22]

výstupy	<ul style="list-style-type: none"> • počet podpořených osob poskytujících služby nebo podporujících poskytování služeb • Počet podpořených pracovníků – lektorů, metodiků, konzultantů a řídicích pracovníků – v kurzech. • Počet podpořených organizací. • Podíl účastníků s komponentou informačních technologií. • Podíl účastníků s komponentou životní prostředí.
výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • Počet nově vytvořených/inovovaných produktů. • Počet nově vytvořených/inovovaných vzdělávacích programů. • Počet podpořených pracovníků – lektorů, metodiků, konzultantů a řídicích pracovníků, u kterých podpora splnila účel.

V ukazateli (1.01.00.A) počet podpořených osob poskytujících služby nebo podporujících poskytování služeb se uvádí celkový počet podpořených osob poskytujících služby a / nebo podporujících poskytování služeb, které získaly jakoukoli formu podpory (účastnily se podpořených kurzů, byly vyslány na odbornou stáž apod.)

Ukazatel (1.08.00.A) počet podpořených pracovníků – lektorů, metodiků, konzultantů a řídicích pracovníků – v kurzech sleduje celkový počet osob - lektorů, metodiků, konzultantů a řídicích pracovníků, které se zúčastnily podpořených kurzů.

Ukazatel 1.08 je částí ukazatele 1.01 (je v něm obsažen). Zároveň na ukazatel 1.08 navazuje ukazatel 2.19. Počet podpořených pracovníků – lektorů, metodiků, konzultantů a řídicích pracovníků, u kterých podpora splnila účel.

Na praktickém příkladu dle případové studie by sledování indikátorů vypadalo asi takto. *Vzdělávací instituce plánuje proškolení šesti lektorů – nebude vytvořen speciální kurz pro jejich proškolení – ukazatel 1.01 – hodnota 6.*

V rámci projektu budou z hlediska podpořených organizací 2 subjekty (žadatel + partner) – ukazatel počet podpořených organizací (1.04.00.A) – hodnota 2.

Pokud by ve vzdělávacím programu bylo minimálně 40 výukových hodin věnováno problematice informačních technologií byl by sledován ukazatel podíl účastníků s komponentou informačních technologií. Analogicky je to s ukazatelem podíl účastníků s komponentou životní prostředí (problematice životního prostředí musí být věnován tematický celek výuky v rozsahu minimálně 5 % výukového času a minimálně jedné výukové hodiny) – tyto dva ukazatele slouží k sledování naplňování horizontálních priorit.

Co se týká výsledků, je nutné rozlišovat pojmy vzdělávací program a vzdělávací kurz.

Vzdělávací program je celek s určitým zaměřením, který se může skládat z různých kurzů, školení, seminářů, workshopů, pracovních skupin a konzultací, přičemž tyto různé typy aktivit jsou navzájem propojeny nebo na sebe navazují nebo mohou existovat samostatně. Za jeden vzdělávací program/kurz se považuje vzdělávací celek, jehož ukončení je doloženo dokladem. To znamená, že účastník obdrží doklad o absolutoriu po úspěšném absolvování všech (povinných) aktivit vzdělávacího programu. Vzdělávací program může být akreditovaný i neakreditovaný. Vzdělávací program je charakterizován komplexem kompetencí, které získá úspěšný absolvent jeho ukončením (*V našem případě žadatel vytvoří 1 vzdělávací program, který vyústí ve 3 samostatné kurzy – samostatně realizovatelné moduly, ukazatel počet nově vytvořených/inovovaných vzdělávacích programů bude mít hodnotu 4*).

Vzdělávací kurz je aktivita zaměřená na získání kompetence nebo omezeného souboru kompetencí. Vzdělávací kurz může existovat samostatně nebo je součástí vzdělávacího programu. Po absolvování může účastník obdržet potvrzení o absolvování kurzu nebo se mu účast započítá do vzdělávacího programu. Kurz může být i samostatně akreditovaný. Kurzem se rozumí i semináře, školení, podstatou je určité vymezené vzdělávání. (Pokud žadatel vytvoří jeden program o třech modulech – kurzech, které se mohou samostatně absolvovat, uvede se hodnota 4)

8.2.7 Veřejná podpora

Na základě předpokladů definovaných v praktické části této diplomové práce, lze uvést aplikaci veřejné podpory na fiktivní případovou studii.

Základním cílem projektu je vytvoření vzdělávacího programu, který bude následně poskytován na trhu dalšího profesního vzdělávání (tzn. bude realizována ekonomická činnost),

projekt splňuje i další předpoklady poskytnutí veřejné podpory definované v subkapitole 7.2.1.4. Aktivitu projektu jsou tedy předmětem veřejné podpory.

Pilotní ověření znamená ověření a doladění vzdělávacího programu na vybraném počtu respondentů. Pokud se jedná pouze o ověření kvality a funkčnosti vytvořeného vzdělávacího programu, je toto pilotní ověření považováno za součást nákladů na tvorbu vzdělávacího programu a veřejnou podporu získává žadatel – lze aplikovat pouze podporu de minimis (stejně jako na tvorbu VP).

Tzn. veškeré přímé náklady na tvorbu vzdělávacího programu (*osobní náklady lektorů podílejících se na vytvoření metodiky, náklady na e-learningové podpory, učební pomůcky, které i po ukončení projektu zůstanou ve vlastnictví žadatele, náklady na zajištění administrace – výjimkou jsou náklady, které nejsou předmětem veřejné podpory, náklady na zařízení nakoupené za účelem tvorby VP, vybavení kanceláře, atd.*) a náklady na jeho pilotní ověření budou žadateli poskytnuty podle podpory de minimis.

Další skupinou nákladů jsou náklady, které nejsou předmětem veřejné podpory – tj. náklady, které příjemci podpory vzniknou v souvislosti s financováním projektu z OP RLZ (např. náklady na monitorovací zprávy, na vedení samotného bankovního účtu, náklady na prezentaci ESF v souvislosti s realizací projektu, náklady na audit).

Třetí skupinou nákladů v případové studii budou náklady na proškolení zaměstnanců žadatele (případně partnera), tj. lektori – v tomto případě je možné postupovat jak podle pravidla de minimis, tak dle blokové výjimky, přičemž v jednom projektu může být použito kombinace obou forem.

Vzhledem k tomu, že spolu s žadatelem se na projektu bude podílet i partner, může dojít ještě k rozdělení veřejné podpory mezi žadatele a partnera za splnění určitých předpokladů. Důležité je, který subjekt získává tržně neodůvodněnou výhodu – tzn. pokud má partner v projektu pouze úlohu poskytování „služeb“ tzn. sice se podílí na tvorbě vzdělávacího programu, zpracování obsahu a metodiky nebo pilotním odzkoušením, ale výsledky projektu jsou pouze vlastnictvím žadatele, tudíž partner s výsledky nemůže nijak nakládat – veřejná podpora se vztahuje pouze na konečného uživatele. Pokud však má partner právo disponovat s výsledky projektu – uživatel i partner si započítají do veřejné podpory ty náklady, které podléhají veřejné podpoře a které byly jednomu či druhému hrazeny z příspěvku.

ZÁVĚR

Výsledky této diplomové práce ukázaly zájem a zároveň snahu různých subjektů využít nabízené prostředky ze strukturálních fondů v oblasti rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím předkládání žádostí o finanční podporu v rámci různých dotačních titulů. Naznačily však také řadu rezerv, a to prakticky ve všech oblastech.

Z hlediska předmětné oblasti je nejdůležitějším zdrojem finančních prostředků Evropský sociální fond. Z tohoto strukturálního fondu jsou v ČR ve zkráceném programovém období 2004 – 2006 financovány rozvojové aktivity zejména prostřednictvím operačního programu Rozvoj lidských zdrojů a to formou národních projektů, systémových projektů a grantových schémat.

Primárním předpokladem získání těchto prostředků je kvalitně zpracovaná žádost o finanční podporu. Na základě analýzy silných a slabých stránek a nejčastějších nedostatků předkládaných grantových projektů provedené na vybraném vzorku žadatelů v rámci prvních kol výzev, je však nutno konstatovat, že právě v kvalitním zpracování žádosti (resp. projektu) je možné hledat již zmíněné rezervy. Nároky kladené na předkládanou žádost jsou z hlediska formálních i věcných náležitostí dosti vysoké, přičemž je nutné přiznat, že žadatelé jsou do jisté míry omezeni nastaveným systémem administrace a výběru projektů, který není v žádném případě dokonalý a vykazuje četné nedostatky. Právě proto je nutné identifikovat jak slabá místa systému tak rezervy ve zpracování žádostí, aby mohla být zavedena nápravná opatření, která povedou k úspěšnému čerpání finančních prostředků na projekty naplňujících v konečném důsledku evropské, vládní i regionální strategie v oblasti rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání.

Z hlediska předkládaných projektů vidím prostor pro zdokonalení téměř na všech úrovních, přičemž analýzou silných a slabých stránek byla za nejslabší místa předložených projektů označena problematika zpracování obsahové stránky projektů, analýzy potřebnosti projektu a analýzy cílových skupin, definování klíčových aktivit projektu, stanovení reálného a hospodárného rozpočtu a vazba aktivit projektu a plánovaných na výsledky a výstupy projektu, samostatnou kapitolou je pak posouzení problematiky veřejné podpory vztahující se na všechny prostředky poskytované z veřejných zdrojů při splnění dalších podmínek.

Problémy se zpracováním výše definovaných okruhů potvrzují také sami žadatelé, kteří v rámci provedeného dotazníkového šetření vyjádřili své názory nejen k obtížnosti zpracování jednotlivých částí projektů, ale také ke způsobu administrace a dalším otázkám.

Na základě výstupů analýzy a dotazníkového šetření pak byla formulována doporučení pro potenciální předkladatele žádostí za využití případové studie. Za klíčové komponenty kvalitního projektu lze považovat jasné definování cílů projektu, stanovených na základě skutečné potřeby a poptávky a v souladu se strategickými dokumenty a zaměřením opatření. Z hlediska obsahové náplně musí být z projektu na první pohled patrné co je cílem projektu, komu je projekt určen, prostřednictvím jakých aktivit bude dosaženo cíle, kdo se na aktivitách bude podílet, jaké budou náklady na dosažení cíle a co bude předpokládaným výsledkem projektu. K ujasnění těchto skutečností doporučuji využití logického rámce, který pomůže žadateli přehledně uspořádat všechny požadavky na kvalitní projekt.

Základní linií, kterou je nutné v projektu sledovat, je vazba mezi cílem projektu, klíčovými aktivitami, náklady projektu a výsledky a výstupy projektu.

Vzhledem k tomu, že žadatelé měli v přechodném programovém období 2004 – 2006 vůbec první možnost čerpat prostředky ze strukturálních fondů a dostali příležitost naučit se pracovat s touto formou podpory, dá se na základě získaných zkušeností do budoucna očekávat zkvalitnění projektových záměrů. V návaznosti na to je možné předpokládat i nárůst konkurence mezi žadateli, což v konečném důsledku povede k realizaci těch nejkvalitnějších projektů, které zabezpečí naplnění stanovených cílů v oblasti rozvoje lidských zdrojů a tím i zvýšení konkurenceschopnosti pracovní síly v ČR.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] PALÁN, Zdeněk. *Lidské zdroje. Výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Academia, 2002. 280 s. ISBN 80-200-0950-7.
- [2] VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.
- [3] WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
- [4] *Dokumenty Evropské unie. Zasedání Evropské rady, konané ve dnech 23. a 24. března 2000 v Lisabonu*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Ústav mezinárodních vztahů. Příloha Mezinárodní politiky 5/2000. 16 s. ISSN 12102-9364.
- [5] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2005. [online]. [citace 2006-01-13]. Dostupný z WWW: http://www.msmt.cz/files/pdf/JTDlouhodobyzamer05_appx.pdf.
- [6] *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoj výchovně vzdělávací soustavy Zlínského kraje*. Zlínský kraj, 2003. [online]. [citace 2006-03-14]. Dostupný z WWW: [http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/450019/dz%20zk%20\(2006\)_text.pdf](http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/450019/dz%20zk%20(2006)_text.pdf).
- [7] *Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti*. Praha: Ministerstvo financí, 1. ledna 2006. [online]. [citace 2006-03-14] Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/upload/1128504096.metodika-finan-n-ch-tok-a-kontroly-sf-cf-prij-rev-.pdf>.
- [8] *Národní akční plán zaměstnanost na léta 2004 - 2006*. [online]. [citace 2006-01-13]. Dostupný z WWW: http://www.esfcr.cz/files/clanky/1282/napz_2004-6.pdf.
- [9] *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání – nakladatelství Tauris. 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8. [online]. [citace 2006-01-13] Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf>.

- [10] *Národní rozvojový plán České republiky 2004 – 2006*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, březen 2003. [online]. [citace 2006-01-13]. Dostupný z WWW: <http://www.esfcr.cz/files/clanky/1285/NRP_2004-6.pdf>.
- [11] *Návrh národního rozvojového plánu České republiky 2007 - 2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, leden 2006. [online]. [citace 2006-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/upload/1141122325.materi-l-nrp---iii.-nrp-upraveny---str-113-a-124.pdf>>.
- [12] *Operační program Rozvoj lidských zdrojů*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, listopad 2003. [online]. [citace 2006-01-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/files/clanky/408/dokument.pdf>>.
- [13] *Operační program Rozvoj lidských zdrojů – Dodatek k programu*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 20. května 2004. [online]. [citace 2006-01-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=410>>.
- [14] *Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje*. Zlín: Zlínský kraj, březen 2002. [online]. [citace 2006-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/dokumenty2.php?ID=59693>>.
- [15] *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor vnějších vztahů, 2004. 145 s.
- [16] *Příručka pro žadatele o finanční podporu grantových projektů Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, verze 1.3*. [online]. [citace 2006-03-14]. Dostupný z WWW: <http://www.esfcr.cz/files/clanky/1318/prirucka_OPRLZ.pdf>
- [17] *Rámec podpory Společenství Česká republika 2004 - 2006*. [online]. [citace 2006-01-13] Dostupný z WWW: <<http://strukturalni-fondy.cz>>.
- [18] *Rámcová pozice (Stanovisko pro parlament ČR k legislativnímu návrhu ES/EU)*. [online]. [citace 2006-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/upload/1100619536novarppropcr.doc>>.
- [19] *Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro Operační program Rozvoj lidských zdrojů č. j. VP/S81/04-160*.

- [20] *Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku*. [online]. [citace 2006-01-13] Dostupný z WWW: <http://www.esfcr.cz/files/clanky/1291/Strategie_RLZ.pdf>.
- [21] *Studie zabývající se problematikou veřejné podpory*. [online]. [citace 2006-03-23]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/upload/1118141289verejna_podpora_cast1_web.pdf>.
- [22] *Výzva Zlínského kraje k předkládání žádostí o finanční podporu v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů*. [online]. [citace 2006-01-13] Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=1522>>.
- [23] *Závěrečná zpráva projektu 1/04 – Analýza a vyhodnocení slabých míst systému implementace a rizik poruch*. [online]. [citace 2006-04-03]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/upload/1127201627.1_04_zaver_zprava_final>.

Interní dokumenty administrátora GS CZ.04.1.03/3.3.13

- [24] Uživatelská příručka MSSF MONIT.
- [25] Prezentace pro školení potenciálních žadatelů o finanční podporu.
- [26] Operační manuál pro Operační program Rozvoj lidských zdrojů.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CIP	Společný programový dokument pro IS (Community Initiative Programme).
ČNB	Česká národní banka.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
DPV	Další profesní vzdělávání.
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund).
EK	Evropská komise.
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund).
ES	Evropská Společenství.
ESF	Evropský sociální fond (European Social Fund).
ESZ	Evropská strategie zaměstnanosti.
FIFG	Finanční nástroj pro usměrňování rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance).
FO	Fyzické osoby.
FS	Fond Soudržnosti.
GS	Grantové schéma.
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost.
IS	Informační systém.
JPD3	Jednotný programový dokument pro Cíl 3.
KP	Konečný příjemce.
KU	Konečný uživatel.
LR	Logický rámec.
MF	Ministerstvo financí ČR.
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.
MSP	Malé a střední podniky.
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR.
NAPZ	Národní akční plán zaměstnanosti.
NNO	Nestátní neziskové organizace.
NRP	Národní rozvojový plán.
NUTS	Územní statistická jednotka (Nomenclature of Territorial Statistical Units).
OP	Operační program.
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů.
OP	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.
RVMZ	
PJ	Platební jednotka.
PO	Platební orgán.
PO	Příspěvkové organizace.
Pp	Program podpory.
RPS	Rámec podpory společenství.
ŘO	Řídící orgán.
SF	Strukturální fondy.
SR	Státní rozpočet.
SROP	Společný regionální operační program.
SŠ	Střední škola.
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a rizik (Strengths, Weaknesses,

Opportunities and Threats Analysis)

ÚOHS Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

VOŠ Vyšší odborná škola.

VŠ Vysoká škola.

ZS Zprostředkující subjekt.

ZŠ Základní škola.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1.	Schéma implementace Operačního programu RLZ [16]	32
Obr. 2.	Graf struktury žadatelů dle právní formy – 1. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky)	50
Obr. 3.	Graf struktury žadatelů dle právní formy – 2. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky)	52
Obr. 4.	Hodnotící kritéria [16]	69
Obr. 5.	Graf spokojenosti žadatelů se stávajícím způsobem administrace (Pramen: vlastní průzkum autorky)	74
Obr. 6.	Části žádosti identifikované žadateli jako nejnáročnější na zpracování (Pramen: vlastní průzkum autorky)	79
Obr. 7.	Schopnost žadatelů posoudit aplikaci pravidel veřejné podpory na aktivitu projektu (Pramen: vlastní průzkum autorky)	79

SEZNAM TABULEK

Tab. 1.	Maximální možná míra veřejné podpory pro blokovou výjimku na vzdělávání a školení. [19].....	48
Tab. 2.	Úspěšnost předložených žádostí dle právní formy žadatele – 1. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky).....	51
Tab. 3.	Úspěšnost předložených žádostí dle právní formy žadatele – 2. výzva (Pramen: vlastní výpočty autorky).....	53
Tab. 4.	Nedostatky identifikované při hodnocení formálních náležitostí, hodnocení přijatelnosti a při věcném hodnocení (Pramen: vlastní průzkum autorky)	72
Tab. 5.	Logický rámec případové studie (Pramen: vlastní)	86
Tab. 6.	Přehled hodinových sazeb u vybraných pracovních pozic ve Zlínském kraji	92
Tab. 7.	Monitorovací indikátory [22].....	95

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Subjekty implementační struktury.
- P II Přehled předložených projektů v rámci 1. kola výzvy.
- P III Výsledky dotazníkového šetření.

PŘÍLOHA P I: SUBJEKTY IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY

Řídící orgán (ŘO) – plně zodpovídá za správné a efektivní řízení programu a provádění pomoci z ESF v souladu s předpisy EU a národními normami. ŘO pro OP RLZ je Ministerstvo práce a sociálních věcí – odbor řízení pomoci z ESF, které je v rámci tohoto programu zodpovědné za zajištění informovanosti a publicity, za jeho programování, koordinaci, řízení, monitorování, hodnocení a kontrolu. [16]

Platební orgán (PO) – je pro provádění pomoci ze strukturálních fondů v ČR Ministerstvo financí, které pověřilo výkonem funkce platebního orgánu odbor Národního fondu.

Platební orgán delegoval výkon některých platebních funkcí na útvar MPSV pověřený funkcí Platební jednotky. [16]

Platební jednotka (PJ) - OP RLZ je zprostředkujícím subjektem Platebního orgánu. Platební jednotka pro OP RLZ je ustavena na Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV) a je v delegovaných činnostech metodicky vedena Platebním orgánem a řídí se jeho pokyny. Ve spolupráci s Platebním orgánem se Platební jednotka podílí na řízení a správě finančních prostředků, které jsou poskytovány z rozpočtu EU na OP RLZ. [16]

Monitorovací výbor (MV) - Monitorovací výbor OP RLZ je ustaven ministrem práce a sociálních věcí jako orgán pro dohled nad prováděním pomoci z Evropského sociálního fondu v rámci OP RLZ.

MV je vytvořen na principu partnerství a mezi jeho 35 členy jsou reprezentanti Řídícího orgánu, partnerských ministerstev, poradních orgánů vlády, krajů, sociálních partnerů a nestátních neziskových organizací působící v oblastech pokrývaných OP RLZ.

MV sleduje plnění programu a jeho účinnost, a správnost provádění pomoci z ESF. Posuzuje a schvaluje návrhy programových dodatků, kritéria výběrů projektů a plnění a provádění programu (a jejich změn). [16]

Zprostředkující subjekt (ZS) – vykonává některé pravomoci a určené činnosti pro jednotlivá opatření OP RLZ delegované jim ŘO.

ZS jsou určeny pro zajištění národního spolufinancování a dodržení jeho poměru na úrovni opatření. Dále vybírají, eventuálně schvalují národní a systémové projekty, schvalují jednotlivá grantová schémata konečných příjemců. [16]

V OP RLZ jsou tři ZS:

Správa služeb zaměstnanosti MPSV – pro Priority 1 a 2 a pro Opatření 3.3 a 4.1

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (odbor pro záležitosti Evropské unie) – pro Opatření 3.1 a 3.2

Nadace pro rozvoj občanské společnosti (NROS) – pro Opatření 2.3

Konečný příjemce (KP) - určený k administraci grantových schémat spravuje grantová schémata a je zodpovědný za výběr, monitorování, platby, kontrolu a hodnocení grantových projektů.

Tento KP-GS musí zabezpečit, aby finanční prostředky pomoci byly vydány v souladu se stanovenými pravidly a zajistit užívání transparentních a odpovídajících žádostí o platby doplněných relevantními doklady a dokumentací pro audit (kde to bude potřeba). Poskytuje také základní informace žadatelům o získání finanční podpory a podporu/poradenství příjemcům dotace.

KP-GS jsou v OP RLZ úřady práce pověřené krajskou koordinací, kraje a určené věcné odbory Správy služeb zaměstnanosti, odbor sociálních služeb (odbor 22) MPSV, určené skupiny či odbory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) – Skupina II a III, Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) a Ministerstva životního prostředí (MŽP). [16]

Konečný uživatel (KU) - Koneční uživatelé jsou subjekty realizující projekty a přijímající prostředky z OP RLZ v rámci jednotlivých grantových schémat. V grantových schématech OP RLZ jsou konečnými uživateli úspěšní žadatelé – příjemci dotace.

PŘÍLOHA P II: PŘEHLED PŘEDLOŽENÝCH PROJEKTŮ V RÁMCI 1. KOLA VÝZVY

Registrační číslo	Název projektu	Žadatel	Stav*)
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0001	Angličtina pro veřejnou správu	Univerzita Palackého Olomouc	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0002	Vytvoření podmínek pro distanční formu studia a vývoj výukových programů pro výuku stavebních oborů na SPŠS Valašské Meziříčí	Střední průmyslová škola stavební, Valašské Meziříčí	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0003	Vzdělávací centrum pro pedagogické a řídicí pracovníky	Soukromá střední podnikatelská škola ve Vsetíně, s.r.o.	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0004	Příprava projektových záměrů v oblasti dalšího profesního vzdělávání	AVE.FIN, s.r.o.	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0005	Vzdělávací program dalšího vzdělávání zdravotnických pracovníků – speciální příprava mentorů	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0006	Systém koordinace celoživotního vzdělávání s potřebami na trhu práce ve Zlínském kraji	Asistenční centrum, a.s.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0007	Projektový management škol a vzdělávacích organizací ve Zlínském kraji	Asistenční centrum, a.s.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0008	Zaměstnanci malých obcí, vzdělejte se!	Marlin B&V, s.r.o.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0009	KLÍČ II	Marlin B&V, s.r.o.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0010	CNC	Marlin B&V, s.r.o.	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0011	Emocionalita a sociální manažer	HEURÉKA CZ, spol. s r.o.	F
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0012	Tvorba a realizace vzdělávacích programů v péči o zdraví a člověka	Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola Zlín	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0013	Projekt rozvoje dalšího profesního vzdělávání poradců a učitelů škol v mikroregionu Vsetínsko	Agentura HOSOZ Zlínsko	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0014	Tvořivý učitel tvořivé informatiky	TIB, občanské sdružení	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0015	Manipulace se zvířaty za mimořádných okolností, ohrožujících životy a zdraví lidí i zvířat nebo majetek	Tauferova střední odborná škola veterinární Kroměříž	A

CZ.04.1.03/3.3.13.1/0016	Rozvoj dalšího profesního vzdělávání lektorů působících ve vzdělávání pracovníků sociálních služeb	Střední zdravotnická škola, Kroměříž	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0017	Odborné vzdělání a certifikace instruktorů, technologů a řídicích pracovníků ATB pro nově zřizované středisko	ZEKA plus, s.r.o.	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0018	Efektivní uplatnění informačních technologií ve výuce – Vzdělávání pro budoucnost	Integrovaná střední škola technická – Centrum odborné přípravy, Zlín	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0019	ROZJEZD – Program vzdělávání a integrace tělesně postižených ve Zlínském regionu	Obchodní akademie a Vyšší odborná škola, Uherské Hradiště	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0020	Vzdělávací program pro zvyšování efektivity řízení podniku a profesních dovedností zaměstnanců	ACCON human resources management, s.r.o.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0021	Cesta ke znalostní společnosti	Společnost pro komunitní práci Vsetín, o.p.s.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0022	Ekologickou výchovou ke zdravému životu	Společnost pro komunitní práci Vsetín, o.p.s.	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0023	Aktivní vzdělávání v oboru Stavební chemie a nátěrových hmot	Svaz výrobců a distributorů stavebních a nátěrových hmot	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0024	Tvorba nových prezenčních a e-learningových programů dalšího profesního vzdělávání	PROFIMA EFFECTIVE, s.r.o.	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0025	Školící středisko pro další vzdělávání pedagogů v oblasti Moderní elektroinstalace budov	Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Uherský Brod	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0026	Školící středisko pro další profesní vzdělávání v oblasti Strojírenská metrologie a obrábění	Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Uherský Brod	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0027	Projektový pracovní veřejné správy	Centrum pro komunitní práci	A
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0028	Rozvoj lektorských kapacit ve školách pro další vzdělávání klíčových kompetencí	Prosperita, o.p.s.	V
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0029	Obnovitelné zdroje energie	Základní organizace Českého svazu ochránců přírody	P
CZ.04.1.03/3.3.13.1/0030	Praktická příprava pro práci v pomáhajících profesích	Středisko služeb školám Zlínského kraje	V

*) Stav projektu:

A - projekt je vybrán k poskytnutí finanční podpory

Z - projekt byl zařazen do zásobníku projektů

N - projekt nebyl vybrán k poskytnutí finanční podpory

F - projekt byl vyřazen při formálním hodnocení

P - projekt byl vyřazen při hodnocení přijatelnosti

V - projekt byl vyřazen při věcném hodnocení

PŘÍLOHA P III: VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ